

Spørsmål og svar til utlysning av konkurranse om prosjektområder i Utsira Nord og et prosjektområde i Sørlege Nordsjø II

Sist oppdatert: November 2023

Departementet gjør oppmerksom på at svarene gitt i dette dokumentet sist ble oppdatert i juli 2023. Svarene reflekterer ikke utviklingen etter dette. Departementet viser i den sammenheng særlig til endringene i utlysningen 17. oktober. Her fremkommer det blant annet at:

Departementet har oppstilt minimumskrav til utførelsen av prosjektet vedrørende bærekraft og positive ringvirkninger. Minimumskravene skal oppfylles ved gjennomføringen av prosjektet. Departementet ønsker å forsikre seg om at kravene vil oppfylles, og søker skal derfor dokumentere oppfyllelse av kravene i forbindelse med konkurransen om tildeling av prosjektområde. Minimumskravene er inntatt i Differansekontraktens vedlegg A, samt dette vedlegg 11 til Utlysningssdokumentet. I forbindelse med konkurransen om tildeling av prosjektområde skal søkerne inngi planer i tråd med kravene til planenes innhold i punkt 2.2–2.5 og 3.2–3.4 i vedlegg 11 til utlysningen. Dersom planene som inngis ikke oppfyller minimumskravene som er satt til planenes innhold i punkt 2 og 3 i vedlegg 11, så vil søkeren bli avvist fra konkurransen. Søknaden skal også inneholde øvrig etterspurt dokumentasjon som er beskrevet i vedlegg 11. Dokumentasjonen som inngis for å dokumentere oppfyllelse av minimumskravene i konkurransefasen, vil utgjøre bilag til vedlegg A i Differansekontrakten.

Departementet viser også til at endelig differansekontrakt er ferdigstilt og ble publisert 7. november.

Generelt (eller gjelder begge områder)

1A	Kravet til omsetning: Av utlysningssdokumentene fremgår det at kravet til omsetning vil vurderes samlet for konsortiet. Samtidig fremgår det at ved vurderingen av om minimumskravet til omsetning er oppfylt vil det også gjøres en vurdering av hver enkelt sokerselskaps bidrag i konsortier. Er dette ment som en sikkerhetsventil for å fange opp tilfeller der en konsortiedeltager står for uforholdsmessig liten andel av omsetningen, eller skal dette forstås som et fast minimumskrav, mao. slik at for SNII, har man en 50% andel i et konsortium med totalt 2 deltager må konsortiedeltageren (sammen med den som yter finansiell støtte til deltageren) ha 20 mrd i omsetning?
-----------	--

Svar:	Hvorvidt omsetningskravet anses oppfylt vil bero på en helhetsvurdering. Utgangspunktet for vurderingen er at det er rimelig samsvar mellom deltakerens andel i konsortiet og andelen av deltakerens omsetning som kan bidra til å oppfylle omsetningskravet. I helhetsvurderingen kan det også tas hensyn til samarbeidsavtalens regulering av deltakernes finansieringsansvar, for eksempel dersom en deltaker er forpliktet til å bidra med en større andel av finansieringen enn deltakerandelens størrelse.
2A	Omsetningskravet: Kan omsetningskravet tilfredsstilles ved å fremlegge et støttebrev fra en ekstern part, som for eksempel en bank, eller er det krav om en annen/tettere form for tilknytning til konsortiedeltageren? Av forklaringsteksten til prekvalifiseringskriteriet for SNII om finansiell styrke fremgår at dersom søker er avhengig av finansiell styrke fra morselskap eller andre selskap (ikke krav om tilknytning) vil soliditeten beregnes samlet for de aktuelle selskapene og spørsmålet er da om dette også gjelder omsetningskravet.
Svar:	Selskaper som leverer støttebrev til oppfyllelse av prekvalifiseringskriteriene skal være tilknyttet søker og prosjektet, se utlysning dokumentet punkt 5 bokstav E) og vedlegg 7. Omsetningskravet må dekkes gjennom selskapet selv, morselskap, andre selskap i konsernet eller eier.
3A	Samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar: Hvordan ser OED for seg at samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar skal inngå i vurderingen av kriteriet om finansiell styrke?
Svar:	Hvorvidt kravet til finansiell styrke er oppfylt vil bero på en helhetsvurdering. Utgangspunktet for vurderingen er at det er rimelig samsvar mellom deltakerens andel i konsortiet og andelen av deltakerens finansielle styrke som kan bidra til å oppfylle kravet til finansiell styrke. I helhetsvurderingen kan det også tas hensyn til samarbeidsavtalens regulering av deltakernes finansieringsansvar, for eksempel dersom en deltaker er forpliktet til å bidra med en større andel av finansieringen enn deltakerandelens størrelse.
4A	Kan de kommunale bakenforliggende eierne anses som «morselskap» i forbindelse med å motta finansielle midler for å «fylle opp» beløpene som er påkrevd under SN II og UN?
Svar:	I underkriteriet «Finansiell styrke» er det under «Dokumentasjon» beskrevet at «Dersom søker benytter finansiell støtte fra morselskap eller andre selskap, skal signert bekreftelsesbrev fra selskapet som yter støtte fremlegges». Finansiell støtte kan gis av andre selskap i konsernet, morselskap eller eier. Finansiell støtte fra kommunale eiere, innenfor kommunelovens rammer, vil i utgangspunktet bli vurdert på samme måte som finansiell støtte fra private eiere.

5A	Vil departementet utarbeide en mal for besvarelse av Prosjektleders integritet? Alternativt - vil det i den elektroniske løsning for innlevering av tilbud bli etablert en digital løsning for dette - tilsvarende ESPD-skjema (European Single Procurement Document)?
Svar:	Departementet vil ikke utarbeide en egen mal for besvarelse av Prosjektansvarliges integritet. Det vil heller ikke bli etablert en egen digital løsning for dette,
6A	Vil departementet utarbeide en mal for HMS-egenerklæring?
Svar:	Departementet vil ikke utarbeide en egen mal for HMS-egenerklæring
7A	Kan flere enn et bud bli tildelt poengsum 10?
Svar:	Det er den beste søknaden innenfor hvert kriterium som vil få 10 poeng.
8A	Vil oppdragsgiver benytte desimaler innenfor poengskalaen, eller gis det kun hele poeng?
Svar:	I den skjønsmessige vurderingen vil departementet i utgangspunktet benytte hele poeng.
9A	Konsortiet blir bedt om å fremlegge en kopi av den bindende avtalen til Joint Venture/Konsortiet. Vår forståelse er at søker ikke er pålagt å gjengi hele avtalen på norsk, men at den kan legges ved på sitt inngåelsesspråk - og at det kun er de forespurte to-siders sammendrag per avtale som må leveres på norsk.
Svar:	Det er kun sammendraget som må leveres på norsk.
10A	I utlysning dokumentet står det angitt at det ikke vil bli akseptert flere søknader fra samme søker eller konsortium. Er det en korrekt tolkning av reglene at det ikke er forbud mot at aktører sender en søknad både via et konsortium og på egen hånd?
Svar:	Så lenge dette kan skje innenfor gjeldene regelverk vil dette være opp til hvert enkelt selskap å vurdere.
11A	I utlysning dokumentet står angitt at søknaden skal leveres elektronisk via en teknisk løsning, og at den tekniske løsningen vil bli offentliggjort før søknadsfrist. Kan OED si når den tekniske løsningen vil bli annonsert og gjort tilgjengelig. Begrunnelsen for vårt spørsmål er at behov for å ha kjennskap til den tekniske løsningen er viktig å ta hensyn til når en skal levere en konkurransedyktig søknad.
Svar:	Den tekniske løsningen vil bli offentliggjort så snart som mulig og i god tid før søknadsfristen.
12A	Dokumentasjon på oppfyllelse av prekvalifiseringskriteriene - Kriterium 3 «Positive lokale ringvirkninger» - 3A-3C: Søker bes om å dokumentere oppfyllelse av kriteriene på positive lokale ringvirkninger på maksimum fire sider per delkriterium. Det er ønskelig å kunne inkludere relevante vedlegg, f.eks. oversikter over erfaringer fra tidligere prosjekter, for å underbygge denne dokumentasjonen i tillegg til de fire sidene i hoveddelen av søknadens del D. Vil dere akseptere dette?
Svar:	Dokumentasjonskravet på alle underkriteriene i Kriterium «Positive lokale ringvirkninger» er «beskrivelse av...». Dokumentasjon på søkers erfaring fra tidligere prosjekter bør inngå i beskrivelsene som kan være på inntil fire sider.

13A	<p>I utlysningen står det:</p> <p>«Søknaden skal leveres på norsk. Vedlegg til søknaden som opprinnelig er utarbeidet for annet formål enn søknaden kan leveres på engelsk eller øvrige skandinaviske språk dersom de ikke finnes i norsk utgave.»</p> <p>Veldig mye av planleggingen skjer ved hjelp av ressurser som ikke behersker norsk. Kan dere spesifisere litt nærmere hva som må være på norsk og hva som kan være på engelsk?</p>
Svar:	Vedlegg som i utgangspunktet ikke er utarbeidet for konkurransen kan være på engelsk. Et eksempel på dette er samarbeidsavtalen, jf. svaret i spørsmål 9A.
14A	Når planlegger regjeringen å gjøre prekvalifiseringsdokumentene tilgjengelige offentlig?
Svar:	Departementet vil komme tilbake til når søknader offentliggjøres og hva det vil blitt gitt innsyn i.
15A	<p>Departementet ber om å estimere andel av resikulerbare materialer. Vi ønsker derfor en avklaring på om dette skal gjenspeile gjenvinningsgraden i slutten av produktets levetid eller om dette også inkluderer det resirkulerte innholdet i produktene? Vårt syn er at kriterie teksten kun må ses i hensyn til gjenvinningsgraden når komponenten må håndteres, ved slutten av produktets levetid</p>
Svar:	Med estimert andel resirkulerbare materialer menes den andel av materialene som kan resirkuleres.
16A	I Vedlegg 3, seksjon 8 står angitt at finansdepartementet legger opp til at et forslag om skatteplikt for utenlandske selskaper som deltar i mineralvirksomhet, utnytter fornybare energiressurser eller utøver karbonhåndtering på norsk kontinentalsokkel, fremmes for Stortinget i løpet av 2023. Vil søkere få tilgang på forslaget som skal til behandling i Stortinget før søknadsfristen 1. september?
Svar:	Det vises til omtale i Prop. 1 LS (2022-2023 pkt. 23). Et lovforslag om å utvide beskatningshjemmelen for utenlandske personer og selskap på norsk kontinentalsokkel er under utarbeidelse, og departementet legger opp til at dette fremmes for Stortinget i løpet av 2023.
17A	I Vedlegg 3, kapittel 9 står det angitt at "Departementet mener det er riktig at utbyggingen av Utsira Nord kommer Utsirasamfunnet til gode, og vil vurdere nærmere hvordan det kan sikres". Kan OED si noe nærmere om hvilke implikasjoner dette vil for konkurransen, og hvordan det eventuelt vil påvirke kriteriene i konkurransen?
Svar:	Departementets arbeid på dette område vil ikke påvirke de kvalitative kriteriene eller bedømmelsen av disse.
18A	Dokumentasjon på oppfyllelse av prekvalifiseringskriteriene - Kriterium 2 «Bærekraft» - 2A-2D: Søker bes om å dokumentere oppfyllelse av kriteriene på bærekraft på maksimum fire sider per delkriterium. Det er ønskelig å kunne inkludere relevante

	vedlegg, f.eks. oversikter over erfaringer fra tidligere prosjekter, for å underbygge denne dokumentasjonen i tillegg til de fire sidene i hoveddelen av søknadens del D. Vil dere akseptere dette?
Svar:	Nei
19A	Det er i kriteriene 1H/3H sagt at søker skal legge til grunn «Til sammen tolv måneder for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan (inkludert høring)». Er det korrekt å anta at dette også gjelder eksportkabel, både i vann, ilandføring og på land?»
Svar:	Forventet tidsbruk for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan er utenfor søkers kontroll. For å sikre sammenlignbarhet av prosjektplaner har departementet bedt søker legge til grunn til sammen tolv måneder for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan. Denne forutsetningen skal legges til grunn for både produksjonsanlegget og nettanlegget. Departementet vurderer om det er mulig å korte ned eller forenkle konsesjonsprosessen og vil komme tilbake til dette i en på et senere tidspunkt.
20A	Angående kvalitetskriterium 2A - karbonavtrykk: Hvor viktig er det å bruke Ecoinvent-databaseversjon 3 for å beregne karbonavtrykket?
Svar:	Karbonfaktorer skal hentes fra en Ecoinvent versjon 3 database, primærdata brukes der søker har tilgang til dette
21A	Har vinneren av tildelingen 6 uker på seg til å sende inn et forslag til EIA-program fra tildelingen?
Svar:	Ja, vinneren har seks uker på seg fra vedtak om tildeling av prosjektområde på å sende inn forslag til utredningsprogram.
22A	Hva skal inkluderes i EIA-programmet, er det listen som er nevnt i § 6 i forskriften til havenergiloven?
Svar:	Utredningsprogrammet skal minst inneholde kravene som følger av havenergilovforskrifta § 6.
23A	Har OED 4 måneder på seg til å bli enige om det foreslåtte EIA-programmet?
Svar:	Nei. Departementet har stipulert at det vil ta fire måneder å fastsette utredningsprogram. Det følger av havenergilovforskrifta § 4 annet ledd at «Departementet sender framlegg til prosjektspesifikt utgreiingsprogram på høyring til relevante myndigheter og interesseorganisasjonar, og gjer framlegget tilgjengeleg for offentlegheita på internett. Det skal setjast ein rimeleg frist for fråsegner, som ikkje bør være kortare enn 6 veker». Departementet vil vurdere alle innspill til utredningsprogrammet, og dersom det er behov for det, be aktøren oppdatere utredningsprogrammet på bakgrunn av de innkomne innspillene. Fire måneder er et anslag brukt for at aktørene skal kunne legge lik tidsbruk i tidsplanene de utarbeider.

24A	Forstår vi det riktig at vinneren har 2 år etter godkjenning av EIA-programmet til å sende inn lisenssøknaden, inkludert EIA-programmet?
Svar:	Ja, det følger av havenergilovforskrifta § 7 at «Innan to år etter at departementet har fastsett utgreiingsprogram for eit prosjektområde, skal den som har søkt om fastsetjing av utgreiingsprogrammet, sende inn søknad om konsesjon til departementet. Den prosjektspesifikke konsekvensutgreiinga skal leggest ved søknaden»
25A	Er det slik at vinneren må sende inn en detaljert plan for prosjektet 2 år etter tildeling?
Svar:	Det følger av havenergilovforskrifta § 9 først ledd at «Søknad om godkjenning av detaljplan sendast Noregs vassdrags- og energidirektorat innan to år etter vedtak om konsesjon». Olje- og energidepartementet arbeider med høringsnotat med ulike alternativer for mulig samlet behandling av konsesjonsvedtak og detaljplan. Endelig forslag til eventuelle endringer i forskriftstekst er ikke ferdigstilt.
26A	Vil behandlingstiden for konsesjonssøknad og detaljplan, som er oppgitt til 12 måneder, dekke hele energianlegget dvs. både produksjonsanlegg og nettanlegg til og med nettilknytningspunkt på land?
Svar:	Forventet tidsbruk for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan er utenfor søkers kontroll. For å sikre sammenlignbarhet av prosjektplaner har departementet bedt søker legge til grunn til sammen tolv måneder for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan. Denne forutsetningen skal legges til grunn for både produksjonsanlegget og nettanlegget. Departementet vurderer om det er mulig å korte ned eller forenkle konsesjonsprosessen og vil komme tilbake til dette i en på et senere tidspunkt.
29A	Ang. Utlysningsskjema, seksjon 9 ang. forbehold: Når kan en forvente tilleggsinformasjon eller endringer i tildelingskriterier, oppdateringer og annet?
Svar:	Departementet har tatt forbehold om å kunne gjøre endringer, men dette er ment som en sikkerhetsventil dersom det skulle være behov. Det er derfor ikke planlagt endringer. Eventuelle rettelser, suppleringer eller endringer av utlysningsskjemaene vil bli varslet på https://www.regjeringen.no/no/id2830329/.
30A	I utlysningsskjemaet vises det til at det skal gis en oversikt over søkers konsernstruktur. Hvordan er konsernstruktur definert i denne sammenheng?
Svar:	Oversikten over søkers konsernstruktur skal minst omfatte selskaper som anses som et konsern etter aksjeloven/allmennaksjeloven § 1-3, samt tilsvarende for internasjonale konsern. Konsernstrukturen skal også omfatte selskaper med andre selskapsformer som kontrollerer/er kontrollert av eller underlagt felles kontroll med selskaper i konsernet.

	Dersom flere selskaper søker sammen, gjelder kravene til oversikt over konsernstruktur for samtlige selskap i konsortiet.
31A	I utlysning dokumentet Seksjon 8(v) står det angitt at "eventuell statsstøtte er med forbehold om et positivt vedtak fra EFTAs overvåkingsorgan (ESA), etter forutgående notifikasjon av tiltaket". Kan OED si noe om hvilken tidslinje en forventer for avklaringsprosessen i ESA?
Svar:	Departementet har satt i gang prosessen for pre-notifisering og er i dialog med ESA. Departementet jobber for at godkjenning fra ESA skal være på plass før tildeling av prosjektområdet.
32A	I Vedlegg 4 Seksjon 3.3 omtales krav til søkere. Kan OED angi på hvilket tidspunkt en vil kreve at deltakerne i et konsortium etablerer en juridisk enhet? Hvis dette er koblet til en hendelse (f.eks. tildeling av en lisens/konsesjon), ønskes en indikasjon av krav til tidsfrister fra hendelsen fram til en juridisk enhet er etablert.
Svar:	<p>Kravet til tidspunkt for etablering av en juridisk enhet følger av utlysning dokumentene (punkt 3. IV. for Utsira Nord og pkt. 3 IV. for Sørilige Nordsjø II).</p> <p>For Utsira Nord er kravet at søkerne som samlet sett får høyest poengsum i konkurransen, så raskt som mulig og senest fire uker etter at de blir varslet av departementet om at de vil bli tildelt prosjektområde, skal etablere et foretak om dette ikke er gjort tidligere.</p> <p>For Sørilige Nordsjø II er kravet at søkeren som vinner auksjonen så raskt som mulig og senest fire uker etter avsluttet auksjon skal etablere et foretak om dette ikke er gjort tidligere.</p> <p>Tildeling av prosjektområde er betinget av oppfyllelse av kravet til juridiske enhet i havenergilova § 3-5 og (for Sørilige Nordsjø II) inngåelse av differansekontrakt.</p>
33A	I Vedlegg 4 Seksjon 3.3 omtales krav til søkere. Kan OED angi om status for etablering av en juridisk enhet vil påvirke vurdering og scoring på de kvalitative kriteriene? Bakgrunnen for spørsmålet er at det for konsortier kan være administrative og andre faktorer som trekker i retning av etablering av juridisk enhet etter tildeling av areal. Men disse kan bli utlignet hvis selskapsetablering før avgivelse av søknad vil telle positivt ved vurdering av søknaden.
Svar:	Status for etablering av juridisk enhet på søknadstidspunktet vil ikke bli tillagt vekt ved prekvalifisering eller kvalitativ konkurranse.

34A	Opplysninger som er angitt som sensitive kan likevel offentliggjøres dersom det etter departementets vurdering ikke er grunnlag for unntak. Vennligst presiser på hvilket grunnlag en slik vurdering vil bli gjort.
Svar:	<p>Departementets behandling av innsynskrav er underlagt reglene i forvaltningsloven og offentleglova, herunder hovedregelen om rett til innsyn i saksdokumenter i offentleglova § 3 og reglene om taushetsplikt i forvaltningslova § 13.</p> <p>Etter forvaltningsloven § 13 (1) nr. 2 er bl.a. "tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde" underlagt taushetsplikt, og skal ikke gis innsyn i, jf. offentleglova § 13.</p> <p>Ved behandling av innsynskrav som gjelder saksdokumenter som stammer fra en søker vil Departementet ved behov konsultere søkeren før avgjørelse av innsynskravet.</p> <p>Det vises for øvrig til justis- og beredskapsdepartementets veileder til offentleglova for nærmere redegjørelse for innholdet i reglene, se: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rettleiar-til-offentleglova/id590165/.</p>
35A	In a situation where the consortium intends to incorporate a limited liability company (AS) as a NewCo upon either a successful auction bid (for SNII) or upon an offer for project area (UN), we ask the MPE to clarify whether and how such an AS-structure will impact on the qualification process and scoring, hereunder the need for documenting the applicant's fulfilment of financial and other requirements. In particular is it in such an AS-structure sufficient that the support letter as per the standard form from MPE to support each of the participants' affiliated entities instead are transferred to the jointly owned AS (Newco)? Will there be other consequences or requirements related to the fulfilment of the minimum requirements or the scoring by incorporating such an AS-structure?
Svar:	<p>Se svar på spørsmål 33A.</p> <p>Støttebrev forutsettes å gjelde uavhengig av status for etablering av juridisk enhet.</p>
36A	I utlysningsskriteriene står det blant annet følgende: "Finansieringsplanen skal være basert på at egenkapitalen i prosjektselskapet minimum skal tilsvare 20 prosent av prosjektets estimerte investeringskostnad." Det er uklart hvordan OED vil vektlegge andel egenkapital i finansieringsplanen når prosjektene blir rangert på dette kriteriet. Vår forståelse er at det kreves at minimum 20% av prosjektets investeringskostnad skal være egenkapital, men det er ikke klart hvordan en høyere

	andel egenkapitalfinansiering vil bli vektlagt. Vi antar at det ikke vil bli gitt mer poeng jo mer egenkapitalfinansiering, men at poeng blir tildelt basert på en totalvurdering av robusthet og realisme til prosjektets finansieringsplan. Kan dere bekrefte denne forståelsen?
Svar	En høyere egenkapitalandel enn minstekravet vil kunne telle positivt ved vurderingen av finansieringsplanen isolert sett. Poeng tildeles imidlertid samlet for prekvalifiseringskriteriet "gjennomføringsevne" basert på en skjønnsmessig evaluering av underkriteriene, herunder 1B "Finansieringsplan for prosjektet".
37A	Will a higher share of equity funding result in a higher score in the 3B criteria (UN)?
Svar:	Se svar på spørsmål 36A.
38A	Dersom søker er avhengig av bidrag fra flere juridiske selskap i samme konsern for å oppfylle delkriterier, f.eks. finansiell støtte fra juridisk selskap A i konsernet og nøkkelpersonell fra juridisk selskap B i konsernet, er det da tilstrekkelig at brevet i Vedlegg 7 bare er signert av morselskapet i konsernet?
Svar:	Hvis søker baserer seg på bidrag fra flere selskaper, skal bekreftelsesbrev leveres av alle selskapene (se utlysningsdokumentene punkt 5 III. bokstav E). Dette gjelder også ved bidrag fra flere selskap i samme konsern.
39A	Please clarify the definition of "equity funding" Does it include all forms of shareholder funding (i.e. shareholder loans from the holding company to the project company) and not only pure statutory equity capital in the project company?
Svar:	Minste egenkapital på 20% av prosjektets estimerte investeringskostnad må være egenkapital som tilføres som aksjekapital eller innskutt egenkapital i prosjektselskapet. Aksjonærlån kan ikke benyttes til å oppfylle minstekravet. Se for øvrig svar på spørsmål 36A.
40A	What financial documentation is accepted as documentation of financial and economic capacity at a similar level as the approved credit rating?
Svar:	Innsendt dokumentasjon vil underlegges en helhetsvurdering. En revidert balanse som viser tilstrekkelig egenkapitalandel vil være naturlig å legge ved dersom kredittrating ikke finnes.
41A	Dersom "tilknyttede selskaper" er datterselskaper av søkerens morselskap (mer enn 50% eierandel), vil det være tilstrekkelig at det er morselskapet som avgir erklæringen som beskrevet i bilag 7 eller må alle datterselskaper også avgi slik erklæring?
Svar:	Se svar på spørsmål 38A.
42A	I utlysningsteksten står bl.a. "Søker må ha en robust og realistisk finansieringsplan for prosjektet". Kan dere dele informasjon om hva dere vil vektlegge når dere vurderer oppfyllelsen av dette kriteriet? Hva vurderer dere som viktig for at en finansieringsplan skal ansees å være robust og realistisk?

Svar:	Det vises til utlysningen og beskrivelsen av prekvalifiseringskriteriene i vedlegg 4 punkt 3.1. I vurderingen av om finansieringsplanen er robust og realistisk vil det bl.a. legges vekt på søker legger frem et godt gjennomarbeidet og helhetlig budsjett, realistiske kostnadsestimater, og konsise og robuste planer for hvordan kostnadene skal finansieres.
43A	Vinduet for oppklarings spørsmål er satt fra 17. april til 1 juni. Hittil er kun 7 spørsmål besvart, vårt konsortie har alene sendt inn 18 spørsmål og ingen er direkte besvart. Vi har også forstått fra undersøkelser foretatt av Offshore Norge og Fornybar Norge at det er fler en 80 spørsmål stillet som avventer svar. Først og fremst er vi bekymret for at svar på spørsmål som blir utgitt tett opp til fristen vil kreve oppfølgingsspørsmål, og med kun 6 arbeidsdager igjen til utløp av perioden ber vi Olje og Energidepartementet vurdere en utsettelse av fristen for å stille spørsmål. Sekundært kan informasjonen som gis i svarene fra OED medføre at veivalg og beslutninger må forankres i ledelse, styrer og hos eiere i tråd med styringssystem, dersom svarene kommer for tett på frist for innlevering av tilbud vil en slik kvalitetssikring være vanskelig. Vil OED vurdere en forlenget frist for innlevering dersom svarene kommer tett opp til budfrist?
Svar:	Departementet har mottatt mange spørsmål og jobber med å besvare disse så raskt som mulig. Fristen for å stille spørsmål er satt til 1. juni 2023. Departementet ber om at eventuelle oppfølgingsspørsmål til publiserte svar meddeles departementet innen denne fristen. Departementet tar sikte på å besvare alle mottatte spørsmål innen utløpet av juni.
44A	Kan dere bekrefte at det er tilstrekkelig å oppfylle omsetningskravet samlet sett? Kan du følgelig bekrefte at den individuelle omsetningstesten (beregnet i forhold til selskapets andel i konsortiet) bare vil bli brukt til å skille søkerne fra hverandre, men ikke som en bestått/ikke-bestått-test?
Svar:	Se svar på spørsmål 1A
45A	I den "kollektive" omsetningstesten er det ikke klart om søkeren kan (i) legge sammen omsetningen til de ulike aksjonærene uavhengig av deres eierandel (f.eks. vil et selskap med 10 milliarder NOK i omsetning og 50 % eierandel legge til 10 milliarder NOK i den kollektive omsetningstesten) eller (ii) bruke omsetningen til hver aksjonær i forhold til deres eierandel (f.eks. vil et selskap med 10 milliarder NOK i omsetning og 50 % eierandel legge til 5 milliarder NOK i den kollektive omsetningstesten).
Svar:	Se svar på spørsmål 1A
46A	Regjeringen ønsker å sikre at de første havvindprosjektene er i drift innen 2030. Er 2030 fristen for produksjonstart eller full commissioning av vindparken?

Svar:	Det fremgår av utlysningssdokumentene at regjeringen ønsker å legge til rette for at de første havvindprosjektene er i drift innen 2030. Departementet viser også til I h) og III h) der det fremgår hvordan søkers prosjektplan vil bli vurdert.
47A	Vi ber OED utdype hva en legger i «For konsortier vil samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar inngå i vurderingen av konsortiets samlede finansielle styrke" og hvilke type regulering det særlig vil sees hen til i en samarbeidsavtale.
Svar:	Se svar på spørsmål 3A
48A	Vil omsetningsterskelen beregnes på grunnlag av den totale omsetningen for eierne av de enkelte holdingselskapene i SPVen? Eller Skal omsetningsterskelen beregnes på grunnlag av pro rata-andelen av de endelige eiernivåene til holdingselskapene i SPV?
Svar:	Se svar på spørsmål 1A
49A	Det står at «Kravet til omsetning vil vurderes samlet for konsortiet.» Det står også at «Ved vurdering av om minimumskravet til omsetning er oppfylt vil det likevel gjøres en vurdering av hvert enkelt søkersekskaps bidrag i konsortier. Det vil i vurderingen særlig ses hen til om hvert enkelt søkersekskap tilfredsstillir minimumskravet til omsetning beregnet pro-rata til det enkelte søkersekskaps andel i konsortiet.» Basert på dette er det uklart hva som må til for å oppfylle minimumskravet til omsetning i kriteriet. Kan departementet bekrefte at det er konsortiets samlede omsetning som legges til grunn for vurderingen av om minimumskravet er oppfylt?
Svar:	Se svar på spørsmål 1A
50A	Det fremgår av vedlegg 4 til utlysningssdokumentene under punkt 3.5 at et fremtidig konsesjonsvedtak vil inneholde vilkår om at konsesjonæren for vindkraftanlegg til havs skal gjennomføre en analyse av regionale og lokale ringvirkninger av utbyggingen, og levere en sluttrapport senest to år etter at anlegget er satt i drift. Sluttrapporten skal inneholde en GAP-analyse som sammenligner planlagte ringvirkninger og resultater. Sluttrapporten skal offentliggjøres. Vennligst redegjør nærmere for hvilke typer hensyn og vurderinger som bør inkluderes i en slik analyse.
Svar:	Sluttrapporten skal leveres to år etter at anlegget er satt i drift. Departementet vil komme tilbake til denne.
51A	The tender rules for Utsira Nord (UN) and Sørilige Nordsjø II (SNII) Annex 4 criteria 3A/1A respectively sets out that the turnover test for the applicant is applied to the consortium. However, it is stated that the MPE may when considering fulfilment

	of the minimum requirements still consider each participant's in the consortium relative contribution. It is further stated that the MPE in this context in particular will assess whether each participant in the consortium qualify the minimum requirements for their pro-rata share. We ask the MPE to clarify how this will be applied in a situation where one of the participants in a consortium does not fulfil the turnover requirement for his full pro-rata share, but where the overall turnover requirement for the consortium as a whole are more than fulfilled (i.e. other participants qualify for more than their pro-rata share). Could such a situation imply that the minimum requirement for the consortium to qualify (i) either is not met at all, or (ii) could it impact negatively on the relevant scoring? And if yes, can this be mitigated to avoid any negative effects through e.g. financial agreements / arrangements between the participants' / consortium members, or otherwise through the liability structure ensuing from the establishment of an incorporated partnership ("ANS" or "DA")?
Svar:	Se svar på spørsmål 1A
52A	Vil hele nettanlegget fra vindkraftanlegget til og med nettilknytningspunkt på land reguleres etter havenergiloven?
Svar:	Havenergilova gjelder frem til grunnlinjen, energiloven gjelder for nettanlegg innenfor grunnlinjen. Energiloven vil dermed også komme til anvendelse.
53A	Dersom konsesjonsprosessen for nettanleggene skal behandles etter energiloven og ikke havenergiloven, skal man da legge til grunn prosess A eller prosess B som beskrevet på NVEs nettsider? (https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonsbehandling-av-nettanlegg/behandlingsprosess-for-nettanlegg/)
Svar:	Departementet arbeider med avklaringer for konsesjonsprosess på nett, men dette forventes ikke avklart før søknadsfrist.
54A	Hvilke behandlingstider må legges til grunn dersom man velger en splitting av konsesjonssøknad og detaljplan? I høringen var det indikert 6 måneder for konsesjonssøknad og 6 måneder for detaljplan. Kan dette legges til grunn for planlegging av konsesjonsprosessen eller ser man for seg en annen fordeling?
Svar:	Det fremgår av utlysningsskjemaet at utbygger skal legge til grunn til sammen 12 måneder for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan inkludert høring.
55A	Ved en delt konsesjonssøknad (onshore – offshore), vil godkjenning gis samlet eller vil det være mulig å få godkjent den enkelte del for seg dersom dette er fordelaktig tidsmessig?
Svar:	Departementet arbeider med avklaringer for konsesjonsprosess, men dette forventes ikke avklart før søknadsfrist.
56A	Ang. vedlegg 4, Ranging: Hvilken metode vil bli benyttet ved poengtildeling? Vil det være slik at søknaden som svarer dårligst på det enkelte kriteriet får 1 poeng, den som svarer best får 10, og øvrige bli normalfordelt eller skjønnsmessig tildelt poeng mellom disse verdiene? Eller kan alle søknader få f.eks 5 poeng om alle overoppyller departementets forventninger?

Svar:	Beste søknad innenfor hvert kriterium vil få 10 poeng, mens det blir gitt en poengsum som gjenspeiler relevante forskjeller relativt til beste søknad for øvrige søknader.
57A	Ang. vedlegg 4, Kriterie 2C/4C Avfall, resirkulering og gjenbruk: Er det kjemikaliebruk, forurensing (inkl. mikroplast) gjennom hele anleggets levetid som skal angis, eller skal dette spesifiseres for fasene installasjon, drift, vedlikehold og fjerning?
Svar:	Søker må selv vurdere hva som er hensiktsmessig å oppgi i søknaden gitt begrensningen på maksimalt fire sider for dette kriteriet.
58A	Hvor skal grensene for krabon fotavtrykk settes? Skal offshore substasjon, eksportkabler onshore transformator og eventuelle andre installasjoner for å møte nett krav inngå i beregningen?
Svar:	Estimatene skal baseres på prosjektkonseptet beskrevet i 3G for Utsira Nord og 1G for Sørilige Nordsjø II. Departementet viser til at rammene for valg av nettløsning fra havvindparken til tilknytningspunkt på land. For å sikre at vurderingen av søknadene blir likest mulig, skal derfor nettløsning for Utsira nord ikke inkluderes i beregningene av klimafotavtrykk.
59A	Er prosjektområdet i kartet [SN II] tilgjengelig på GIS-format (shape, sosi, gdb, e.l.)?
Svar:	Nei
60A	Kan søkere inkludere et sammendrag av søknaden? Og kan dette sammendraget anses som ikke inkludert i det totale antall sider i søknaden?
Svar:	Nei
61A	Vedrørende prosjektkonseptet lurer vi på om tabeller også kommer i tillegg til de 15 sidene. Tabeller tar stor plass, men er samtidig illustrative så vi håper disse kommer i tillegg.
Svar:	Gantt-diagram og tabeller kan kategoriseres som «illustrasjon».
62A	I og med at det fortsatt gjenstår regulatoriske usikkerheter, vil det være noen mulighet for aktørene å stille ytterligere spørsmål? I så fall kan dere si noe om tidspunkter for slike ytterligere avklaringer?
Svar:	Nei
63A	To criteria 1H: Risk Register are assumed to be counted within page count or can they be appended?
Svar:	Risikovurderingen skal inngå i hoveddokumentasjonen på maksimum 15 sider.

64A	I utlysning dokumentet for Sørlege Nordsjø II punkt 2 IV står det at «kapasitetstettheten for utbyggingen i prosjektområdet bør være minst 3,5 MW/km ² ». Tilsvarende formulering for Utsira Nord er at «kapasitetstettheten for utbyggingen i prosjektområdet skal være minst 3,5 MW/km ² ». Er det noen grunn til at disse er ulikt formulert?
Svar:	Nei, dette er en feil i utlysning dokumentet til Sørlege Nordsjø II. For både Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord gjelder følgende: “Kapasitetstettheten for utbyggingen i prosjektområdet skal være minst 3,5 MW/km²”.
65A	Er det mulig å inkludere et overordnet sammendrag i søknaden? Hvordan vil dette eventuelt påvirke øvrige sidebegrensninger?
Svar:	Nei
66A	Mal for søknadsbrev: Det er satt av plass til at to representanter signerer på vegne av konsortiet. Er det riktig å anta at man her også om ønskelig kan inkludere en tredje signatur dersom et konsortium består av tre partnere?
Svar:	Ja
67A	I henhold til forespørselen vedlegg 4 skal hvert hovedkriterium bli gitt en poengsum fra 1-10 basert på en skjønnsmessig evaluering av underkriteriene. Vil hvert underkriterium ha en vektning eller er det en helhetlig vurdering av underkriteriene som legges til grunn i evalueringen av hovedkriteriet?
Svar:	Departementet viser til beskrivelsen i utlysning dokumentene, og har ikke ytterligere kommentarer til evalueringen
68A	With reference to the Requirement 12 security (part) in Attachment 3: Could you please elaborate more on which type/size of security it will be and for which auction phase it applies (qualitative auction or CfD auction)?
Svar:	Departementet arbeider med å sikre rettslig grunnlag for pantsettelse av innretninger og konsesjon etter havenergilova. Punkt 12 i vedlegg 3 gjelder aktørenes adgang til pantsettelse for egen finansiering mv., og slik pantsettelse er ikke et krav fra statens side.
69A	Med referanse til krav om signert bekreftelsesbrev i kriterie 1A/3A. I et tilfelle hvor en konsortiedeltaker har et knippe store aksjonærer, men hvorav den største aksjonæren har kredittrating og omsetning som langt overstiger minimumskravene, vil det da være formålstjenlig å legge ved signert bekreftelsesbrev fra øvrige aksjonær(er) selv om den/de ikke har tilsvarende omsetning og soliditet? Sagt på en annen måte, vil det kunne vektas negativt at man legger ved flere enn ett støttebrev?
Svar:	Søker skal levere bekreftelsesbrev fra alle selskaper som yter finansiell støtte (eller på annen måte bidrar) til søkers oppfyllelse av prekvalifiseringskriteriene. Se også svar på spørsmål 1A, 2A og 38A.

	Søker må selv vurdere hvilke selskaper som bidrar til oppfyllelse av prekvalifiseringskriterier/kvalitative kriterier. Støttebrev fra selskaper som ikke bidrar til slik oppfyllelse, vil ikke bli vektlagt.
70A	Er det mulig å endre på ordlyden i malen for bekreftelse på intensjon om å støtte søker (vedlegg 7), eller må søker forholde seg til nåværende ordlyd fra departementet?
Svar:	Gjeldende ordlyd i malen skal benyttes, bortsett fra de feltene som er markert med klammer som søker skal fylle ut selv.
71A	I 3A fremgår det at samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar vil inngå i vurderingen. Menes her kun bestemmelser om annen kostnadsdekning enn det eierbrøken skulle tilsi eller vil morselskapsgarantier eller liknende sikkerheter også være relevant for vurderingen av finansielt styrke? Kan dette resultere i en høyere score?
Svar:	De kvalitative kriteriene punkt 3A angir minimumskrav, og det fremgår at høyere finansiell styrke vil bli vektlagt positivt. Dersom og i den utstrekning morselskapsgarantier eller lignende sikkerheter, etter en konkret vurdering, anses å innebære høyere finansiell styrke, vil det dermed kunne bli vektlagt positivt. Se for øvrig svar på spørsmål 1A, 3A og 36A.
72A	I prekvalifiseringsdokumentet for kriterium 1F/3F spørres det om dokumentasjon av planlagte systemer for kvalitetssikring og HMS, og for internkontroll. Vil en utfyllende beskrivelse av planlagte systemer for kvalitetssikring, HMS og internkontroll være å anse som slik dokumentasjon, eller er det dokumentasjon på at slike systemer allerede er på plass hos de individuelle selskapene i et søkerkonsortium som her etterspørres?
Svar:	Kravet til dokumentasjon av planlagte systemer for kvalitetssikring, HMS og internkontroll knytter seg til det prosjektet det søkes om å få utvikle. Dokumentasjon kan derfor beskrive systemer som ikke er implementert i dag. I den grad de planlagte systemene skal baseres på allerede etablerte systemer hos ett eller flere av søker-selskapene, kan slike eksisterende systemer benyttes som dokumentasjon for planlagte systemer for kvalitetssikring, HMS og internkontroll for prosjektet.
73A	To Appendix 9 & 10: Do they need to be submitted with the PQQ application?
Svar:	Utfylt vedlegg 9 (Bekreftelse på kredittramme for utstedelse av påkravsgaranti) skal leveres sammen med søknad om prekvalifisering. Vedlegg 10 (Påkravsgaranti) skal være stilt til fordel for staten senest 14 dager før auksjonen starter, se utlysningsdokumentet punkt 3 IV.

74A	Det fremgår av utlysning dokumentet punkt 5 avsnitt VII (SNII) at: «Det kan ikke gjøres endringer i søker eller søkerselskapene (konsortiet) etter fristen for søknad om prekvalifisering og frem til signering av differansekontrakt.» Innebærer dette at konsortiet ikke kan etablere selskapet som skal motta prosjektområde og inngå CfD i perioden mellom søknadstidspunktet og tildelingstidspunktet? Av administrative grunner kan det være ønskelig å avvete etablering av selskapet (AS eller DA) inntil etter søknadstidspunktet, mens det av skattemessige grunner kan være ønskelig at selskapet etableres og prosjekttrettighetene overføres før tildelingstidspunktet.
Svar:	Utlisningsdokumentet punkt 5 avsnitt VII er ikke til hinder for at et konsortium oppretter et eget foretak eid av konsortiedeltakerne for oppfyllelse av kravet i utlysning dokumentet punkt 3. VI. og havenergilova § 3-5 etter søknadsfristen. Eierandelene i foretaket må reflektere konsortiet på tidspunktet for søknad om prekvalifisering.
75A	According to the Appendix 4 to the announcement and the response to question 38A of the Q&A, if the applicant relies on the contribution from the parent company or affiliated companies to fulfill the pre-qualification requirements, it must submit a signed letter of confirmation from the company providing the support (cf. Appendix 7). Does this confirmation letter need to be signed by the authorized signatories of the respective supporting companies and accompanied by a proof of authorization, or is the signature of the relevant key personnel of that company sufficient?
Svar:	Bekreftelsesbrevet skal signeres av en eller flere personer med rett til å handle på vegne av det aktuelle selskapet. Slik rett kan være signaturrett, fullmakt eller annet grunnlag som gir personen eller personene rett til å handle på vegne av selskapet.
76A	I enkelte land er individuelle CVer tilhørende navngitte personer ansett som konfidensielt etter GDPR-regelverket. Kan navnene til personer ansatt i selskaper fra slike land unntas offentlighet i Norge? Kan man alternativt sende inn CVer i søknaden uten å navngi de aktuelle personene i det hele tatt?
Svar:	Det vil ikke være adgang til å sende inn anonyme CVer for oppfyllelsen av prekvalifiseringskriterium 1D / kvalitativt kriterium 3D. Departementet viser for øvrig til svar på spørsmål 34A
77A	Del D) Dokumentasjon på oppfyllelse av prekvalifiseringskriteriene - Kriterium 1E Erfaring, ref. punkt d: Kontaktperson hos oppdragsgiver: Hvordan defineres dette? Hva gjør vi hvis personen har byttet rolle? Og er det innenfor personvernreglene å navngi personer i offentlig dokumentasjon? Kan det være tilstrekkelig at vi refererer til relevant myndighetsorgan som har håndtert saken?

Svar:	<p>Kontaktperson hos oppdragsgiver, konsesjonsmyndighet el. skal være en person hos organet som kjenner prosjektet og søkers rolle i prosjektet. Dette kan eksempelvis være en saksbehandler hos offentlig myndighetsorgan eller en prosjektleder hos en oppdragsgiver.</p> <p>Dersom den aktuelle personen har byttet rolle, ber departementet at vedkommendes etterfølger eller en annen person hos organet som kjenner prosjektet og søkers rolle oppgis.</p> <p>Søker må selv vurdere hvilken informasjon søker kan oppgi i henhold til gjeldende regelverk og avtaler. Til orientering vises det til GDPR artikkel 6(1)(f) (berettiget interesse), som normalt vil kunne gi behandlingsgrunnlag for fremleggelse av kontaktopplysninger der dette er stilt som er et krav fra offentlige myndigheter i forbindelse med søknadsprosesser.</p>
78A	<p>Ref. 1A/3A. For nye selskaper med mindre enn 3 års historikk med årsrapport og revisjonsberetning, vil det være tilstrekkelig å legge ved nevnte dokumenter de siste 1 eller 2 år for å tilfredsstille dokumentasjonskravet?</p>
Svar:	<p>For selskaper med kortere historikk enn 3 år skal selskapets tilgjengelige dokumentasjon fremlegges. Det bør i så fall fremgå av søknaden at det ikke foreligger ytterligere historikk.</p> <p>Søker må selv vurdere om det i tillegg er behov for å legge frem annen dokumentasjon som kan belyse finansiell og økonomisk kapasitet på tilsvarende nivå som etterspurt dokumentasjon.</p>
79A	<p>Ref. 1B/3B. Skal finansieringsplanen være begrenset til finansiering på prosjektnivå, eller må konsortiet illustrere planlagte finansieringskilder på holding/morselskapsnivå? Flere av konsortiene har nylig, eller er i ferd med å etablere spesifikke prosjektselskaper for øyeblikket.</p>
Svar:	<p>Det er opp til søker å spesifisere prosjektets budsjett og finansiering slik at departementet kan vurdere om finansieringsplanen er robust og realistisk. I den grad søker planlegger å benytte egen- eller fremmedkapitalfinansiering via holding- eller morselskap, bør dette fremgå av beskrivelsen.</p>
80A	<p>Med referanse til krav om dokumentasjon i 1A/3A. Vår antakelse er at årsrapport, revisjonsberetning og/eller annen tilsvarende dokumentasjon som kan belyse finansiell og økonomisk kapasitet skal vedlegges for konsortiedeltaker samt utsteder av støttebrev i tilfeller hvor konsortiedeltaker er avhengig av finansiell støtte fra morselskap eller andre selskap. Stemmer dette?</p>

Svar:	Tilknyttet selskap som benyttes for oppfyllelse av kravene til finansiell styrke skal oppfylle samme krav til dokumentasjon som angitt for søkerselskap i 1A/3A (herunder årsrapport, revisjonsberetning, kredittrating, og oppstilling med angitte finansielle nøkkeltall).
81A	Med referanse til 1B/3B om signert bekreftelsesbrev som støtte for kilde til egenkapital i henhold til finansieringsplanen. I et scenario hvor den enkelte konsortiedeltaker er avhengig av støtte fra flere aksjonærer; skal kravet leses slik at hver aksjonær hos konsortiedeltakeren skal utstede et signert bekreftelsesbrev?
Svar:	Se svar på spørsmål 38A.
82A	I kriteriene 1B/3B står det at "For konsortier vil samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar inngå i vurderingen av konsortiets samlede finansielle styrke". Hva menes med dette og hvilke kriterier vil legges til grunn for å score dette?
Svar:	Se svar på spørsmål 1A. Departementet antar at spørsmålet knytter seg til kriteriene 1A/3A hvor det aktuelle sitatet er hentet fra.
83A	Kan bankgarantien og Vedlegg 9 «Bekreftelse på kredittramme for utstedelse av påkravsgaranti» utstedes på engelsk? Og kan mulighet for å stille påkrav elektronisk enten slettes eller spesifiseres for å redusere risiko for svindel?
Svar:	Departementet vil komme tilbake med en engelsk versjon av Vedlegg 9: Format for bekreftelse på kredittramme for utstedelse av påkravsgaranti. Adgangen for Departementet (Garantimottaker) til å gjøre påkrav under garantien ved å levere påkrav elektronisk kan ikke fjernes. Departementet viser for øvrig til pkt. 9 om Notiser.
84A	Kan dere spesifisere nøyaktig hva som skal inkluderes i beregning av egenkapital og total kapital ved beregning av soliditet? Eksempel: Vil akkumulert overskudd bli ansett som en del av egenkapital?
Svar:	Departementet vil som utgangspunkt basere seg på selskapet / konsortiets bokførte egenkapital i henhold til reviderte årsregnskap, herunder opptjent egenkapital.
85A	Dersom et konsortium oppretter et felleseid selskap som står som søker, vil det være tilstrekkelig at HMS-ansvarlige hos bakenforliggende konsortiumsdeltakere avgir HMS-bekreftelsen?
Svar:	HMS-bekreftelsen skal avgis på vegne av søker. Der søknaden leveres av et nytt selskap, må det derfor fremgå at HMS-bekreftelsen dekker søkerselskapet. HMS-bekreftelsen kan avgis av personer i konsortiet/eierselskap. I så fall skal det fremgå at HMS-bekreftelsen dekker både søkerselskapet og konsortiet/eierselskapet som utsteder bekreftelsen .

86A	We refer to your answers to questions 1A and 3A on turnover requirement and the regulations in the joint venture agreement on financial liability. In the overall assessment of whether the financial strength requirement is satisfied, will the MPE look at how the recourse regulations between the partners are regulated in case additional funding have to be provided by one party on behalf of the other(s) (provided that there is some sort of financial regulation in the joint venture agreement requiring the other partners to provide additional funding)? Please clarify whether the MPE will only take the other partners' revenue into account if there is a clear obligation to provide additional funding – i.e., how will you assess a financial regulation that only provides a right for the other partners to provide additional funding but no obligation?
Svar:	Se svar på spørsmål 1A og 3A. Som angitt der, vil det i helhetsvurderingen også kunne tas hensyn til samarbeidsavtalens regulering av deltakernes finansieringsansvar. Regulering av subsidiært finansieringsansvar eller regressadgang vil, basert på en konkret vurdering, kunne inngå i en slik helhetsvurdering. En rett til å bidra med finansiering, men uten en forpliktelse til å gjøre det, antas ikke å innebære et finansieringsansvar.
87A	Dersom søker er et nyetablert selskap og benytter finansiell støtte fra morselskap eller andre gruppeselskaper fremgår det at signert støttebrev skal vedlegges. Videre fremgår det at hvis søker ikke kan legge frem årsrapport, revisjonsberetning eller kredittrating for siste tre år, så må søker legge frem annen dokumentasjon. Betyr dette at søker må legge frem årsrapport, revisjonsberetning og kredittrating for alle selskap som leverer støttebrev?
Svar:	Se svar på spørsmål 80A
88A	Vil "samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar" (3A) også vurderes i lys av kriteriet 3B om finansieringsplan, eller holdes disse to kriteriene adskilt?
Svar:	Se svar på spørsmål 36A og spørsmål 39A
89A	Hvordan er maksimalt installert kapasitet definert? Kan det på SNII tillates at det installeres turbiner med total effekt over 1500 MW dersom det innføres effektbegrensinger på turbinene slik at samlet effekt til enhver tid ikke overstiger 1500 MW?
Svar:	Totalt installert effekt skal beregnes som maksimal effekt turbinene kan gi, inkludert eventuelle «power boosts». Dersom det er effektbegrensinger på turbinene som utelukker bruk av «power boost», skal utbygger oppgi effekten fra turbinprodusenten.
90A	Er kravet samlet til omsetning for JVet som søker er 30 mrd for UN og 40 mrd for SN II i gjennomsnitt for hvert av de 3 siste finansielle årene?

Svar:	Omsetningen må gjennomsnittlig over de siste tre årene være på minst 30 mrd. kroner for Utsira Nord og 40 mrd. kroner for Sørliche Nordsjø II. Det vil si til sammen 90 mrd. kroner for UN de tre siste år, og 120 mrd. kroner for SNII de tre siste år. Krav til omsetning gjelder samlet for konsortiet. Det vil si at konsortiet til sammen må ha en omsetning på 90 mrd. kroner for UN de tre siste år, og 120 mrd. kroner for SNII de tre siste år. Se også svar på spørsmål 3A.
91A	Er digitale/elektronisk signaturer godkjent på dokumenter hvor det kreves signerte dokumenter? (søknadsbrev, vedlegg,..) Hvis ja, er det noen løsninger departementet anbefaler/foretrekker/ikke aksepterer?
Svar:	Elektroniske signaturer er godkjent såfremt signaturene og signaturordningen oppfyller kravene til avansert elektronisk signatur eller kvalifisert elektronisk signatur i henhold til Lov om elektroniske tillitstjenester eller eIDAS-forordningen.
92A	Ordlyden knyttet til minimumskravet for gjennomsnittlig årlig omsetning er noe ulik i kriterium 1A for Sørliche Nordsjø II (SNII) og kriterium 3A for Utsira Nord (UN). For SNII står det «en gjennomsnittlig årlig omsetning på minst 40 milliarder NOK hvert av de siste 3 år», mens for UN står det «en gjennomsnittlig årlig omsetning på minst 30 milliarder NOK de siste tre år». Kan departementet klargjøre om det er en forskjell i hvordan gjennomsnittlig årlig omsetning skal beregnes for de to prosjektene, eller om det for begge er gjennomsnittet for de siste tre år som teller og ikke gjennomsnittet for hvert enkelt år?
Svar:	Se svar på spørsmål 90A. Ulikheten i ordlyden mellom kriterie 1A for SNII og 3A for UN er utilsiktet og vil bli rettet.
93A	Dokumentasjon på oppfyllelse av prekvalifiseringskriteriene - Kriterium 2 "Bærekraft" – 2A "Klimafotavtrykk": Det stilles krav til å bruke ISO standard for å beregne klimafotavtrykk, og at systemgrense skal defineres i henhold til standarden. Det går imidlertid ikke klart fram fra standarden hvordan systemgrensene defineres. Kan dere presisere hvilke faser av prosjektets livssyklus som skal inkluderes i beregningene?
Svar:	Estimatene skal baseres på prosjektkonseptet beskrevet i 1G for Sørliche Nordsjø II og 3G for Utsira Nord. Klimafotavtrykket skal beregnes for hele prosjektets livsløp, fra anskaffelse av råmaterialer til den endelige avhendingen.
94A	Vi forstår det slik at det ikke er noen forventede krav til varighet av undersøkelser i forbindelse med konsekvensutredningene (f.eks. forventet lengde på fuglestudier) som bør hensyntas i tidslinjen? Kan dere bekrefte denne forståelsen?
Svar:	I henhold til havenergiforskriften § 7 skal utførte konsekvensutredninger vedlegges konsesjonssøknaden innen 2 år etter at departementet har fastsatt utredningsprogrammet. Innenfor denne rammen er det opp til utbygger å sette

	opp en tidsplan for undersøkelsene. I forbindelse med fastsettelse av utredningsprogrammet kan departementet stille krav til varighet av undersøkelser.
95A	Når vil OED publisere resultatene fra grunnundersøkelsene, fugleundersøkelsene, kartleggingsprogrammet for havbunnen osv.?
Svar:	Se svar på spørsmål 19B.
96A	<p>Vi henviser til deres svar på spørsmål 4B til utlysning av konkurranse om prosjektområder i Utsira Nord og prosjektområde i Sørlige Nordsjø II kopiert:</p> <p>Kriteriene gjelder to ulike segmenter. Underkriterium 3B fokuserer på små og mellomstore bedrifter, som ikke nødvendigvis har erfaring med havvind. Underkriterium 3C gjelder den eksisterende leverandørindustrien, som allerede har posisjoner innenfor havvind, og hvordan denne kan videreutvikles på en økonomisk bærekraftig måte.</p> <p>Vår plan for utvikling av leverandørindustrien inkluderer større bedrifter i leverandørindustrien som i dag ikke har posisjoner innenfor havvind, men som har relevant erfaring og infrastruktur. Vi mener at utvikling av denne leverandørindustrien inn mot havvind er viktig for å bidra til det grønne skiftet og utvikling av leverandørindustrien i Norge og Europa, og ønsker å inkludere våre planer for dette under kriterie 3C. Vi ber om klargjøring fra departementet på om disse planene kan inkluderes her, eller hvor vi eventuelt ellers skal dokumentere dette.</p>
Svar:	Planer for større bedrifter som ikke kan regnes som SMB-er (bedrifter med inntil 100 ansatte), må inntas i 3C. Det er ikke et absolutt krav etter 3C at bedriftene har posisjoner innenfor havvind i dag. Å inkludere slike bedrifter vil også være et bidrag til utvikling av leverandørindustrien i henhold til 3C.
97A	Hvis det stilles vilkår i konsesjonen som medfører avvik relativt til forutsetningene i søknaden, hvordan vil dette håndteres?
Svar:	<p>Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023. Forholdet mellom prekvalifiseringen og konsesjon reguleres i punkt 11.1 og 11.2.</p> <p>I punkt 11.2 står det at «Energianlegget skal prosjekteres innenfor rammene av og i samsvar med Prekvalifisert Løsning, med mindre annet følger av Konsesjon, konsesjon etter Energiloven eller annet Regelverk».</p>
98A	For Criteria 4C (Waste, recycling and reuse), the Ministry has noted in the RFP that the applicant should propose a "waste management plan" which covers "use of materials and chemicals" as well as "planned measures to combat pollution". When it comes to assessing the "quality of the plan", is the Ministry expecting a number of examples of very specific measures

	tailored towards distinct types of materials, chemicals, waste and pollution, etc, or is the Ministry instead looking for more general approaches and principles towards those activities?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 76A. Søker vil bli vurdert på planens kvalitet, inkludert foreslåtte tiltak, samt dokumentert erfaring og kompetanse fra tilsvarende arbeid. Søker må selv vurdere hvordan de vil underbygge planens kvalitet innenfor begrensningen på maksimalt fire sider for dette kriteriet.
99A	For Criteria 4A (Carbon footprint), given the relative novelty of applying ISO standards to offshore wind farms, could the Ministry provide any further guidance on its definition or view on the system boundary for the project's carbon footprint when it comes specifically to the end-of-life stage of the offshore wind farm? We have noted that based on the Ministry's recommendation of alignment with ISO 14040 and 14044, there is still a degree of subjectivity as to what should be included as part of the "end-of-life" calculation. Therefore, would there be a degree of flexibility for the applicant to define this based on their own interpretation of the ISO standards?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 93A
100A	Certain documents for the application for pre-qualification must be signed, such as the letter of application and the letter of support. Is it admissible to provide e-signatures (eg. by DocuSign) for these documents or is it necessary to submit the scan of a wet-ink signature via the technical solution described in X. of the announcement?
Svar:	Se svar på spørsmål 91A
101A	Kan prosjekter som søkeren har avhendet, brukes så lenge søkeren var involvert i den fasen som er beskrevet i avsnittet om erfaring? (dvs. søkeren utviklet/bygde prosjektet, men avhendet det i driftsfasen - kan dette prosjektet brukes i Relevant Erfaring kapitlet?).
Svar:	Ja, slike prosjekter vil kunne benyttes som referanseprosjekt.
102A	Reference to Appendix 4. Criteria 1G/3G Regarding wake effect, should we only take into account internal wake effect (within the windfarm) or also external wake effect (between windfarms)?
Svar:	Søker skal kun hensynta vakeeffekter for eget produksjonsanlegg jf. bokstav i) Kriterium 3G.
103A	Kan departementet bekrefte hvordan søkerne skal beregne innstallert effekt? For innstallert effekt, er det turbinenes sertifiserte effekt som er gjeldende eller skal også eventuelle «power boost» effekter inkluderes?

Svar:	Se svar på spørsmål 89A
104A	Vil "samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar" (3A) også vurderes i lys av kriteriet 3B om finansieringsplan, eller holdes disse to kriteriene adskilt?
Svar:	Se svar på spørsmål 3A
105A	We have noted that in Criteria 5B (3B) applicants may add a brief description of agreements (0,25 page each). Can the applicant include agreements made jointly by the consortium and specifically with the purpose of supporting SN2/UN or may we also refer to agreements from the individual consortium partners?
Svar:	Det er opptil søkerene å vurdere hvilke avtaler de ønsker å presentere. Se for øvrig svar på spørsmål 48B
106A	We have noted that in the Q&A responses (6A and 17C), the Ministry indicated no template for HSE self-declaration would be provided and therefore offerors should submit their own self-declarations. In this instance, would a project QHSE self-declaration with high-level commitments and principles to the consortium QHSE performance between project partners (signed by authorized persons) be considered satisfactory to meet this pass/fail requirement, or would the government look for any particular details or provisions within the self-declaration?
Svar:	Styringssystemet for kvalitetskontroll og HMS skal beskrives slik at det viser at denne type ledelse er etablert/vil bli etablert og at det har de nødvendige kvaliteter som viser anerkjente styringsprinsipper, herunder at det inngår i det overordnede styringssystemet for konsortiet/selskapet. Systemet må være etterprøvbart.
107A	Er det riktig å anta at byråene som tillates brukt for å vise kredittvurderings-historikk vil inkludere anerkjente byråer som Scope Ratings (i tillegg til byråene nevnt eksplisitt i beskrivelsen av kriteriet 1A Finansiell styrke)?
Svar:	Kredittvurderinger fra Scope på minst BBB vil bli akseptert i tillegg til kredittvurderinger fra de tre byråene som er nevnt i prekvalifiseringskriteriene.
108A	I Vedlegg 4 seksjon 3.3 beskrives kriteriet Finansiell styrke. Er det korrekt å anta at byrå som er tillatt benyttet for å vise kredittrating kan inkludere velrenommerte byråer som Scope Ratings, selv om bare Fitch, S&P og Moody's er eksplisitt nevnt i beskrivelsen av prekvalifiseringskriteriene
Svar:	Se svar på spørsmål 107A
109A	Please specify which financial figures we need to provide for 3A Financial strength (UN).
Svar:	Finansielle nøkkeltall: i) gjennomsnittlig årlig omsetning for de siste 3 år,

	<p>ii) egenkapital, totalkapital og beregning av soliditet for de siste 3 år, iii) kredittrating (hvis relevant)</p> <p>Dersom søker består av flere søkerselskaper (konsortium), skal nøkkeltallene oppgis for hvert selskap.</p>
110A	Ref. 1A/3A. I oppstillingen med oppgitte finansielle nøkkeltall, er det kun selskapene konsortiedeltakeren støttes av for finansiell styrke som skal inkluderes? Eller skal konsortiedeltakeren uansett fremstille nevnte oppstilling med finansielle nøkkeltall?
Svar:	Finansielle nøkkeltall for samtlige selskaper som inngår i et konsortium skal oppgis. Se også svar på spørsmål 109A og 80A.
111A	Med henvisning til kriterium 3C, vennligst forklar hvordan begrepene "søkers direkte eller indirekte eierselskap(er)" og "søkers ultimate bakenforliggende eier(e)" skal tolkes, herunder om det vil gjelde en indirekte eier uavhengig av eierskapsprosent eller om noen terskler vil gjelde, f.eks.: (i) om begrepet "indirekte eierselskap(er)" kun gjelder tilknyttede selskaper med mer enn 50 % indirekte eierandel i søkeren eller som har en andel som gir kontroll; og (ii) om begrepet "søkers ultimate bakenforliggende eier(e)" skal forstås som reell eier der en terskel på 25 % indirekte eierandel i søkeren skal gjelde?
Svar:	<p>For kriterium 1C / 3C legger departementet til grunn at "søkers direkte eller indirekte eierselskap(er)" skal forstås som selskaper som omfattes av konserndefinisjonen i asl. § 1-3. Tilsvarende legges til grunn for øvrige selskapsformer så langt de passer.</p> <p>Søkers ultimate bakenforliggende eier skal forstås tilsvarende som reell rettighetshaver etter hvitvaskingsloven § 14, slik at den omfatter den eller de personene som</p> <p>a) Eier mer enn 25 prosent av eierandelene i den juridiske personen eller sammenslutningen</p> <p>b) Kontrollerer mer enn 25 prosent av det totale antallet stemmer i den juridiske personen eller sammenslutningen</p> <p>c) Har rett til å utpeke eller avsette mer enn halvparten av den juridiske personens eller sammenslutningens styremedlemmer eller tilsvarende</p> <p>d) På grunn av avtale, vedtekter eller tilsvarende kan utøve tilsvarende kontroll som etter bokstav a, b eller c</p> <p>e) På annen måte utøver kontroll over den juridiske personen eller sammenslutningen.</p>

	<p>En fysisk person regnes å være reell rettighetshaver dersom vedkommende eier mer enn 25 prosent av et foretak som eier mer enn 25 prosent av søker. Dersom det er eierskap i flere ledd oppover skal terskelen være mer enn 25 prosent eierskap i hvert ledd.</p> <p>Etter hvitvaskingsloven § 14 andre ledd skal ikke reelle rettighetshavere identifiseres der foretaket er notert på et regulert marked i EØS, eller er underlagt tilsvarende informasjonsplikter som det som gjelder ved notering på regulert marked i en EØS-stat. Det samme gjelder der foretaket er majoritetseid av et notert foretak. Departementet legger til grunn tilsvarende unntak, altså slik at en søker som enten selv er notert på slik markeds plass eller er majoritetseid av et notert foretak ikke trenger å identifisere reelle rettighetshavere. Søker bør oppgi markeds plassen, og dersom markeds plassen er utenfor EØS, vedlegge en vurdering av hvorfor informasjonskravene på den aktuelle markeds plassen tilsvarer det som ville vært tilfellet i en EØS-stat.</p> <p>Tilsvarende unntak eksisterer ikke etter loven for foretak der stat eller kommune eier mer enn 50 prosent av aksjene i konsernets morselskap. Der eieren er stat eller kommune vil det imidlertid normalt ikke være noen fysiske personer som eier eller kontrollerer foretaket. I slike tilfeller må søker oppgi informasjon om eierskap som viser at det ikke er andre enn stat eller kommune som har slik eierskap, innflytelse eller kontroll som nevnt i hvitvaskingsloven § 14 første ledd.</p> <p>Unntaket innebærer ikke et unntak fra å oppgi informasjon om konsernstruktur etter utlysning dokumentet punkt 5 III B iii.</p>
112A	<p>I henhold til utlysning dokumentet punkt 5 III B) skal det leveres en oversikt over konsernstruktur, styresammensetning og daglig ledelse i hvert selskap. Skal denne oversikten dekke alle konsernselskaper til alle konsortiumdeltakere, også de som ikke har noen rolle i prosjektet, eller vil det være tilstrekkelig å vise vertikal struktur til ultimat eier og evt. andre selskap som skal levere inn i prosjektet? Hvis det kreves for samtlige selskaper, vil dette kunne være flere hundre selskaper.</p>
Svar:	<p>For oversikten over konsernstruktur legger departementet til grunn at "søkers direkte eller indirekte eierselskap(er)" skal forstås som selskaper som omfattes av konsern definisjonen i asl. § 1-3. Tilsvarende legges til grunn for øvrige selskapsformer så langt det passer.</p>

	Der det på søknadstidspunktet allerede er etablert en egen juridisk enhet for oppfyllelsen av kravet i havenergilova § 3-5, gjelder kravet likevel til dokumentasjon av konsernstrukturen til den eller de direkte eieren av søkersekskapet, selv der søkersekskapet ikke lenger er i konsern med eierne.
113A	Det skal avgis en bekreftelse på integritet på "søker, søkers direkte eller indirekte eierselskap(er), søkers ultimate bakenforliggende eier(e)." Omfatter dette enhver som eier aksjer i konsortiumdeltakerne indirekte eller skal det legges til grunn at de må eie over en viss terskel for at de skal være omfattet (tilsvarende f.eks. hvitvaskingsregelverket)? F.eks. for børsnoterte selskaper vil det være daglige endringer i aksjonærene
Svar:	Se svar på spørsmål 111A.
114A	Til spørsmål 30A har OED blant annet svart «Dersom flere selskaper søker sammen, gjelder kravene til oversikt over konsernstruktur for samtlige selskap i konsortiet». Når dette svaret leses sammen med dokumentasjonskravet i 5 B) v. der det henvises til at det skal legges frem «opplysninger om hvor selskapene angitt i punkt i) og iii) ...» indikerer det dokumentasjon for hvert enkelt konsernselskap, og vi vil gjøre departementet oppmerksomme på at for deltagere i konsortier med internasjonal virksomhet kan et slikt dokumentasjonskrav innebære en uforholdsmessig omfattende dokumentasjonspakke og arbeid internt i hvert selskap når det gjelder dokumentasjon av selskaper som ikke har direkte tilknytning til prosjektet. Og for det tilfellet et konsortium evt. har opprettet et prosjektselskap, som ikke går inn i et av eierens konsern, vil det ikke kreves slik dokumentasjon. For deltagere i et konsortium som er børsnoterte selskaper (som er notert på regulert marked i EØS-stat) er en naturlig avgrensing av disse dokumentasjonskravene morselskapet (som den «ultimate bakenforliggende eier») og, der det er aktuelt, de eventuelle direkte eller indirekte eierselskaper mellom dette morselskapet og det planlagte prosjektselskapet (tiltakshaver etter havenergilova § 3-5). Den samme forståelsen bør gjelde i konsern der staten eller kommune eier mer enn 50% av aksjene i konsernets morselskap. Kan dere bekrefte denne forståelsen?
Svar:	Se svar på spørsmål 111A og 112A.
115A	Dersom et konsortie allerede har formalisert sitt samarbeid gjennom etablering av et prosjektselskap, og dette selskapet formelt står som søker, vil man da kvalifisere som et «konsortium» slik dette er definert i utlysningssdokumentene (f. eks utlysningssdokument for Utsira Nord punkt 5 II «Flere selskaper som ønsker å utvikle et prosjekt sammen (konsortium) skal sende inn én felles søknad. Søkersekskapene anses samlet som én søker. Søkersekskapene i et konsortium kan samlet dekke dokumentasjonskravene, med mindred annet er særskilt angitt.»), eller vil man da måtte anvende fremgangsmåte med bekreftelsesbrev i den grad selskapet selv ikke oppfyller kriteriene (f. eks utlysningssdokument for Utsira Nord punkt 5 III E) «Bekreftelsesbrev fra morselskap eller tilknyttet selskap som bidrar til oppfyllelse av de kvalitative kriteriene»? Hva er kriteriet for at et selskap skal anses som «tilknyttet selskap»? Dersom prosjektselskapet ikke er del av et konsern slik dette er definert

	i aksjeloven § 1-3, fordi ingen eier har bestemmende innflytelse, hvordan skal krav om fremleggelse av «en oversikt over søkers konsernstruktur», jf. eksempelvis utlysningssdokument for Utsira Nord punkt 5 III B) tolkes?
Svar:	Et konsortium er der flere uavhengige selskaper søker sammen. Der flere selskaper i fellesskap har etablert en egen juridisk enhet, og det er denne enheten som leverer og står ansvarlig for søknaden, vil eierne til søkerselskapet ikke anses som et konsortium. Ved bidrag fra morselskap eller tilknyttede selskaper kan slike eiere levere bekreftelsesbrev for oppfyllelse av de kvalitative kriteriene / prekvalifiseringskriteriene. Se også svar på spørsmål 111A, 112A og 2A.
116A	To criteria 1A: Please confirm if the statement with the specified key financial figures needs to be submitted for each applicant/member of the Consortium.
Svar:	Se svar på spørsmål 109A og 110A.
117A	Hvis søker pt ikke er kunde hos den aktuelle banken – kan det være et forbehold i vedlegg 9 om Know Your Customer (KYC) internt i banken?
Svar:	Det er adgang til å ta KYC-forbehold for prosjektselskapet. Der det på søknadstidspunktet er opprettet en juridisk person for oppfyllelse av havenergilova § 3-5, eller denne ikke er opprettet enda, vil det være adgang til å ta KYC-forbehold. Det vil ikke være adgang til å ta KYC-forbehold for andre selskaper enn prosjektselskaper opprettet spesifikt for oppfyllelse av kravet i havenergilova § 3-5. Se også svar på spørsmål 44B og 118A.
118A	Spørsmål knyttet til vedlegg 9: Format for bekreftelse på kredittramme for utstedelse av påkravsgaranti.. I vedlegget bes den eventuelle banken å bekrefte at søker (konsortiet) er kunde hos banken og at det er gitt tilsagn om en kredittramme som tillater utstedelse av en påkravsgaranti på NOK 400 millioner som sikkerhet for betaling av eventuell konvensjonalbot. Samtidig er det ikke krav til at søker skal være en etablert juridisk enhet, ref. tidligere svar i Q&A prosessen. Er det tilstrekkelig at det er godkjent tilsagn om en kredittramme som kan benyttes til utstedelse av en påkravsgaranti på deltaker/eier-nivå for den eller de av deltakerne/eierne som skal fronte garantien mot banken? Og er det videre tilstrekkelig at det bekreftes at den eller de eierne som skal fronte garantien mot banken og har fått tilsagn om kredittrammen er kunde(r) i

	banken? Bakgrunnen for spørsmålet er at et selskap som p.t. ikke er stiftet heller ikke kan etableres formelt som kunde i en bank.
Svar:	Se svar på spørsmål 117A, 44B og 87B
119A	Please give examples of how a financial investor, meaning an investor organized as an alternative investment fund managed by an alternative investment fund manager (authorized in compliance with national rules implementing directive 2011/61/EC), can document the turnover criteria.
Svar:	Kravene til omsetning og soliditet gjelder uavhengig av selskaps- og eierform. Departementet viser for øvrig til svar på spørsmål 1A og 3A. Departementet viser også til at der søker ikke kan legge frem årsrapport, revisjonsberetning eller kredittrating for siste tre år, kan søker legge frem annen dokumentasjon som belyser finansiell og økonomisk kapasitet på tilsvarende måte.
120A	Can a financial investor, meaning an investor organized as an alternative investment fund managed by an alternative investment fund manager (authorized in compliance with national rules implementing directive 2011/61/EC), use the aggregate turnover of all companies owned by funds under management by the management company to document the turnover criteria?
Svar:	Fondsselskaper kan tilsvarende som andre selskaper benytte morselskaper eller andre tilknyttede selskap for oppfyllelse av kravet til finansiell styrke, såfremt disse kan anses som morselskap eller tilknyttet selskap og søker leverer bekreftelsesbrev. Se også svar på spørsmål 2A. Andre fond forvaltet av samme forvalter er ikke relevant ved oppfyllelsen av kravet til finansiell styrke.
121A	Can a financial investor, meaning an investor organized as an alternative investment fund managed by an alternative investment fund manager (authorized in compliance with national rules implementing directive 2011/61/EC), document the financial strength by presenting a balance sheet confirmed by an auditor of the aggregate value of funds (including undrawn commitments from investors) under management by the management company?
Svar:	Andre fond forvaltet av samme forvalter er ikke relevant ved oppfyllelsen av kravet til finansiell styrke.
122A	We refer to your answers to questions 1A and 3A on turnover requirement. In the absence of any regulation in the joint venture agreement whereby one of the partners undertake to provide more financing than their ownership share indicate; Will a consortium fail the turnover criteria if the partners separately does not have a turnover equal to a pro rata share of the

	turnover requirement for SNII/UN based on their ownership share? In other words: how much flexibility does the MPE foresee to include in the statement that there needs to be a "reasonable alignment" between the partners' ownership share in the consortium and the share of the partners' revenue that can contribute to meeting the revenue requirement.
Svar:	Se svar på spørsmål 1A og 3A. Som angitt der, skal det være rimelig samsvar mellom deltakerens andel i konsortiet og andelen av deltakerens omsetning som kan bidra til å oppfylle omsetningskravet. "Rimelig samsvar" skal forstås som at det ikke må være et absolutt pro-rata forhold mellom deltakerens andel i konsortiet og andelen av deltakerens omsetning som kan bidra til å oppfylle omsetningskravet. Som fremhevet i utlysingsdokumentene, vil hvert prekvalifikasjons-/kvalifikasjonskriterium bli vurdert basert på en skjønsmessig vurdering av alle underkriteriene.
123A	Det vises til at «Kapasitetstettheten for utbyggingen i prosjektområdet bør være minst 3,5 MW/km ² ». Hvordan skal prosjektområdet beregnes (vil f.eks. eksportkabeltrasé inkluderes i prosjektområdet)?
Svar:	Se svar på spørsmål 47C. Eksporttrase skal ikke inkluderes i beregningen av kapasitetstettheten, men eventuelle offshore transformatorer skal inngår i beregningen.
124A	I Vedlegg 3, kapittel 10 står det angitt at det er i gang et arbeid med en forskrift på HMS-området, og at et utkast til forskrift skal sendes på høring sommeren 2023. Vil budgivere ha tilgang på høringsdokumentene før søknadsfristen 1. september?
Svar:	Petroleumstilsynet har startet arbeidet med å utarbeide forskrifter i medhold av havenergiloven § 5-1.
125A	Angående kvalitetskriterium 2A - karbonavtrykk: Det oppgis at karbonavtrykket må beregnes i henhold til ISO 14040 og 14044. Er en kritisk gjennomgang nødvendig for dette anbudet som beskrevet av ISO 14044, og hva vil være den foretrukne typen gjennomgang?
Svar:	En kritisk gjennomgang er et krav i ISO-standarden for livsløpsvurderinger, og må derfor gjennomføres. Departementet vil ikke skille mellom de ulike alternativene for kritisk gjennomgang innenfor standarden.
126A	Del D) Dokumentasjon på oppfyllelse av prekvalifiseringskriteriene - Kriterium 1H Prosjekt plan: Hvordan er samtykkeprosessen knyttet til installasjon av maritimt måleutstyr innenfor og utenfor 12nm. Dette er viktig som innspill til tidsplanen, og prosjektet har behov for en beskrivelse og avklaring i forhold til prosessen.
	For farvannsundersøkelser innenfor 12nm som innbefatter aktivitet som kommer inn under «Lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold» (LOV-2017-06-21-88) skal søknad sendes til Kartverket ved Sjødivisjonen. For aktivitet som kommer inn under anløpsforskriften (FOR-1994-12-23-1130) skal søknader sendes Overvåkningsssenteret til Forsvarets operative hovedkontor (FOH) . Anløpsforskriften gjelder i hovedsak ikke slike installasjoner i seg selv, men fartøy som deltar i håndtering av slikt utstyr innenfor 12 nm. Slike

	<p>fartøy har ofte utstyr og kapabiliteter som krever søknad om Entry Clearance i tillegg til ordinær anløpsmelding (arrival notification) for innpassering til norsk farvann og operering innenfor 12 nm. Dette for å ivareta Forsvarets behov for kontroll med virksomhet i vannsøylen og på sokkelen. Kartverket vil ved mottak sende slike henvendelser sende disse videre for uttalelse til andre berørte offentlige etater, herunder Forsvaret, dersom dette gjelder områder av interesse.</p> <p>Departementet arbeider med utkast til forskrift til havenergilova § 2-1, som vil klargjøre tillatelsesprosess utenfor 12 nm.</p>
127A	<p>På hvilket tidspunkt vil søknadsdokumentene til søkerne offentliggjøres? Vil departementets vurderinger og poenggivning offentliggjøres? Vil prekvalifiseringssøknaden til SN2 offentliggjøres før eller etter CfD-auksjonen gjennomføres?</p>
Svar:	<p>Departementet vil offentliggjøre navn på søkere. Departementet vil ikke offentliggjøre de sladdede versjonene av søknadene, men viser til at konkurransen om tildeling av prosjektområder er underlagt reglene i forvaltningsloven og offentleglova, herunder hovedregelen om rett til innsyn i saksdokumenter i offentleglova § 3 og reglene om taushetsplikt i forvaltningslova § 13. Departementet viser også til offentleglova § 12 og svar på spørsmål 34A.</p> <p>Departementet vil offentliggjøre navn på hvem som blir prekvalifisert for å delta i auksjonen på Sørliche Nordsjø II, men ikke den innbyrdes rangeringen av de prekvalifiserte.</p> <p>Departementet vil offentliggjøre navn på de som får tildelt prosjektområder for Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord.</p>
128A	<p>Under-kriteriene under hvert av hoved temaene er ofte sterkt forbundet med hverandre. For å forenkle lesing og å bygge opp en logisk argumentasjon ville det derfor vært til hjelp om det var mulig å starte besvarelsen av hvert hoved tema med en felles innledning som gir en bakgrunn og motivasjon for besvarelsen av under-kriteriene. Er det mulig å slå sammen alle svarene under et hoved tema i et dokument med en felles introduksjon og separate under kapitler for hvert under kriterium samtidig som man holder seg innenfor det totale antall sider tillatt i besvarelsen?</p>
Svar:	<p>Ja, så lenge man holder seg innenfor totalt antall sider vil dette være mulig. Det vil si under kriteriet positive lokale ringvirkninger kan en slik innledning inkluderes, men den vil måtte inngå i det samlede maksimale sideantallet (12 sider + ¼ side per ev. avtale).</p>
129A	<p>We have noted the Ministry's response to the Q&A on the topic of scoring methodology (7A and 8A), which has indicated that only the best application (presumably meaning only one application) can score a full score of 10 for each criterion, and that the assessors will initial endeavor to only use full points. Given certain criteria (notably criteria 3) is comprised of a significant</p>

	number of different sub-criteria, the selection of a "best application" could be very different depending on the implicit or explicit weighting of different sub-criteria. Therefore, could the Ministry provide any further guidance on the likely weighting of various sub-criteria to guide applicants to prepare for an application that best meet the Ministry's core objectives?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 67A
130A	We have noted the Ministry's response to the Q&A on the topic of scoring methodology (7A and 8A), which has indicated that only the best application (presumably meaning only one application) can score a full score of 10 for each criterion, and that the assessors will initial endeavor to only use full points. In order to grant one overall "best application" per criteria, will the Ministry be leveraging different individual assessors that arrive at separate independent opinions and then aggregating the opinions (e.g., by taking an average), or will the Ministry be aiming to pick the best application based on a process of reaching consensus between assessors?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 67A
131A	We have noted that for Sub-criteria 3F (Health, Safety and Environment) that the Ministry has indicated applicants must provide documentation for relevant planned systems (i.e., quality assurance, HSE, internal control). Given the significance of this sub-criteria with a pass/fail outcome, could the Ministry provide further clarity on what type of documentation will sufficiently evidence the existence and implementation of planned systems? For example, based on our experience in other markets, we have demonstrated QHSE management system in line with ISO certification (e.g., ISO 14001, 45001 and 9001) through submission of relevant certificates. Therefore, would the provision of ISO standard certificates be considered satisfactory per requirements of this sub-criteria, or does the government look for further documentation / evidence?
Svar:	Et ISO-sertifisert QHSE management system vil bli vurdert å være tilstrekkelig oppfyllelse av kriteriet
132A	Kan dere spesifisere hvor langt opp i eierskapsstrukturen egenkapitalandel skal beregnes? Det finnes flere ulike måter å strukturere infrastrukturprosjekt. Eksempel: Prosjektfinansiering innhentes på nivået over selve prosjektselskapet. I dette tilfellet vil prosjektselskapet oppkapitaliseres med 100% egenkapital, mens egenkapitalandelen på HoldCo-nivå kan være for eksempel 20%.
Svar:	Departementet vil vurdere den reelle egenkapitalandelen i prosjektet. Se for øvrig svar på spørsmål 42A og 79A.
133A	Vil systemansvarlig fastslå konkrete funksjonskrav som vil gjelde for Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord, og når vil disse foreligge? I gjeldende felleseuropeiske regelverk for funksjonskrav/grid code - er det ikke anledning til å stille krav innad i kundens anlegg. Det er kun lov å stille krav i grensesnittet mellom netteier og produsent. Kan systemansvarlig bekrefte dette at dette gjelder også i Norge?

	<p>Systemansvarlig har utgitt et notat "NVF guide to offshore wind installations" i dette notatet står det at systemansvarlig kan kreve høyere krav til reaktiv effekt. Vil systemansvarlig legge til grunn et høyere krav for UN og SNII enn $Q/P_{max} \geq 0.33$ ($\cos \phi = \pm 0.95$)?</p> <p>Systemansvarlig har utgitt et notat "NVF guide to offshore wind installations" i dette notatet står det at systemansvarlig kan kreve redundante løsninger for offshore substation.. Vil slike krav om fleksibilitet/redunans gjelde også for kunde-spesifikke anlegg til havs for denne utlysningen?</p> <p>Systemansvarlig har utgitt et notat "NVF guide to offshore wind installations" i dette notatet står det at systemansvarlig kan kreve syntetisk treghetsmoment.. Vil dette bli et krav for tilknytning av SNII og UN?</p> <p>Systemansvarlig har utgitt et notat "NVF guide to offshore wind installations" i dette notatet står det at systemansvarlig kan kreve svartstart muligheter for HVDC-anlegg. Vil dette bli et krav for tilknytning av SNII?</p>
<p>Svar:</p>	<p>Gjennom NVF kan systemansvarlig stille krav i både grensesnitt mellom produsent og netteier (Point of Connection - POC), men også på primærside av parktransformator eller grenseflaten mellom HVDC-systemet og en radialforbindelse (Point of Common Coupling – PCC), dersom sistnevnte eksisterer. Det er derfor ikke alle krav som stilles i eiergrensesnitt. Det vises til NVF kapitler 14 og 17 for definisjoner.</p> <p>Inntil videre er det det generelle kravet for reaktiv effekt på $Q/P_{max} \geq 0.33$ som gjelder (både induktivt og kapasitivt). Eventuell skjerping av krav er avhengig av fremtidig nettutbygging og endelig nettbilde i området hvor produksjonen tilknyttes. Systemansvarlig kan på nåværende tidspunkt ikke tilgjengeliggjøre eksakte verdier utover standardkravet.</p> <p><i>Om redundante løsninger:</i> Dette er krav i det norske kraftsystemet i dag, gitt av spenningsnivå og uavhengig av om et koblingsanlegg er kundespesifikt eller eies av lokal netteier. Kraftstasjoner er også omfattet av kravene. Se NVF kapittel 5 for flere detaljer.</p> <p>Systemansvarlig har ikke mulighet til å gå ut med mer spesifikke krav til syntetisk treghetsmoment eller nettfremende egenskaper per dags dato. Det pågår diskusjoner om hva nettfremende egenskaper skal omfatte av funksjonalitet. Når dette kan konkretiseres vil "NVF guide to offshore wind installations" oppdateres fortløpende.</p>

	NVE fastsetter gjennom kraftberedskapsforskriften hvilke anlegg som skal ha evne til start på spenningsløst nett (svartstart). Systemansvarlig gjennom NVF stiller krav til funksjonalitet (oppstartstid og varighet på nødstrømsforsyning) dersom det er besluttet at anlegget skal ha evne til svartstart. Avklaring om hvorvidt et anlegg skal ha slik evne må rettes til NVE.
134A	<p>OED sendte Statnett et brev 8. mai. I brevet får Statnett oppdraget i å beregne anleggsbidrag for nettilknytning av begge prosjekter. Det er svært viktig med en avklaring rundt dette for alle alternative tilknytningspunkter før auksjonen, da dette kostnadselementet kan bli signifikant, og vil påvirke prisen i auksjonen.</p> <p>OED sendte Statnett et brev 8. mai. I brevet får Statnett oppdraget å vurdere hvorvidt det er samfunnsmessig rasjonelt med en samordnet løsning, samt starte planleggingen av Utsira Nord inkl. kapasitetsutvidelser. Endelig tilknytningsløsning og lokasjon har betydning for valg av prosjektkonsept og kostnadene for tilknytningen. Når vil Statnett legge frem sine endelige vurderinger om det er samfunnsmessig rasjonelt med samordnet løsning? Og videre vil Statnett komme et anslag for når en samordnet løsning vil kunne være på plass (første dato for spenningsetting)?</p>
Svar:	Departementet viser til svar på spørsmål 117B og 131C.
135A	I utlysningsskjemaet står det angitt at "Departementet arbeider med endringer i regelverket, blant annet knyttet til nasjonal sikkerhet. Tildeling av prosjektområde vil bli gjennomført etter de til enhver tid gjeldende regler". Kan OED gi nærmere informasjon om når eventuelle endringer i regelverket vil komme, og også nærmere informasjon om hva endringene vil bestå av?
Svar:	Departementet arbeider med endringer og har ikke ytterligere informasjon på nåværende tidspunkt.

Sørlige Nordsjø II

1B	15 mrd tak på støtte: Vil produsent bygge opp kreditt dersom totaltak på støtte er nådd og referanseprisen fortsetter å være under kontraktsprisen i en periode, eller vil produsent måtte betale til staten umiddelbart når referanseprisen igjen er over kontraktsprisen uavhengig av hvor lenge referanseprisen har vært under kontraktsprisen etter at 15 mrd taket er nådd?
Svar	Både taket for statlig støtte og taket for utbetalinger til produsenten vil være netto tak, jf. Prop. 93 S avsnitt 5.2.2. Mekanismene i differansekontrakten gitt at taket er nådd vil være nærmere beskrevet i utkastet til differansekontrakten. Utkast til differansekontrakten vil bli delt med aktører som har meldt interesse for dette til havvind@oed.dep.no
2B	Endringsadgang: Av Prop. 93. S fremgår punkt 3.1 neste siste setning fremgår at «vesentlige endringer» av prosjektet sammenlignet med det som beskrives i prekvalifiseringssøknad krever samtykke fra OED. Samtidig er fokuset i utlysningsskjemaet hvorvidt endringen er «kvalitativt lik eller bedre». Vil samtykkekrav (og testen av hvorvidt en endring er «kvalitativt likt eller bedre») bare gjelde for vesentlige endringer?
Svar:	Tilgangen til å gjøre endringer i prosjektet etter tildeling vil være regulert i differansekontrakten. Utkast til differansekontrakt vil bli delt med aktører som har meldt interesse for dette til havvind@oed.dep.no
3B	Til vedlegg 4-1H: Vennligst forklar hva som er forventet for licence søkerene og den detaljerte planen. Skal søkere dekke all fundamenter, topside, kabler og kabelføringer?
Svar:	Prosjektplanen skal dekke sentrale milepæler, planlagt fremdrift og organiseringen av prosjektet. Det er ikke et krav om at prosjektplanen skal beskrive tilvirkningen av - eller andre egenskaper ved - alle fundamentene eller tilsvarende detaljer. Det sentrale er at søkerne har en plan for gjennomføringen og en god risikoforståelse.
4B	Til vedlegg 4-3.3: Vennligst klargjør i hvilken grad underkriteriene 3B og 3C er forskjellige fra hverandre, og hvordan departementet vil skille mellom dem?
Svar:	Kriteriene gjelder to ulike segmenter. Underkriterium 3B fokuserer på små og mellomstore bedrifter, som ikke nødvendigvis har erfaring med havvind. Underkriterium 3C gjelder den eksisterende leverandørindustrien, som allerede har posisjoner innenfor havvind, og hvordan denne kan videreutvikles på en økonomisk bærekraftig måte.
5B	Til vedlegg 4-1G: Med tanke på vindparkens levetid (1G), hva er den planlagte tillatelsens varighet som vil bli gitt? Fram til 2055 og med mulighet for forlengelse?

Svar:	Det følger av havenergilova § 3-5 at konsesjon blir gitt med varighet på inntil 30 år, se for øvrig svar på spørsmål 4C.
6B	Vi antar at det vil være mulig å påbegynne undersøkelser tilknyttet konsekvensutredninger umiddelbart etter tildeling av område og differansekontrakt. Kan dere bekrefte denne forståelsen?
Svar:	Etter tildeling av prosjektområde kan tiltakshaver for egen regning og risiko sette i gang undersøkelser tilknyttet konsekvensutredning.
7B	Kan dere avklare om planer for sameksistens kun skal omfatte fiskeri og sjøtrafikk, eller om alle mulige berørte interessenter/begrensninger skal dekkes i denne planen?
Svar:	Søker må ha en plan for arbeidet med sambruk og sameksistens med fiskeri og sjøtrafikk for å oppfylle minimumskravet, men det er opp til søker å avgjøre om planen også skal inkludere sambruk og sameksistens med andre interessenter.
8B	Til utlysningedokumentet punkt 3: Hvorfor NOK i stedet for EUR (Nord Pool, ... er også i EUR)
Svar:	Departementet har besluttet at kontraktsprisen og betalinger under differansekontrakten skal fastsettes i norske kroner (NOK).
9B	Til utlysningedokumentet punkt 6: Reservasjonspris som indikerer at utgangspunktet for budgivning er på 66 øre/kWh. Er dette forutsatt uten HVDC + eksportkabel + elektrifisering av Ekofisk?
Svar:	Tildeling og auksjon er basert på at søker er ansvarlig for både bygging av produksjonsanlegg og nettanlegg, som nærmere beskrevet i Vedlegg 3 punkt 7. En eventuell tilknytning til Ekofisk er en frivillig opsjon for tiltakshaver, og ikke et myndighetskrav. En eventuell tilknytning til Ekofisk omfattes ikke av differansekontrakten, se vedlegg 3 punkt 7.
10B	Til vedlegg 9: Kan garantien deles mellom ulike banker? Kan de være internasjonale banker?
Svar:	Garantien skal utstedes av én bank. Banken kan være norsk eller innenfor EØS. Hvorvidt garantiansvaret er syndikert er uten betydning så lenge staten (garantimottakeren) kan forholde seg til én bank (fronting bank) som alene påtar seg det fulle ansvaret overfor staten.
11B	Til vedlegg 4 – 1A: Hvis vi ikke når minimum omsetning eller soliditet, får vi færre poeng eller blir vi ekskludert? "
Svar:	Dersom man ikke oppfyller minimumskravene blir man ikke prekvalifisert, og får da ikke delta i auksjonen.
12B	Kan bankgarantien gis (og deles, for eksempel pro rata) av eierne på vegne av SPV-selskapet, eller må den gis direkte av SPV-selskapet?
Svar:	Se svar på spørsmål 10B

13B	I utlysningssdokumentet punkt 5H og Vedlegg 2 står det: «Opplysninger som er markert som sensitive, kan likevel offentliggjøres dersom det etter departementets vurdering ikke er grunnlag for unntak. Vennligst presiser på hvilket grunnlag en slik vurdering vil bli gjort.» Vi må i det minste konsulteres før en eventuell beslutning i så henseende + data som skal anonymiseres i slike tilfeller.
Svar:	Se svar på spørsmål 34A.
14B	I utlysningssdokument Punkt 5 VII står det at «Det kan ikke gjøres endringer i søker eller søkerselskapene (konsortiet) etter fristen for søknad om prekvalifiseringen og frem til signering av differansekontrakt. Det betyr at konsortiet må være det samme på auksjonstidspunktet som ved søknad om prekvalifisering.» Vi ber OED avklare om det vil være akseptabelt at det foretas justeringer i hvert enkelt søkerselskaps andel i konsortiet etter prekvalifisering, men før signering av differansekontrakt, men slik at ingen av søkerselskapene i konsortiet forlater prosjektet eller får en deltakerandel som er under en minstegrense (eksempelvis 10% eller 15%).
Svar:	Bestemmelsen i punkt 5 VII skal forstås etter sitt innhold, og gjelder også for endringer innad i konsortiet mellom ulike konsortiedeltakere.
15B	I utlysningsteksten står det bl.a.: "Søker skal fremlegge et bekreftelsesbrev fra den banken som vil stille bankgarantien angitt i pkt. 3 IV som sikkerhet for søkerens betaling av konvensjonalbot." Dersom søker et konsortium av flere selskap, kan hvert av selskapene i konsortiet stille med bankgaranti fra hver sin bank tilsvarende sin eierandel i konsortiet, eller må konsortiet stille én samlet bankgaranti? Det er ønskelig at det gis mulighet for at hvert av selskapene i konsortiet kan stille med bankgaranti fra hver sin bank tilsvarende sin eierandel i konsortiet.
Svar:	Se svar på spørsmål 10B.
16B	Det er ikke spesifisert i utlysningssdokumentene hva som skjer hvis vinneren av auksjonen ikke signerer CfD-kontrakten. Det er vår oppfatning at OED ikke har til intensjon å la vinneren beholde arealet hvis CfD-kontrakten ikke signeres. Vi oppfordrer til at dette klargjøres i utlysningen.
Svar:	Søkere som prekvalifiseres må stille en bankgaranti til fordel for staten senest 14 dager før auksjonen starter. Vinneren av auksjonen er forpliktet til å inngå differansekontrakten. Ved brudd på denne forpliktelsen har staten krav på konvensjonalbot. Prosjektområdet tildeles først når differansekontrakten inngås.

17B	Is it correctly understood that there will be no financial obligations in the form of walk-away penalty/ similar financial obligations in the case a developer decides not to proceed with CfD auction after lease award?
Svar:	<p>En søker som blir prekvalifisert er ikke forpliktet til å delta i auksjonen, og kan fritt trekke seg før eller under auksjonen.</p> <p>Vinneren av auksjonen er forpliktet til å inngå differansekontrakten. Ved brudd på denne forpliktelsen har staten krav på konvensjonalbot.</p> <p>Etter inngåelsen av differansekontrakten gjelder differansekontraktens regler, herunder om dagbøter ved forsinkelser og fastholdelsesbot dersom prosjektet ikke bli realisert.</p> <p>Prosjektområdet tildeles først når differansekontrakten inngås.</p>
18B	Til vedlegg 3-3: Vennligst presiser hvilke deler av SNII fase 1 som dekkes av den geofysiske undersøkelsen som utføres høsten 2022. Hvilken areal er dekket?
Svar:	Undersøkelsene av første fase av Sørilige Nordsjø II i 2022 dekket en stripe vest i prosjektområdet med inn-linjer, i tillegg til kryss-linjer for hele prosjektområdet. Undersøkelsene av resten av prosjektområdet øst) er nå ferdig innsamlet (per 20/5).
19B	Til vedlegg 3-3: Kan dere forklare tidslinjen for utføringen av de gjenværende geofysiske arbeidet for SNII fase 1? Når vil undersøkelsen bli utført og når vil svarene/resultatene være tilgjengelige? Videre, er omfanget av arbeidene og linjeavstandene identiske med arbeidene som allerede er utført? Hvis ikke, vennligst oppgi forskjellene.
Svar:	Prosesserte datasett for hele første fase av Sørilige Nordsjø II vil tentativt kunne deles i august, mens tolkning ventes ferdigstilt per 1. oktober. Omfanget av arbeidet og linjeavstandene for årets undersøkelser er identiske som det som ble samlet inn i fjor.
20B	Til vedlegg 4-3.3: "I konsesjonsvedtaket vil det stilles vilkår om at konsesjonær for vindkraftanlegg til havs skal gjennomføre en analyse av regionale og lokale ringvirkninger av utbyggingen, og levere en sluttrapport senest to år etter at anlegget er satt i drift. Sluttrapporten skal inneholde en GAP-analyse

	<p>som sammenligner planlagte ringvirkninger og resultat. Sluttrapporten skal offentliggjøres." Denne rapporten vil ikke ta hensyn til små og mellomstore bedrifters bidrag i drifts- og vedlikeholdsfasen.</p>
Svar:	Det er uklart hva spørsmålet er. Departementet viser til svar på spørsmål 50A.
21B	<p>Det er ikke spesifisert i utlysning dokumentene hva som skjer hvis vinneren av auksjonen ikke signerer CfD-kontrakten. Det er vår oppfatning at OED ikke har til intensjon å la vinneren beholde arealet hvis CfD-kontrakten ikke signeres. Vi oppfordrer til at dette klargjøres i utlysningen.</p>
Svar:	<p>Søkere som prekvalifiseres må stille en bankgaranti til fordel for staten senest 14 dager før auksjonen starter.</p> <p>Vinneren av auksjonen er forpliktet til å inngå differansekontrakten. Ved brudd på denne forpliktelsen har staten krav på konvensjonalbot.</p> <p>Prosjektområdet tildeles først når differansekontrakten inngås.</p>
22B	<p>I utlysningsteksten står bl.a. "Søker må ha en robust og realistisk finansieringsplan for prosjektet". Kan dere dele informasjon om hva dere vil vektlegge når dere vurderer oppfyllelsen av dette kriteriet? Hva vurderer dere som viktig for at en finansieringsplan skal ansees å være robust og realistisk?</p>
Svar:	<p>Det vises til utlysningen og beskrivelsen av prekvalifiseringskriteriene i vedlegg 4 punkt 3.1.</p> <p>I vurderingen av om finansieringsplanen er robust og realistisk vil det bl.a. legges vekt på søker legger frem et godt gjennomarbeidet og helhetlig budsjett, realistiske kostnadsestimater, og konsise og robuste planer for hvordan kostnadene skal finansieres.</p>
23B	<p>Når forventer departementet et ESA-vedtak? Har det kommet inn noen kommentarer?</p>
Svar:	Se svar på spørsmål 31A
24B	<p>Når vil et nettsted for auksjonen være tilgjengelig? Vil det være mulig å kjøre tester før selve auksjonen?</p>
Svar:	Konsortiene som blir prekvalifisert vil få veiledning i bruk av auksjonsplattformen. Departementet vil komme tilbake til dette når auksjonen er nærmere i tid.
25B	<p>For kriteriene bærekraft og positive lokale ringvirkninger skal søkeren inkludere beskrivelser av søkers tidligere erfaring. Er det tillatt å inkludere hyperlinker og referanser til offentlig tilgjengelig informasjon som kan utdype tidligere erfaringer, og hvordan vil ev. departementet vurdere slik informasjon som del av søknaden?</p>
Svar:	Det er kun informasjonen som er inkludert direkte i søknaden med vedlegg som vil bli vurdert.

26B	På hvilken måte er de 20 CV-ene knyttet til kompetanse hos nøkkelpersonell forpliktende? Hvordan kan CV-er over nøkkelpersonell hos søker og eventuelt forpliktende samarbeidspartnere være bindende i denne sammenheng?
Svar:	CV-er og annen dokumentasjon rundt nøkkelpersonell viser kompetansen søker har i organisasjonen på søknadstidspunktet, og innebærer ingen forpliktelse utover dette
27B	Hvis søker bruker alternativene i b) eller c) for å oppfylle minimumskriteriet under 1E, må søkeren beskrive og dokumentere hvordan søker vil sikre tilstrekkelig HVDC-kompetanse til å gjennomføre og drive prosjektet. Hvordan skal dette dokumenteres? Kan vi beskrive kompetanse vi har i selskapene utenom de fem konkrete eksempelprosjektene eller kan vi kun vise til erfaring vi har fra de fem spesifikke prosjektene?
Svar:	For b) og c) skjer dokumentasjon gjennom beskrivelse av referanseprosjekter, inkludert hvordan dette bidrar til å sikre tilstrekkelig HVDC-kompetanse til å gjennomføre og drive prosjektet.
28B	Kan kravet om å spesifisere en kontaktperson hos oppdragsgiver, nevnt i d) under erfaringskriteriet 1E oppfylles ved å gi de generelle kontaktopplysningene til oppdragsgiver? Det kan være vanskelig å fremskaffe kontaklinformasjon til individuelle personer om det har gått flere år siden prosjektet ble gjennomført. Vil det være mulig å henvise til nettsider for relevante konsesjonsmyndigheter for å oppfylle kravet om kontaklinformasjon?
Svar:	Kriteriet kan oppfylles ved å gi generelle kontaktopplysninger til oppdragsgiver, men fortrinnsvis til avdelingen/seksjonen som holdt i prosjektet.
29B	I beskrivelsen av prosjektkonsept står det at dette skal være konsistent med søkers besvarelse av øvrige prekvalifiseringskriterier: 1H, 2A,2B,2C og 2D. Er det andre underkriterier i prekvalifiseringsdokumentet som vil være relevante i denne forbindelse?
Svar:	Opplistingen viser kun hvilke underkriterier som er særlig relevant å vurdere prosjektkonseptet opp mot. Søker bør likevel påse at det er sammenheng mellom prosjektkonseptet og øvrige prekvalifiseringskriterier.
30B	Det bemerkes at det kun er etterspurt milepæler for produksjon av fundament og WTG-er i kriterium 1G, og at det ikke er inkludert krav for å vise milepæler for produksjon av nøkkelkomponentene til transmisjonsinfrastrukturen til havs. Er dette en tiltenkt utelatelse eller bør disse milepælene også angis?
Svar:	Beskrivelsen av prosjektet i 1G og prosjektplanen i 1H skal «minst» skissere/inkludere de opplistede punktene. Produksjon av nøkkelkomponenter til transmisjonsinfrastrukturen til havs er dermed ikke et absolutt krav.
31B	Dersom søker baserer seg på kompetanse hos annen enhet (morselskap etc.) for HVDC-kompetanse må dette dokumenteres, og det vil da også være behov for å omtale dette nærmere i prekvalifiseringssvaret. Det er ikke allokert noe

	egen plass til dette under 1E. Hvor bør dette inkluderes? Vil det bli som et tillegg (til referanseprosjektene) under 1E, eller som et appendiks?
Svar:	Se svar på spørsmål 27B
32B	Kan søkere og konsortium-medlemmer levere vedleggene 2, 7, 8, 9 og 10 på engelsk, og vil OED i så fall også publisere engelske maler for disse vedleggene? Dette vil gjøre prosessen med godkjenninger hos eierselskaper som ikke er norskspråklige enklere.
Svar:	Ja
32B	Det er oppgitt at søker kan bruke maksimalt 4 sider for dokumentasjon per delkriterium for kriterium 2 og 3. Det antas at illustrasjoner kan komme i tillegg, slik det er beskrevet for noen av de andre kriteriene, f.eks. 1E Prosjekt erfaring og 1G Prosjektkonsept. Kan dere bekrefte dette?
Svar:	Nei, dette er inkludert illustrasjoner.
33B	Section 11: What is the timeline for securing legal basis for mortgaging facilities and offshore wind production license?
Svar:	Departementet arbeider med å sikre rettslig grunnlag for pantsettelse av innretninger og konsesjon etter havenergilova. Dette vil være på plass før departementet gir konsesjon.
34B	I skjemaet for begrunnelse av sladding av sensitiv informasjon (vedlegg 2) står det at søker skal beskrive hva slags opplysninger som er sladdet og gi en nærmere begrunnelse for hvorfor disse er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. Informasjon som er sensitiv på nåværende tidspunkt behøver ikke nødvendigvis å være sensitivt på et senere tidspunkt. Skal søker også opplyse om tidspunktet informasjonen ikke lenger er sensitiv, dersom dette er relevant?
Svar:	Ja, departementet ber om at dette oppgis.
35B	In the case of a combined Permit Application and Detailed Plan, will the detailed plan requirements be less detailed than required in current legislation? For example, if the final turbine design details are required, this would delay permit application/detailed plan submission and hence the whole project, as the turbine contract and supplier's designs will not be finalised the time required for permit application submission. Normally the impact assessment studies would examine a range of possible WTG numbers and dimensions to ensure that impacts are properly considered irrespective of the final turbine supply choice and designs (similarly for other parts of the project). The current legislation regarding the detailed plan would not permit this approach.
Svar:	Departementet tar med seg innspillet, og vil komme tilbake til hvilke krav som stilles til detaljplanen.
36B	Kan den påkrevde bankgarantien på 400 mill. NOK stilles pro-rata av den samme banken for hver enkelt partner i et konsortium? Det vil si, vil det aksepteres flere garantier fra samme bank som kan aggregeres opp til 400 mill. NOK ?

Svar:	Det skal stilles én bankgaranti. Se for øvrig svar på spørsmål 10B.
37B	Del D) - Kriterium 1G Prosjekt konsept: I kriteriet står det blant annet følgende "Det understrekes at prosjektkonseptet vil bli lagt til grunn for differansekontrakten". Kan dere være mer spesifikke mht <ul style="list-style-type: none"> o 1) hvilke parametere i prosjektkonseptet det eventuelt ikke vil være mulig å endre etter at differansekontrakten er signert, og o 2) hvilke parametere i prosjektkonseptet det vil være mulig å endre etter at differansekontrakten er signert.
Svar:	Se foreløpig utkast til differansekontrakt pkt. 11.2., distribuert til aktørene 2. juni. Departementet understreker at det er den endelige differansekontrakten som vil regulere adgangen til å gjøre endringer, og at det kan komme endringer sammenlignet med det foreløpige utkastet som er distribuert
38B	Utlysningssdokument Kapittel 3, punkt VIII: I utlysningsteksten står bl.a. følgende: "Etter tildeling av prosjektområdet er adgangen til å gjøre endringer i prosjektet sammenlignet med søknaden, regulert i differansekontrakten. Samtykke kan ikke påregnes med mindre prosjektet endres til noe som er kvalitativt likt eller bedre. Det vil være tiltakshavers ansvar å dokumentere at endringen er kvalitativt lik eller bedre." Kan dere være mer tydelige på hvilke spesifikke parametere dere definerer som relevante å endre for å gjøre prosjektkonseptet "kvalitativt likt eller bedre"? Hva er f.eks. relevante parametere fra 1G Prosjekt konsept, 1H Prosjektplan og 3B&C relatert til bruk av norske leverandører? Gi gjerne eksempler på hva dere forventer at tiltakshaver skal legge vekt på når tiltakshaver skal dokumentere at "endringen er kvalitativ lik eller bedre".
Svar:	Se foreløpig utkast til differansekontrakt pkt. 11.2., distribuert til aktørene 2. juni. Departementet understreker at det er den endelige differansekontrakten som vil regulere adgangen til å gjøre endringer, og at det kan komme endringer sammenlignet med det foreløpige utkastet som er distribuert
39B	Vil det være mulig å bruke garanti fra en annen bank enn hva som er vist i prekvalifiseringen, gitt at den oppfyller kravene til kredittrating?
Svar:	Departementet vil godta bankgarantier i samsvar med kravene i utlysningssdokumentene og vedlegg 10, også der bankgarantien er stilt av en annen bank enn den som utsteder Vedlegg 9 Bekreftelse på kredittramme for utstedelse av påkravsgaranti.
40B	"The summary (of agreement(s) between consortium partners) must describe key elements of the agreements, including [...], etc."

	Please elaborate on the purpose of the agreement summary, so that the applicant may identify which elements, in addition to those listed, will be relevant to highlight in the summary.
Svar:	Formålet med sammendraget er å gi departementet en enkelt tilgjengelig oversikt over innholdet i samarbeidsavtalen(e) av relevans ved vurdering av søknader om prekvalifisering.
41B	Vi forstår at "endringer i prosjektet" vil reguleres av CFD-kontrakten. Vil "endringer i prosjektet" omfatte enhver endring sammenlignet med dokumentasjonen som fremlegges som en del av prekvalifikasjonssøknaden, f.eks. eierstruktur og bakenforliggende eiere, finansieringsplan mv. eller vil det være forhold som spesifikt er knyttet til vindparken? Hvordan vil det fremgå hva som anses som en "endring i prosjektet"?
Svar:	Se foreløpig utkast til differansekontrakt distribuert til aktørene 2. juni, bl.a. pkt. 11.2. og pkt. 41. Departementet understreker at det er den endelige differansekontrakten som vil regulere adgangen til å gjøre endringer, og at det kan komme endringer sammenlignet med det foreløpige utkastet som er distribuert.
42B	Hvis det stilles vilkår i konsesjonen som medfører avvik relativt til forutsetningene i prekvalifikasjonssøknaden, vil dette reflekteres ved endringer i CFD-kontrakten?
Svar:	Se foreløpig utkast til differansekontrakt distribuert til aktørene 2. juni Departementet understreker at det er den endelige differansekontrakten som vil regulere adgangen til å gjøre endringer, og at det kan komme endringer sammenlignet med det foreløpige utkastet som er distribuert.
43B	Vil det være noen fleksibilitet for konsesjonshaver til å bestemme når CFD-kontrakten skal begynne, f.eks. at konsesjonshaver selv kan bestemme hvor lang testfasen vil være før anlegget når COD og CFD begynner?
Svar:	Se foreløpig utkast til differansekontrakt distribuert til aktørene 2. juni Departementet understreker at det er den endelige differansekontrakten som vil regulere adgangen til å gjøre endringer, og at det kan komme endringer sammenlignet med det foreløpige utkastet som er distribuert.
44B	Må vedlegg 9 være kredittklarert i banken, eller kan det være et forbehold i brevet? Hvis det må kredittklareres må banken sette av kapital og kostnader vil påløpe allerede nå selv om garantien ikke skal gjelde før ved auksjonen.
Svar:	Bekreftelsen på kredittramme skal være utstedt og signert av banken i samsvar med Vedlegg 9. Hvilke interne beslutninger som i den forbindelse er påkrevet vil være opp til banken å vurdere

45B	Kan OED utdype hvordan de vil vurdere hvorvidt prekvalifiseringskriteriene er oppfylt eller ikke? Hvilke ev. minimumskriterier ligger til grunn?
Svar:	Departementet viser til svar på spørsmål 67A, i tillegg til omtalen i punkt 2.2 – 2.4 i Vedlegg 4 Beskrivelse av prekvalifiseringskriterier for første fase av Sørlige Nordsjø II.
46B	Det går frem av utlysning dokumentene at ved likt resultat i budrunden vil resultatet fra prekvalifiseringen avgjøre vinneren. Publisering av prekvalifiseringsscore før auksjon vil derfor kunne påvirke aktørenes budstrategi. Er det riktig antakelse at prekvalifiseringsscore derfor ikke blir publisert før auksjon?
Svar:	Dersom flere enn en aktør er villige til å by minsteprisen på 5 øre/kWh i auksjonen, vil auksjonen anses som uavgjort og konkurransen vil avgjøres basert på rangeringen i prekvalifiseringen. Før auksjonen vil søkere få en individuell tilbakemelding på søknaden sin om prekvalifisering. Det vil være offentlig hvilke søkere som er prekvalifisert.
47B	Viser til geofysiske undersøkelser på Sørlig Nordsjø II i 2022 utført av Fugro. Data, prosessering, tolkning og rapportering fra disse undersøkelser ble også inkludert i kontrakt til Fugro og vi antar at disse burde være ferdige for leveranse nå på Diskos. Vi har forståelse for at det kan være hensiktsmessig å holde tilbake en del data grunnet infrastruktur og sikkerhet, men ville det vært mulig å frigitt selve tolknings rapporten nå? Det vil hjelpe for prosjektplanlegging av behov for fremtidige geotekniske og geofysiske undersøkelser, hvilke type fundamenter som er mulige samt forståelse av de geologiske risikoer som må hensyntas av utbygger.
Svar:	Viser til svar på spørsmål 19B.
48B	Kan dere beskrive hvilket nivå av forpliktelse departementet ønsker i «avtaler» som er nevnt i prekvalifiseringskriteriene 1H og 3B?
Svar:	Kriterium 1H innebærer at søker skal legge frem en prosjektplan. I prosjektplanen kan både formaliserte avtaler, tilbud og prisestimer og øvrig dialog med aktuelle leverandører benyttes for å underbygge søkers forståelse av prosjektet, søkers prosjektplan og søkers risikovurdering av prosjektet. Dokumentasjonen kan derfor både omfatte inngåtte og forpliktende avtaler, mindre forpliktende samarbeidsformer, og dokumentasjon som kan bidra til å underbygge potensielle fremtidige samarbeid. Kriterium 3B innebærer at søker skal legge frem en plan for hvordan prosjektet bidrar til at små og mellomstore bedrifter (SMB-er) får erfaring med leveranser eller tjenester for havvind. Tilsvarende som over for kriterium 1H kan

	dokumentasjonen omfatte inngåtte og forpliktende avtaler, mindre forpliktende samarbeidsformer, og dokumentasjon som kan bidra til å underbygge potensielle fremtidige samarbeid.
49B	Hvordan skal man forstå «Dersom søker benytter nøkkelpersonell fra morselskap eller andre selskap...» kriterium 1D? hva menes med morselskap her – er det morselskapet til søkeretselskapet, eller tolkes morselskap som det selskapet som vedkommende faktisk er ansatt i?
Svar:	Se svar på spørsmål 2A og 38A.
50B	Under kriteriet 1C skal søker oppgi informasjon som gjelder «daglig leder eller annen person i administrasjons-, ledelses eller kontrollorgan i nevnte selskaper». Kan departementet presisere hvordan «daglig leder eller annen person i administrasjons-, ledelses eller kontrollorgan i nevnte selskaper» skal defineres?
Svar:	"Daglig leder eller annen person i administrasjons-, ledelses eller kontrollorgan" omfatter som utgangspunkt den eller de personene som utøver den overordnede ledelsen av selskapet, samt personer som rettslig eller faktisk kan treffe sentrale beslutninger på selskapets vegne. Departementet viser for øvrig til tolkningen av den tilsvarende ordlyden i anskaffelsesforskriften § 24-3 som kan benyttes som veiledning.
51B	I den endelige versjonen av utlysningskriteriet 1C) ble følgende tillegg inkludert; «annen person i administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan». En referanse til «annen person» i ledelses-, administrasjons- og kontrollmatrise kan potensielt være betydelig omfattende i børsnoterte selskaper. En naturlig avgrensing kan man blant annet finne i hvitvaskingsloven § 13, som viser til «daglig leder og styremedlemmer, eller personer i tilsvarende stilling». På denne bakgrunn, når det gjelder kriteriet 1C), antar vi at for børsnoterte selskaper (som er notert på regulert marked i EØS-stat) skal bekreftelsen omfatte daglig leder og styremedlemmer, og konsernledelse i morselskapet, samt personer som innehar rollen som daglig leder og styremedlem søkers eventuelle direkte eller indirekte eierselskaper mellom dette morselskapet og det planlagte prosjektselskapet (tiltakshaver etter havenergilova § 3-5). Den samme forståelsen bør gjelde i konsern der staten eller kommune eier mer enn 50% av aksjene i konsernets morselskap. Kan dere bekrefte denne forståelsen?
Svar:	Se svar på spørsmål 50B
52B	Vil det være klageadgang på utfallet av pre-kvalifiseringen og hvilken innvirkning kan dette evt ha på tidslinjen?
Svar:	Departementet legger til grunn at avgjørelse om prekvalifisering er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Enkeltvedtak kan påklages etter forvaltningslovens regler. Kongen i statsråd er klageinstans for vedtak fattet av Departementet.

53B	Vil konsortiet som vinner SNII måtte følge anskaffelsesreglene etter Forsyningsforskriften for anskaffelser knyttet til SNII-nettilknytningen?
Svar:	Søker står selv ansvarlig for å vurdere hvilke regelverk som kommer til anvendelse på søkers virksomhet, herunder om søker er underlagt forsyningsforskriften eller ikke. Til orientering gjelder et gruppeunntaksvedtak for kraftproduksjon iht. ESAs vedtak av 22. mai 2012, med referanse 189/12/COL.
54B	Hvis søker er i et konsortium vil det da være akseptabelt at hver enkelt partner stiller med separate garantier for som totalt beløper seg til 400 millioner NOK hvor dette er pro-rata basert på aksjonæravtale?
Svar:	Se svar på spørsmål 10B.
55B	Er det påkrevd at vedleggene benyttes slik som presentert? Eksempelvis kan banker ha egne godkjente standardformuleringer for «Vedlegg 9: Format for bekreftelse på kredittramme for utstedelse av påkravsgaranti» som de vil ønske å benytte.
Svar:	I den grad banken har standardformuleringer som benyttes på generell basis, så kan disse også benyttes som tillegg til Vedlegg 9. Slike standardformuleringer kan ikke benyttes til å gjøre unntak fra, dispensere eller undergrave innholdet i Vedlegg 9.
56B	Vil det være akseptert å legge ved bekreftelse på kredittramme fra flere banker? Det vil muliggjøre at søker opprettholder evnen til å få konkurransemessige vilkår helt frem til budrunden, selv om kun én bank velges til å utstede bankgarantien til slutt?
Svar:	Det vil være adgang til å legge frem bekreftelse på kredittramme fra flere banker. Vi viser for øvrig også til svar på spørsmål 10B og 39B.
57B	Ang. vedlegg 9: Dersom søker er et konsortium, er det da akseptabelt om hvert selskap tilhørende konsortiet sender inn separate "Bekreftelse på kredittramme for utstedelse av påkravsgaranti" for sin pro-rata andel av den den totale summen på 400 millioner?
Svar:	Det vil ikke være adgang til å legge frem bekreftelse på kredittramme for utstedelse av påkravsgaranti som knytter seg til en andel av garantibeløpet (pro-rata eller på annen måte). Se for øvrig svar på spørsmål 10B og 56B
58B	Vil det blir mulighet til å klage på departementets beslutning om hvilke søkere som blir prekvalifisert? Kan departementet i tilfelle beskrive prosessen for klagebehandling?

Svar:	Se svar på spørsmål 52B
59B	Kan søker be om at hele kapitler, avsnitt og tabeller kan sladdes i den offentlige versjonen av søknaden? Hva er kriteriene for at dette evt. kan gjøres?
Svar:	Se svar på spørsmål 34A
60B	I kriterium 1C, om prosjektansvarliges integritet, bes utenlandske søkere om å fremlegge skatte- og MVA attester fra tilsvarende myndigheter som de norske. Det er ikke alle lands myndigheter som utsteder attester tilsvarende de norske, da det er andre prosedyrer for den nasjonale skatte- og avgiftsbehandlingen. Kan utenlandske aktører i slike tilfeller få unntak fra å fremlegge slike attester?
Svar:	Såfremt det er mulig, skal skatte- og MVA attester også fremlegges for utenlandske selskaper. Dersom det på grunn av regler i andre land ikke er mulig å fremlegge skatte- og MVA attester, eller annen dokumentasjon med tilsvarende innhold, er det ikke påkrevd å fremlegge skatte- og MVA-attester. I slike tilfeller bes søker isteden fremlegge en vurdering av en uavhengig tredjepart (eksempelvis en advokat eller revisor) som bekrefter at det ikke finnes slik tilsvarende dokumentasjon for det aktuelle landet.
61B	Referanseprisen vil baseres på spotpriser som igjen er basert på priser i EUR. CfD-prisen er imidlertid lagt opp til å være i NOK. Hvilken mekanisme for vekslingsrate vil legges til grunn?
Svar:	Nord Pool tilbyr sine kunder å handle i norske kroner, og publiserer priser også i norske kroner. Dette innebærer at vekslingsraten mellom euro og norske kroner vil være den som til enhver tid benyttes av Nord Pool for fastsettelse av spotpris i norske kroner.
62B	Angående kriterium 1C/3C Prosjektansvarliges integritet: Søker skal bekrefte at personer i opplistede roller ikke skal være underlagt sanksjoner eller restriktive tiltak. Kan departementet klargjøre om opplistingen av «annen person i administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan» er et alternativ eller et tillegg til «daglig leder» som listes opp foran de nevnte rollene.
Svar:	Se svar på spørsmål 50B
63B	Til vedlegg 4-3.3: Vennligst spesifiser vekten mellom de ulike underkriteriene 3A, 3B og 3C?
Svar:	Se svar på spørsmål 67A
64B	Vil underkriteriene til hver kategori prekvalifiseringskriterier vektas, og ev. hvordan?
Svar:	Se svar på spørsmål 67A
65B	Vil det vektas positivt om søkere har forpliktet seg til partnerskap med gjenvinnings- og gjenbruksbedrifter for prosjektet?

Svar:	Søker vil bli vurdert på planens kvalitet, inkludert foreslåtte tiltak, samt dokument erfaring og kompetanse fra tilsvarende arbeid.
	Søker må selv vurdere hvordan de vil underbygge planens kvalitet innenfor begrensningen på maksimalt fire sider for dette kriteriet.
66B	Delkriteriene for kriterium 2 er delvis overlappende (f.eks. 2B) Sameksistens og 2D) Natur og miljø, og tilsvarende 2A) Karbon fotavtrykk og 2C) Avfall, resirkulering og gjenbruk). Det vil derfor være en fordel om søker kan velge å slå sammen dokumentasjonen av oppfyllelsen av delkriteriene, der det er naturlig. Vil dette være akseptabelt for dere?
Svar:	Nei.
67B	- Oppstart av CfD: Foreløpig informasjon viser at CfD vil starte når en "vesentlig del av prosjektets totale kapasitet er tatt i bruk". Kunne regjeringen vært villig til å vurdere en senere start på CfD-støtten? I praksis, siden søkeren fortsatt opprettholder sin forpliktelse til å installere prosjektet før en fastsatt frist (med forbehold om LDs i henhold til utkast til CfD-informasjon), vil søkeren ha et par år på seg til å be om oppstart av CfD-støtte. Etter man så ber om dette, så vil 15 årsperioden starte i henhold til det foreslåtte utkastet/strukturen. Siden bankene ofte foretrekker tidlig merchant risiko/åpen markedsrisiko over alternativet at denne kommer senere i perioden (slik den foreslåtte strukturen nå er) så vil dette muliggjør en høyere gjeldsandel og dermed redusere den totale kapitalkostnaden (og budprisen) for prosjektet.
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
68B	- Kapasitet som dekkes av CfD: Foreløpig informasjon viser at CfD vil dekke 1,4 GW av 1,5 GW. Vil regjeringen være villig til å dekke en mindre del av kapasiteten med det samme CfD-budsjettet på 15 milliarder kroner? For eksempel vil budgiverne kunne be om CfD-støtte som bare dekker 70 % av 1,5 GW. Dette vil gjøre det mulig for søkeren å dra nytte av statsstøtte over en lengre periode (ettersom CfD-støttegrensen vil bli nådd senere i et lavprismiljø) og kombinere disse kontraktsinntektene med en akseptabel andel av inntekter fra det åpne markedet/ikke dekket av støtteordningene (30 % i dette eksempelet). Ettersom den effektive CfD-varigheten vil øke samtidig som markedeksponeringen fortsatt vil være akseptabel, vil søkeren oppnå bedre gjeldsbetingelser og høyere gjeldsandel, noe som vil redusere den totale kapitalkostnaden (og dermed også budprisen) for prosjektet, uten å øke støttebeløpet fra staten.
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
69B	Will third party access to the grid/substation/HVDC converter be treated in accordance with the Energy Act (as any grid connection onshore), i.e. that cost contribution (anleggsbidrag) within i.a. the "10 year rule" will be applicable for third parties requiring grid connection, including upfront cost for facilitation of such connection?

Svar:	Departementet viser til vedlegg 3 til utlysningsskildringene, s. 5: "For nettanlegg innenfor grunnlinjen gjelder energilovens regler, herunder regler om tilknytningsplikt og anleggsbidrag. For nettanlegg utenfor grunnlinjen vil det være behov for regelendringer som gir hjemmel til å pålegge netteier krav om tredjepartsadgang. Departementet legger likevel ikke opp til at netteier utenfor grunnlinjen skal pålegges en plikt til å gjennomføre investeringer (investeringsplikt) dersom en tredjepart ønsker å tilknytte seg nettanlegget."
70B	Hvordan vil pre-kvalifiseringen påvirke utformingen av differansekontrakten? Hva slags informasjon i pre-kvalifiseringen vil være gjeldende i kontrakten og hvordan relaterer dette seg til nevnte garantier?
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt, som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
71B	I utlysningen står det at utbygger bes legge til grunn til sammen 12 mnd for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan (inkludert høring). Kan vi anta en behandlingstid på 6 mnd, inkludert høring, på hver dersom konsesjonssøknad og detaljplan ikke leveres samtidig?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 54A
72B	To 4C: Could you confirm your expectation regarding microplastics topic ? Are there any studies that outline the worries ?
Svar:	Søker må ha en plan for avfallshåndtering, og denne planen skal bla. annet beskrive søkers planlagte tiltak mot forurensning, inkludert mikroplast.
73B	When should we expect the full CfD design that sets out how the incentive to produced will be addressed during certain situations ?
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
74B	When will the full design be known and would be a consultation period on CfD- the detail around the netting of the incentive Cap is required.
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
75B	"The support period is proposed to be 15 years from the completion of the project. The project is considered completed when a significant part of the project's total capacity has been put into operation, and the ministry has received confirmation from an independent third party that the production plant and network plant have been put into operation and that the plant has delivered power at the connection point on lan" How would "significant" be defined ?
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
76B	1G: Skal vaketap fra fremtidige havvindparker (ex. SN2 fremtidige faser, Sørvest F, E, C, D og danske havvindparker) tas med i beskrivelsen av prosjektet? Vil slike vaketap bli kompensert, og i tilfelle hvordan?

Svar:	I kriterium 1G bes søker om å angi foreløpige beregninger av vakeeffekter (kun hensyntatt eget produksjonsanlegg). Det er ikke et krav om å beskrive vaketak for fremtidige havvindparker. Olje- og energidepartementet har lagt til grunn 5 km buffersone fra de utlyste prosjektområdene til eventuelle fremtidige prosjektområder. Det er per i dag ingen ordninger for kompensasjon for vaketak.
77B	Kommer det nærmere retningslinjer / regulering i CFD-kontrakten på hva som er nødvendig for at en endring skal anses "kvalitativt likt eller bedre"?
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
78B	Vil det være noen justering av kontraktsprisen i CFD-kontrakten dersom prisområdet justeres slik at referanseprisen blir vesentlig annerledes enn for dagens NO2?
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
79B	Det fremgår i prekvalifiseringsdokumentet om bærekraft og positive lokale ringvirkninger, at det skal leveres en sluttrapport og en GAP-analyse: Vil en slik rapport og analyse ha noen direkte innvirkning på prosjektet og CFD-kontrakten?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 38A. Departementet viser også til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
80B	Hvis transmisjonssystemet inkludert HVDC-stasjonen skal selges til Statnett på et senere tidspunkt, hva vil være betingelsene for en slik transaksjon?
Svar:	Radialen vil eies og driftes av tiltakshaver så lenge den kun betjener havvindparken, eller et fåtall andre brukere, jf. Vedlegg 3 til utlysningsskjemaet til Sørlege Nordsjø II. Ved en eventuell senere omklassifisering av nettanlegget til transmisjonsnett vil anlegget måtte overdras til Statnett. Vederlag og andre vilkår for overføringen under støtteperioden vil være regulert i differansekontrakten.
81B	Can the OED confirm that energy volumes supplied to Ekofisk and any other commercial off-takers behind the meter are excluded from the CFD mechanism?
Svar:	Det stemmer. Departementet viser for øvrig til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
82B	Will the CfD refer to a maximum capacity of 1400 MW at the Point of Interconnection, regardless of installed capacity, ie the current infeed limit in the Nordic synchronous area? What if the infeed limit changes, as has been recently suggested by some Nordic TSOs? Will there be a minimum annual delivered energy requirement in GWh?
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.

83B	Hvilke intervaller (pris og tid) vil den engelske auksjonen legges opp etter? For eksempel hvor mye vil prisen falle per runde, og hvor lenge vil budgiverne ha til å by per runde? Vil budgiverne kunne se navnet på budgivere som dropper ut av auksjonsrundene, eller er alt anonymt?
Svar:	Auksjonsmodellen vil bli nærmere beskrevet i de detaljerte auksjonsreglene som vil bli publisert tentativt august.
84B	Hva skjer dersom ingen utviklere går videre til neste runde i prisauksjonen? Vil man da benytte "exit bids"?
Svar:	Auksjonsmodellen vil bli nærmere beskrevet i de detaljerte auksjonsreglene som vil bli publisert tentativt august
85B	Hvordan vil forpliktelser knyttet til tidslinjer som presenteres i prekvalifiseringssøknaden inkluderes i CfD-kontrakten? Vil andre forpliktelser fra prekvalifiseringssøknaden inkluderes i kontrakten?
Svar:	Departementet viser til utkast til differansekontrakt som ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023.
86B	Det er flere steder i utlysningssdokumentene nevnt at informasjonen fra prekvalifiseringen vil reflekteres i CfD-kontrakten. Søkerne kan imidlertid ikke inngå forpliktelser i en prekvalifisering uten å kjenne til vilkårene for hvordan de vil holdes til sine forpliktelser. Kan departementet bekrefte at CfD-kontrakten vil publiseres før fristen for prekvalifisering?
Svar:	Utkast til differansekontrakt ble tilgjengeliggjort 2. juni 2023. Departementet tar sikte på å publisere en endelig versjon av differansekontrakten før fristen for prekvalifisering.
87B	Om partnerne har opprettet et prosjektselskap som søker i prekvalifiseringen for SN2, kan vedlegg 9 utstedes av en av partnerne?
	<p>Vedlegg 9 skal utstedes og signeres av en bank.</p> <p>Den aktuelle banken kan være banken til en av eierne av et prosjektselskap, såfremt det fremgår klart at også prosjektselskapet skal kunne benytte den aktuelle bankforbindelsen. Se også svar på spørsmål 44B og 117A.</p> <p>Vedlegg 8 Bekreftelse på forpliktelse til å svare konvensjonalbot skal utstedes av den eller de som formelt står som søker.</p>
88B	Hvordan vil departementet beregne den installerte effektgrensen som er satt til maksimum 1500 MW?
Svar:	Se svar på spørsmål 89A
89B	Under kriteriet 1C skal søker oppgi informasjon som gjelder søkers direkte eller indirekte eierselskap(er). Kan departementet presisere hva som regnes som direkte og indirekte eierskap, f.eks. hvor stor eierandel selskapet må inneha?
Svar:	Se svar på spørsmål 111A.

90B	Under kriteriet 1 C skal søker avgi bekreftelse knyttet til sanksjoner og straffbare forhold for søker, søkers direkte eller indirekte eierselskaper eller ultimate bakenforliggende eier. Ordlyden "i nevnte selskaper" indikerer at det ikke kreves slik bekreftelse der en norsk kommune er direkte eller indirekte eier, eller ultimato bakenforliggende eier. Vil det måtte fremlegges slik bekreftelse også for kommuner?
Svar:	Det er ikke nødvendig å fremlegge bekreftelse i henhold til kriterie 1C for ultimate bakenforliggende eiere som ikke anses som reelle rettighetshavere etter hvitvaskingsloven § 14. Bekreftelsen skal imidlertid omfatte interkommunale selskaper, statsforetak og tilsvarende. Se også svar på spørsmål 111A
91B	Det følger av utlysningens dokumentet punkt 5 III B) at «Opplysninger om søkers reelle rettighetshavere i henhold til hvitvaskingsloven § 14» skal fremlegges fra søker. Det følger av hvitvaskingsloven § 14 annet ledd at «[r]apporteringspliktige skal ikke identifisere reelle rettighetshavere når kunden er et selskap med eierandeler opptatt til handel på regulert marked i EØS-stat eller er underlagt tilsvarende informasjonsplikt som det som gjelder ved notering på regulert marked i EØS-stat. Det samme gjelder når kunden er et majoritetseid datterselskap av et selskap som nevnt i første punktum.» På denne bakgrunn antar vi at for børsnoterte selskaper (som er notert på regulert marked i EØS-stat) anses morselskapet for å være «ultimate bakenforliggende eier» og «indirekte eierselskap» når det gjelder kriteriet 1C) og punkt 5 III B) iv. Den samme forståelsen bør gjelde i konsern der staten eller kommune eier mer enn 50% av aksjene i konsernets morselskap. Kan dere bekrefte denne forståelsen?
Svar:	Se svar på spørsmål 111A og 112A.
92B	Det følger av utlysningens dokumentet punkt 5 III B) at det skal fremlegges en rekke dokumentasjon om «Søker», blant annet firmaattest, konsernstruktur, reelle rettighetshavere, styremedlemmer og daglig ledelse. Videre står det «Der flere selskaper søker sammen skal informasjonen angitt over fremlegges for samtlige selskaper.» På denne bakgrunn antar vi at for deltagere i et konsortium som er børsnoterte selskaper (som er notert på regulert marked i EØS-stat) er en naturlig avgrensning av disse dokumentasjonskravene morselskapet (som den «ultimate bakenforliggende eier», ref. spørsmål 1 og 2 ovenfor) og, der det er aktuelt, de eventuelle direkte eller indirekte eierselskaper mellom dette morselskapet og det planlagte prosjektselskapet (tiltakshaver etter havenergiloen § 3-5). Den samme forståelsen bør gjelde i konsern der staten eller kommune eier mer enn 50% av aksjene i konsernets morselskap. Kan dere bekrefte denne forståelsen?
Svar:	Se svar på spørsmål 111A og 114A.

93B	<p>Slik vi forstår Utlysingsdokumentet punkt 5, III B «Utfyllende informasjon om søker» og svar på spørsmål 30A, omfatter opplysninger om søkers konsernstruktur, informasjon om konsernselskaper i rett oppad- eller nedadgående retning, sett ut fra søkerselskapets plassering i konsernet. Dersom flere selskaper søker sammen, gjelder kravene til oversikt over konsernstruktur hvert deltakerselskap i konsortiet. Det vil si at det skal fremlegges informasjon om alle selskap som direkte eller indirekte eier eller kontrollerer mer enn 50% av søkerselskapet eller deltaker i konsortiet. Slik vi forstår det vil tilsvarende gjelde for eventuelle datterselskap av søkerselskapet eller deltaker i konsortiet – at bare datterselskap som direkte eller indirekte eies eller kontrolleres med mer enn 50% av søkerselskapet eller deltaker i konsortiet skal inkluderes i oversikten over konsernstruktur.</p> <p>Kan dere bekrefte at dette er riktig forståelse?</p>
Svar:	Se svar på spørsmål 111A og 112A
94B	Hva menes med «oppstilling med angitte nøkkeltall»? Er det kun omsetning- og soliditetstall som skal leveres eller forventes andre nøkkeltall i tillegg? Hvis ja, vennligst presiser hva som forventes.
Svar:	Se svar på spørsmål 109A
95B	Kriterium 1A ber om en gjennomsnittlig årlig omsetning på minst 40 milliarder NOK hvert av de siste 3 årene. Dette kan tolkes som (1) at gjennomsnittet av omsetning for alle partnere må minimum være 40 milliarder NOK i 2020, 2021 og 2022 eller (2) at gjennomsnittet av hver partner's gjennomsnittlige omsetning for 2020,2021,2022 skal være minimum 40 milliarder NOK. Hvilken tolkning (1 eller 2), skal søker legger til grunn?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 90A
96B	Hvordan vil departementet beregne energittheten som er satt til minimum 3,5MW/Km ² ?
Svar:	Se svar på spørsmål 47C
97B	Kan dere bekrefte at «Estimert andel av resirkulerbare materialer, spesifisert for: turbin, turbinblader, turbintårn, fundament, kabler og substasjon» kun gjelder fjerning av installerte materialer under avviklingsfasen og ikke andre prosjektfaser?
Svar:	Med estimert andel resirkulerbare materialer menes den andel av materialene som kan resirkuleres uavhengig av prosjektfase.
98B	Prekvalifiseringskriteriet 2C sier at resirkulering blir særlig vektlagt, gjelder en positiv vektlegging for gjenbruk og reproduksjon også?
Svar:	Søker må ha en plan for avfallshåndtering, resirkulering og gjenbruk av større elementer i energianlegget. Søker vil bli vurdert på planens kvalitet, inkludert foreslåtte tiltak, samt dokumentert erfaring og kompetanse fra tilsvarende arbeid.

99B	Hvordan skal prekvalifiseringssøknaden sendes inn? Vil det være en portal for dokumentinnlevering og når vil dette være tilgjengelig for testing?
Svar:	Informasjon om teknisk løsning vil bli lagt ut på departementets sider.
100B	Vi ber OED klargjøre om kriteriet 1D kompetanse hos nøkkelpersonell utelukkende skal inneholde maksimum 20 Cver (totalt 20 sider), eller om det tillates en side til presentasjon av det samlede teamet (f.eks. organisasjonskart).
Svar:	Søker kan presentere det samlede teamet (organisasjonskart), dvs. at de kan levere 19 CVer og et organisasjonskart innenfor det totale sideantall (20 sider).
101B	Hvordan vil konsortiene bli informert om resultatet fra pre-kvalifisering? Hvor detaljert vil dette være? Vil man få informasjon om rangering ift andre søkere? Vil informasjonen gjøres offentlig?
Svar:	Departementet legger til grunn at avgjørelse om prekvalifisering er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Informasjon om hvem som er prekvalifisert vil bli offentliggjort. Viser til svar på spørsmål 127A
102B	Regarding a potential future ownership/transfer of grid to Statnett, will the developers need to follow Statnett's own requirements/quality etc with regard to the construction of grid or can the developer design and construct the grid from a producer's point of view?
Svar:	Radialen vil eies og driftes av tiltakshaver så lenge den kun betjener havvindparken, eller et fåtall andre brukere, jf. Vedlegg 3 til utlysningsskjemaet til Sørlige Nordsjø II. For vilkårene for en eventuell overdragelse viser departementet til differansekontrakten
103B	Is our understanding that the decision to award a project area corresponds to the time when the developer has fulfilled all points mentioned in 3.VI (A, B and C) correct ? Or is it understood as the time when the auction ends ?
Svar:	Tildelingen vil skje når punktene i 3 IV A-C er oppfylt, senest fire uker etter avsluttet auksjon.
104B	Will the prequalified applicants list be published ? Will its ranking be published ?
Svar:	Departementet vil offentliggjøre hvilke selskaper som har blitt prekvalifisert. Viser til svar på spørsmål 127A
105B	To 1E: H2 value or "Total Recordable Injuries" is defined as the total number of occupational injuries. The H2 value is calculated according to the following formula: Number of injuries with and without absence x Number of working hours. H2 Value – if a breakdown by project is the requirement, is this an inclusive metric that is calculated using hours and incidents from across ALL phases/years of activity (Development, Construction and O&M)? In addition, can you please clarify if hours worked are only direct staff members or include contractors directly working for the project.

Svar:	Alle faser av prosjektet skal være med i beregningen av H2-verdien. Viser til bransjeveileder for innrapportering av HMS-statistikk, kapittel 2.4: «Det anbefales å registrere arbeidsrelaterte skader, fraværsskader, arbeidede timer og dødsfall på alt innleid personell og leverandør som utfører arbeid på virksomhetens område - der virksomheten har byggherreansvar. I måltallene fra HMS-undersøkelsen som omfatter virksomhetene i kraftnæringen, det vil si H1, H2 og F-verdier, regnes ikke innleid arbeidskraft med. HMS-statistikk for innleid arbeidskraft og underleverandør rapporteres i en egen rubrikk. Det er derfor av betydning å ha oversikt over antall arbeidsrelaterte skader, fraværsdager og antall arbeidstimer relatert til oppdragsgiver.»
106B	Type of injury' – What format should this information be provided in? Is it simply the type of injury classification (e.g. LTI) OR the injury type (e.g broken bone)
Svar:	Departementet viser til skadekategoriene i bransjeveilederen avsnitt 3.3.2. i Energi Norges veileder (link benyttet i utlysningen). Tilsvaret 2.2.2 i Fornybar Norges veileder.
107B	Could you please elaborate on what is expected regarding the description of the 3 projects ? (What key milestones should be stated, which type of details should be stated ?)
Svar:	Departementet viser til utlysningsdokumentene, og har ikke ytterligere kommentarer.
108B	To ensure that the settlement of the CfD works as it is intended can you confirm that the CfD incentive periods will be exempt from any windfall tax schemes. If prices are at levels where windfall taxes apply then money will be returning to the state. The added complexity of the incentive cap may need to be fully considered. Moreover, can you confirm that the scheme is deemed a government grant and that IFRS9 derivative reporting requirements will not apply.
Svar:	Departementet viser til differansekontrakten. Med hensyn til spørsmål om IFRS9 kan ikke departementet se at dette er relevant for søknaden om prekvalifisering
109B	Søkerne bes om å sende inn en offentlig versjon av søknaden der sensitiv informasjon er sladdet. Vil den offentlige versjonen offentliggjøres umiddelbart eller vil departementet vente med å publisere den offentlige versjonen til etter auksjonen i desember 2023?
Svar:	Departementet viser til svar på spørsmål 127A
110B	Hvordan vil CFD-referanseprisen utregnes? Vil den ekskludere pristimer under 5-øre, symmetrisk med at produksjon fra vindparken ikke vil dekkes

Svar:	I Innst. 496S (2022-2023) mener Stortinget at det bør legges til grunn et vindvektet månedssnitt i den tosidige differansekontrakten. Departementet arbeider med å justere CfD-en i tråd med Stortingets innstilling og vil komme tilbake til beregningen av referanseprisen i differansekontrakten til første fase av Sørilige Nordsjø II.
111B	Hvorfor er 5-øre/kWh satt som nedre prisgrense i CfD kontrakten? Er dette et forslag fra departementet, og i tilfelle hvordan kom man frem til dette tallet?
Svar:	Departement kan ikke se at spørsmålet er relevant for søknad om prekvalifisering
112B	Er det mulig å inkludere en introduksjon, samt ekstra tekst i forbindelse med beskrivelse av HVDC kompetanse utover de tre sidene per referanseprosjekt som er tillatt i 1E, eller må alt legges ved innenfor den oppgitte sidetallsbegrensningen per referanseprosjekt?
Svar:	Aktørene står fritt til å inkludere en introduksjon og øvrig tekst for å dokumentere kriterium 1E Relevant erfaring, men det totale antall sider må være innenfor sidetallsbegrensningen (15 sider, illustrasjoner kan komme i tillegg).
113B	Det går frem av prekvalifiseringskriteriet 1E Relevant erfaring at «Hvis søker bruker alternativene i b) eller c) for å oppfylle minimumskriteriet, må søkeren beskrive og dokumentere hvordan søker vil sikre tilstrekkelig HVDC-kompetanse til å gjennomføre og drive prosjektet». Denne informasjonen relaterer seg ikke direkte til referanseprosjektene som benyttes i besvarelsen (med max 3 sider per prosjekt). Hvor i søknaden er det da ønskelig at beskrivelsen av hvordan sikre tilstrekkelig HVDC-kompetanse til å gjennomføre og drive prosjektet skal inkluderes? Vennligst spesifiser dersom dette kommer i tillegg til prosjektreferansene under 1E, eller om det skal inkluderes som del av besvarelsen på andre kriterium.
Svar:	Se svar på spørsmål 112B
114B	I Prop. 93S (2022-2023) står det at «Avtalen inneholdt ein rett for staten til å kunne overta eigarskap til nettanlegget på nærare fastsette vilkår. Ved overtaking av nettanlegget vil staten (evt. Statnett) måtte stå ansvarleg for drift, vedlikehald og nedlegging av nettanlegget.» Hvis måleren er på land, hvordan vil en slik overføring av eierskap foregå i praksis? Vil staten da bli ansvarlig for å installere måler til havs? Hva vil skje med ansvar for tap? Vil utvikler da fortsatt befinne seg i prisområdet NO2?
Svar:	Departementet viser til differansekontrakten
115B	Det vil kunne være konkurransevidende om prekvalifiseringssøknadene for Sørilige Nordsjø II blir offentlige før budene for Utsira er levert inn. Vil prekvalifiseringssøknadene som sendes inn for Sørilige Nordsjø II publiseres offentlig eller bli gitt innsyn i før fristen for budet på Utsira Nord?
Svar:	Se svar på spørsmål 127A
116B	Del D) Dokumentasjon på oppfyllelse av prekvalifiseringskriteriene - Kriterium 1G Prosjekt konsept: Etter det vi har blitt informert om, har Statnett data fra grunnundersøkelser de har gjennomført for kabelruter i Fedafjorden frem til og med

	<p>ilandføringspunkt. Vi ønsker tilgang på disse dataene ifm mulighetsvurderinger for SNII. Tilgang til denne informasjonen ønskes så raskt som mulig.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Vi ønsker tilgang til følgende data, så langt disse er tilgjengelige: Termisk resistivitet havbunn, jordtemperatur i havbunn, vanntemperatur ved havbunn, vannstrømninger ved havbunn, detaljert batymetri inkludert skråninger, formasjoner og kurver på havbunnen, rasfare vurderinger (geohazards), freespan vurderinger og evt. utførte tiltak, reparasjonsmuligheter og evt reparasjonsplaner for en fremtidig reparasjon av kablene til Tyskland og Nederland. o Vi ønsker også Statnetts eventuelle krav til minimum nærføring (kabel og landfall) og kryssing, samt nøyaktige koordinater for eksisterende HVDC kabler til hhv Nederland og Tyskland, inklusive dybde under havbunn.
Svar:	<p>Det etterspurte datagrunnlaget er omfattet av Lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold» (LOV-2017-06-21-88) og kan derfor ikke tilgjengeliggjøres for aktørene nå. I etterkant av tildeling vil det gjøres en konkret vurdering om datagrunnlaget kan tilgjengeliggjøres for aktøren som har fått eneretten til å videreutvikle prosjektområdet. Se også svar på spørsmål 126A.</p> <p>Med hensyn til reparasjonsstrategien for NordLink og NordNed estimerer Statnett kabellengdebehovet ved en feil til å være 3xvannndyp + 500 m. Overlengden må plasseres på sjøbunn som vil påvirke annen nærliggende infrastruktur. I fjorder kan en da forvente at en får nye krysninger etter en reparasjon.</p> <p>Med hensyn til spørsmålet om nærføring må en ha tilstrekkelig avstand slik at en kan utføre en reparasjon av kabel på en hensiktsmessig måte og at den termiske påvirkningen ikke bremser kraftoverføringen. Grensene må vurderes fra sak til sak/sted til sted.</p>
117B	When will the budgetary cost contribution (anleggsbidrag) to Statnett for the grid connection be provided, and will this be provided for both the Kvinesdal and Mosby alternatives?
Svar:	Statnett har publisert informasjon om anleggsbidrag på sine nettsider
118B	Når kan Statnett offentliggjøre eller gi ut informasjon om tidligere grunnundersøkelser gjort i forbindelse med tilknytning til Kvinesdal stasjon? Hvordan skal aktørene gå frem for å få tak i denne informasjonen?
Svar:	Se svar på spørsmål 116B .
119B	The cable route into the Kvinesdal connection point will be complicated, with options including an easier landfall to the north or south of Feda Fjord but with a complicated overhead route that might include a fjord crossing, or an easier landfall but via the

	fjord itself which is already congested with Statnett cables. Does the OED anticipate directing Statnett to provide cable proximity agreements to allow for access via the fjord, providing that this can be safely achieved?
Svar:	Departementet har i brev av 8. mai 2023 bedt Statnett om å starte planleggingen for tilknytning av havvind fra Sørlige Nordsjø II. Statnett skal tilgjengeliggjøre relevant informasjon fortløpende på egen nettside eller på annet egnet vis. Søkers nettanlegg skal være i tråd med Statnetts anbefalinger i den grad disse foreligger ved søknadsfristen.
120B	<p>Det bes om at søker beregner klimaavtrykket både som CO2e/kW og CO2e/kWh.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skal førstnevnte anslag være basert på en beregning med en vugge-til-port-tilnærming og ikke en fra vugge-til-grav-tilnærming? <p>Skal sistnevnte estimat være basert på en beregning av nettutslipp ved bruk av «karbonkreditt» etter positiv klimaeffekt på grunn av resirkulering av materialer ved endt levetid? "</p>
Svar:	Viser til svar på spørsmål 93A. Estimater skal ikke være basert på en beregning av nettutslipp ved bruk av «karbonkreditt» etter positiv klimaeffekt på grunn av resirkulering av materialer ved endt levetid. Resirkulering vurderes under kriterium 2C/4C.
121B	<p>Del D) — Kriterium 1G Prosjekt konsept: Tilgang til data fra Statnett ifm vurdering av mulig nettilknytningspunkt i Kristiansand: Etter det vi kjenner til, har Statnett fra sine prosjekt med strømkabler til Danmark, tilgang til informasjon om havområdet inn til Kristiansand, herunder men ikke begrenset til, Kvåsefjorden, Byfjorden og Topdalsfjorden. Denne informasjonen er svært relevant for vurderinger av nettilknytningspunkt i Kristiansand for SNII. Om mulig, ønsker vi at følgende informasjon gjøres tilgjengelig for SNII allerede nå, som underlag for mulighetsstudier for valg av nettilknytningspunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nøyaktige koordinater for eksisterende HVDC kabler til Danmark, da hhv Skagerak 1-3 og 4, inklusive dybde under havbunn (kartformat), samt evt (3D) modell av havbunnen • Grunnundersøkelser inn mot Kristiansand og ved de respektive landfall for hhv Skagerak 1-3 og 4, herunder (så langt tilgjengelig): termisk resistivitet havbunn, jordtemperatur i havbunn, vanntemperatur ved havbunn, vannstrømninger ved havbunn, detaljert batymetri inkludert skråninger, formasjoner og kurver på havbunnen, rasfare vurderinger (geohazards), freespan vurderinger og evt utførte tiltak, reparasjonsmuligheter og evt reparasjonsplaner for en fremtidig reparasjon av kablene til Danmark • Konsekvensutredning fra konsesjonsprosessen til sjøs og til lands <p>Videre ønskes informasjon om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statnetts evt krav til (minimum) nærføring ved installasjon av nytt sett med HVDC-kabler inn mot Kristiansand • Statnetts evt krav til kryssing av de nevnte kabler ved installasjon av nytt sett med HVDC-kabler inn mot Kristiansand

	<ul style="list-style-type: none"> • Statnetts evt krav til (minimum) nærføring ved landfall lokasjoner (for Skagerak 1-3 hhv 4)
Svar:	<p>Det etterspurte datagrunnlaget er omfattet av Lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold» (LOV-2017-06-21-88) og kan derfor ikke tilgjengeliggjøres for aktørene nå. I etterkant av tildeling vil det gjøres en konkret vurdering om datagrunnlaget kan tilgjengeliggjøres for aktøren som har fått eneretten til å videreutvikle prosjektområdet.</p> <p>Se forøvrig svar på spørsmål 126A og 116B</p>
122B	<p>I vedlegget er det ikke oppgitt noen dato for utløp av «Bekreftelse på kredittramme» Forventet auksjonstidspunkt er desember 2023. Er det slik å forstå at en utløpsdato 31. Januar 2024 vil tilfredsstillte kriteriene for «Bekreftelse på kredittramme»?</p>
Svar;	<p>Det er anledning til å sette en dato for utløpet av «Bekreftelse på kredittramme». Utløpsdatoen må imidlertid både dekke auksjonen og den etterfølgende tildelingen av prosjektområde. En bekreftelse som varer frem til utløpet av første kvartal 2024 vil etter departementets syn gi tilstrekkelig margin. Departementet viser til svar på spørsmål 44B</p>

Utsira Nord

1C	Kostnadsnivå 2030: Hva er bakgrunnen for at ikke kostnader til nettanlegg er inntatt i de kostnadsestimater som skal fremlegges for UN?
Svar:	<p>I vedlegg 3 til Utlysningsskjemaet for Utsira Nord, punkt 7, fremkommer det ulike forhold om nettilknytning for Utsira Nord. Blant annet står det at: «Departementet legger til grunn at havvindaktørene skal planlegge, bygge, eie og drifte radialer fra produksjonsanlegget og til land, enten via en distribuert løsning eller til en samordnet løsning. Aktørene vil derfor som del av den kvalitative konkurransen vurderes på om de har tilstrekkelig kompetanse og erfaring til å planlegge, bygge og drifte nettanlegg. Departementet understreker at aktører som ønsker å delta i konkurransen ikke kan påregne at alle forhold knyttet til nettløsningen vil være kjent ved søknadsfristen.»</p> <p>I og med at forhold knyttet til nettløsningen ikke vil være kjent ved søknadsfristen, så skal ikke kostnader til nettløsning, utover spesifisert i vedlegg 5, inngå i kostnadsanslaget.</p>
2C	Er det anledning til også å stille spørsmålene i spørsmålsrunden for Utsira Nord på engelsk. Og vil dere i så fall også svare på engelsk?
Svar:	Det er anledning til å stille spørsmål på engelsk. Svar vil bli gitt på norsk.
3C	<p>I utkastet til kvalitative kriterier for Utsira Nord, la OED til grunn at kvalitetssikring av kostnadsoverslag og usikkerhetsanalyse per delområde og samlet, utført av uavhengig og anerkjent tredjepart med kompetanse på disse områdene.</p> <p>I de endelige kriteriene er dette endret, og slik vi har forstått det, vil OED, med støtte fra NVE og Enova, og eventuell konsulent, gjennomføre samlet kvalitetssikring av innmeldte prosjekter. Hvordan ønsker OED å legge opp dette arbeidet og hvilket ansvarsområde vil en eventuell konsulent ha i tilknytning til å vurdere realismen i prosjektene? Har OED allerede utpekt en konsulent, eller vil dette bli utlyst på et senere tidspunkt?</p>
Svar:	<p>I høringen av forslaget til kvalitative kriterier for Utsira Nord kom det flere innspill om at departementet burde hente inn en tredjepart som vurderer søknadene opp mot hverandre. I etterkant av høringen har departementet foretatt enkelte endringer i kriteriene.</p> <p>Enova har fått et særlig oppdrag om bistand til evaluering av kriteriene Kostnadsnivå 2030 og Innovasjon og teknologiutvikling, i samråd med NVE og eventuell konsulent. Enova har erfaring med å vurdere teknologiprosjekter for flytende havvind, mens NVE har erfaring med utarbeidelse av kostnadsanslag for produksjonskostnader for ulike teknologier. Enova skal lede arbeidet og har ansvaret for å leie inn eventuelle eksterne ressurser etter behov.</p>

4C	Hva er gyldigheten eller planlagt varighet for tildelingen av Utsira-området?
Svar:	<p>Det følger av havenergilovforskrifta § 2d at eneretten til tildelt prosjektområde er tidsavgrenset. Melding med forslag til prosjektspesifikt konsekvensutredningsprogram skal sendes departementet seks uker etter tildeling. Søknad om konsesjon skal sendes departementet 2 år etter at departementet har fastsatt utredningsprogrammet. Dersom melding eller søknad om konsesjon ikke er sendt departementet innen tidsfristene, og departementet ikke har gitt fristforlengelse i samsvar med havenergilovforskrifta § 11, faller retten til det tildelte prosjektområde bort. Se for øvrig svar på spørsmål 5B.</p> <p>Prosjektet som ikke får statsstøtte vil kunne søke om å få forlenget eneretten til prosjektområdet, jf. havenergilovforskrifta § 11. Prosjektet kan i denne perioden benytte seg av det generelle virkemiddelapparatet, og departementet vil foreslå for Stortinget at prosjektet vil kunne delta i eventuelle fremtidige konkurranser om statsstøtte til fornybar energiproduksjon til havs forutsatt at dette kan innrettes på en måte som sikrer reell konkurranse om støtte.</p>
5C	I utlysningsskjemaet Seksjon 1 (ii) for Utsira Nord står angitt at vinnerne av konkurransen vil på et senere tidspunkt få anledning til å delta i konkurranse om statsstøtte til prosjektene. Kan OED si noe om tidspunkt for når en vil åpne for konkurranse om støtte?
Svar:	Konkurransen om statsstøtte vil skje som ledd i konsesjonsprosessen.
6C	<p>I utlysningsskjemaet, kapittel 2 V står det angitt at "Departementet forbeholder seg retten til på ethvert tidspunkt å justere prosjektområdet innenfor det arealet som er åpnet, dersom det er nødvendig for å utvikle prosjektet eller av hensyn til andre berørte interesser". Den 29. april foreslo NVE å inkludere Utsira Nord i området Vestavind F, og NVE indikerte at områdeutvidelsen i nord har potensial til å bli et "separat prosjektområde". Vi har følgende spørsmål til OED:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vil NVEs forslag til utvidelse av området medføre endringer i det området som havvindaktørene skal søke på i pågående utlysningssrunde? • Vil det kunne bli en ny utlysning av området i nord? • Og hvilke aktører vil ha rettigheter til å kunne søke på tilleggsområdene i Vestavind F?
Svar:	<p>Den pågående utlysningen vil gjelde for området som er åpnet i kgl. res av 12. juni 2020.</p> <p>NVEs forslag til utvidelse med tilleggsarealet i nord vil ikke inngå i den pågående utlysningen for Utsira Nord. Tilleggsarealet var ikke en del av den strategiske utredningen som ble utført for Utsira Nord i 2012, og det må gjennomføres en konsekvensutredning for dette arealet før det eventuelt kan åpnes. En utlysning av tilleggsarealet i</p>

	nord vil derfor først kunne være aktuell ved senere tildelinger. Hvilke regler som vil gjelde for senere tildelingsrunder vil bli offentliggjort i forbindelse med den aktuelle tildelingsrunden.
7C	Kan du vennligst bekrefte at søkeren ikke vil bli negativt påvirket hvis landforbindelsen for landkabler ikke er i tråd med det Statnett endelig velger som transformatorstasjon (substation) etter tilbudsfristen.
Svar:	<p>Statnett har ansvar for å anviser tilknytningspunkt ved nettilknytning til fastlandet. Statnett har i brev 1. desember 2022 anbefalt en samordnet nettløsning som tilknyttes i ny Karmøy stasjon. Ved en distribuert nettløsning peker Statnett på at det kan være en fordel å velge ulike tilknytningspunkter, og at i tillegg til ny Karmøy stasjon, kan nye Gismarvik stasjon eller Spanne stasjon være aktuelle.</p> <p>Departementet har i brev av 8. mai 2023 bedt Statnett om å starte planleggingen for tilknytning av havvind fra Utsira Nord. Statnett skal tilgjengeliggjøre relevant informasjon fortløpende på egen nettside eller på annet egnet vis. Søkers nettanlegg skal være i tråd med Statnetts anbefalinger i den grad disse foreligger ved søknadsfristen.</p>
8C	<p>Til kriterie 2b:</p> <p>Vennligst oppgi ytterligere detaljer om hva som forventes og hensikten med denne delen. I et marked der konkurranse er nøkkelen (dvs. denne søknaden) er det vanskelig å forplikte seg til å dele kunnskap med andre prosjekter, og vi vil derfor anbefale å fokusere på spredningspotensialet til andre enn utviklere (universiteter, forsyningskjeden).</p>
Svar:	<p>Kriteriet skal bidra til å fremme tiltak, innovasjoner, og teknologiutvikling som kan gi fremtidige kostnadsreduksjoner for flytende havvind. Dette vil bidra til å gjøre flytende havvind kommersielt og konkurransedyktig raskest mulig.</p> <p>Søker vil bli vurdert på muligheter og tiltak for videre spredning og skalering av de sentrale teknologiene som ligger til grunn for søkers prosjektkonsept. Søker må sannsynliggjøre spredningspotensialet i teknologien, inkludert i hvilken grad og hvordan teknologien vil bli gjort tilgjengelig for andre prosjekter eller aktører. Søker må selv vurdere i hvilken grad og hvordan teknologien vil bli tilgjengeliggjort.</p>
9C	Hva er den planlagte tidslinjen for CfD-auksjonen etter budtildeling?
Svar:	Konkurransen om statsstøtte vil skje som ledd i konsesjonsprosessen. Konsesjonsprosessen vil skje ca. 2 år etter fastsettelse av konsekvensutredningsprogram
10C	Hvordan får vi tak i utlysingsdokumentene for Utsira Nord på engelsk?
Svar:	De er publisert på https://www.regjeringen.no/no/tema/energi/landingssider/havvind/id2830329/

11C	Vil et Gantt-diagram eller en tabell bli kategorisert som en «illustrasjon» i seksjoner der illustrasjoner er tillatt, for eksempel 3G?
Svar:	Gantt-diagram og tabeller kan kategoriseres som «illustrasjon».
12C	Ønsker departementet å ha bilder og figurer i teksten, eller som vedlegg? Om bilder og figurer er en del av teksten, hvordan vil man kontrollere at sidetallsbegrensningen blir overholdt?
Svar:	Dersom det er avgjørende for om sidetallsbegrensningen blir overholdt, så kan illustrasjoner legges ved i eget vedlegg. Dette gjelder de kriteriene hvor det åpnes for at illustrasjoner kan komme i tillegg. Det må da fremkomme tydelig sammenhengen mellom tekst og vedlegg og alle illustrasjoner må nummereres og vises til i teksten.
13C	Kan man inkludere lenker til eksterne kilder med tilleggsinformasjon i søknaden, eller vil ikke dette bli vurdert/tatt i betraktning?
Svar:	Det er kun informasjonen som er inkludert direkte i søknaden med vedlegg som vil bli vurdert.
14C	Vennligst spesifiser om skatte- og MVA-attester (og lignende dokumentasjon) kan leveres på originalspråket, som ikke er norsk eller engelsk? Om dette ikke er mulig, vil en oversettelse fra originalspråket til norsk eller engelsk bli godkjent?
Svar:	Attestene kan leveres på engelsk eller øvrige skandinaviske språk dersom de ikke finnes i norsk utgave. Dersom attestene kun eksisterer på et annet språk skal det legges ved en oversatt versjon av attesten på norsk eller engelsk i tillegg til attesten på originalspråket.
15C	Vennligst utdyp hvilket format departementet ønsker at søker skal levere en integritetserklæring på?
Svar:	Det er opp til søker å bestemme hvilket format søker skal benytte for å besvare «Prosjektansvarliges integritet». Det vises for øvrig til svar på 5A.
16C	I utlysningsteksten kapittel 5V for Utsira Nord står angitt at «innen 6 uker etter vedtak om tildeling skal foretaket sende inn melding med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram, jfr havenergilovforskriften §2d». Kan OED angi hva som vil være konsekvensen for aktørene ved manglende oppfyllelse av frist for innsending av melding?
Svar:	Det følger av havenergilovforskrifta § 2d fjerde ledd at «Dersom melding eller søknad om konsesjon ikkje er innsendt til departementet innan tidsfristane i tredje ledd og departementet ikkje har gitt fristforlenging i samsvar med § 11, fell retten til det tildelte prosjektområdet bort». Det følger av havenergilovforskrifta § 11 tredje ledd at «Etter søknad kan departementet forlenge fristen etter § 2d tredje ledd for å sende inn melding med forslag til prosjektspesifikt utgreiingsprogram, med inntil 6 veker av gongen»
17C	Det bes om "Signert HMS-egenerklæring av de(n) som har fullmakt til å forplikte søker". Foreligger det et standardskjema for dette, eller er det opp til hver tilbyder å forfatte en egenerklæring?
Svar:	Det er opp til hver tilbyder å forfatte en egenerklæring

18C	What will be the limit of a CfD support be in the case that it is allowed to provide 750 MW capacity? Will the CfD be limited to 500 MW capacity or it will be given for the entire 750 MW site?
Svar:	Prosjekt som blir tildelt statsstøtte vil få støtte til 500 MW, se utlysningssdokumentet punkt 4 III, som også vil være rammen for differansekontrakten. Dette gjelder selv om tiltakshaver skulle benytte en eventuell mulighet til å utvide kapasiteten til inntil 750 MW.
19C	Kan du bekrefte at søknaden ikke vil bli straffet dersom det ikke foreligger noen oppdatering om status for nettilkoblingsdato fra Statnett på tidspunktet for budet, og at søkeren bør basere sitt arbeid på å oppnå en kommersiell driftsdato i 2030 forutsatt at nettet vil være tilgjengelig i tide?
Svar:	Det er opp til søker å legge opp en realistisk tidsplan for gjennomføringen av prosjektet. Søkeren vil ikke bli straffet dersom det ikke foreligger noen oppdatering om status om nettforhold før søknadsfristen. Departementet vil i denne forbindelse legge til at Statnett i brev av 8. mai 2023 bedt om å starte planlegging for tilknytning av havvindproduksjon fra Utsira Nord. Statnett skal tilgjengeliggjøre relevant informasjon fortløpende på egen nettside eller på annet egnet vis.
20C	Til kriterie 2a: Kan dere definere hva realisme i planen betyr, og hvordan dette vil bli evaluert?
Svar:	Med realismen i planen mener vi, hvor stor sannsynlig det er at de kostnadsreduksjoner/ytelsesforbedringer som søker estimerer faktisk vil realiseres i 2035. Her vil dokumentasjon som underbygger estimatene evalueres, herunder planer for å redusere risiko og redusere kostnader frem til 2035.
21C	Til kriterie 1a: Kan du vennligst bekrefte om kostnadene skal oppgis i reelle 2023-verdier? Hvis tilbyderne ikke bruker samme inflasjonsantakelse, er det stor risiko for at resultatene av LCoE vil avvike betydelig og vil også skape et nytt lag av usikkerhet rundt LCoE i 2030, noe som kan straffe selskaper med mer standard/konservative inflasjonsantakelser
Svar:	Kostnadene skal oppgis i reelle 2023-verdier, som spesifisert i Vedlegg 5. Det gjelder også estimater for kriterium 2A. Dette nøytraliserer all inflasjon og vil gi samme baseline for alle søkerne.
22C	With reference to the requirement "Proven track record of cost reduction from previous projects through innovation, scaling and project execution relevant for future floating offshore wind projects." Could you explain more in detail what is expected as the proven track record of cost reduction, how can the applicant provide an evidence/proof? (I.e. absolute numbers and/ or percentage?)
Svar:	Det vil være opp til søkeren å dokumentere og begrunne deres erfaring med kostnadsreduksjon fra tidligere prosjekter.

23C	I vedlegg 5, hvordan skal man forstå kategorien «Prosjektutvikling»? Er dette utelukkende kostnader knyttet til utvikling av prosjektet frem til investeringsbeslutning, eller inkluderer det også prosjektledelse og andre kostnader knyttet til utvikling gjennom konstruksjonsfasen? Er det noen andre kostnadselementer som inngår i kategorien?
Svar:	Jf. vedlegg 5 er prosjektutvikling «Alle kostnader tilknyttet administrasjon, engineering, konsulentbruk, prosjektutviklingsorganisasjon, feltundersøkelser og liknende. Denne posten kan også inkludere "Annet" som vanskelig lar seg kategorisere i andre kostnadsposter, men det må fremkomme under forutsetninger i hoveddokumentasjonen for kriteriet hva disse kostnadene er.» Dvs. at andre poster kan inngå men at dette må spesifiseres.
24C	For prosjektkonsept punkt b) Vennligst klargjør hva som forventes av dokumentasjon som omhandler lokalisering og arealbehov utenom selve vindparkområdet. Skal den foretrukne nettløsningen til søkeren med tilhørende arealkrav for installasjoner oppgis? Eksempelvis kabeltrase inkludert sikkerhetssoner, landfall og andre installasjoner på land? Siden nettløsningen ikke er kjent, er det knyttet stor usikkerhet til arealbehov og lokasjon på land.
Svar:	I og med at forhold knyttet til nettløsningen ikke vil være kjent ved søknadsfristen, har departementet bedt søker om å beskrive foretrukket nettløsning til tilknytningspunkt på land. Foretrukken nettløsning kan beskrives overordnet, og departementet forventer ikke samme detaljeringsnivå som for prosjektkonseptet for øvrig. Departementet har i brev av 8. mai 2023 bedt Statnett om å starte planleggingen for tilknytning av havvind fra Utsira Nord. Foretrukken nettløsning skal være i tråd Statnetts anbefalinger i den grad disse foreligger ved søknadsfristen.
25C	Ang. vedlegg 4, Kostnader: Hvordan vil utregningen av LCOE bli gjort? Hvordan sikrer departementet at utviklernes kalkyler blir sammenliknbare? Vil dere dele en mal for utregning? Skal det benyttes en bestemt diskonteringsrente, slik at eventuelle forskjeller i denne ikke blir definerende for prosjektets LCOE – beregning?
Svar:	Ja, samme diskonteringsrente og levetid vil bli brukt for sammenligning av søknadene.
26C	NVE informerte på informasjonsmøtet den 10. mai om etablering utredningsområdet Vestavind F. Hvilke deles av den nye utredningsområdet som vil bli åpnet for installasjon av vindturbiner, vil kunne ha betydning for LCOE for de allerede etablerte prosjektområdene på Utsira Nord. NVE informerte om at de vil vurdere om området nord for Utsira Nord har mulighet til å bli et eget prosjektområde, men at det ikke skal åpnes for å installere vindturbiner i områdene sør og vest for eksisterende prosjektområder i Utsira Nord. Kan OED bekrefte at det ikke vil bli åpnet for å installere vindturbiner i områdene vest og sør for det allerede fastsatte prosjektområdet i Utsira Nord?

Svar:	Siden tilleggsarealene for Utsira Nord ikke er en del av den strategiske konsekvensutredningen fra 2012, må det gjennomføres en konsekvensutredning for disse arealene før de eventuelt kan åpnes. Departementet viser for øvrige til NVEs vurdering. Hvilke områder som skal åpnes vil bli avgjort etter at den strategiske konsekvensutredningen er gjennomført.
27C	I utlysningsteksten kapittel 1 III angis at «Forsvarsdepartementet har gitt sin tilslutning til at det kan gis konsesjon til vindkraftverk innenfor området som overlapper med Forsvarets skyte- og øvingsfelt...». Innebærer dette at Forsvaret har fått tildelt et alternativt skytefelt, slik at forsvaret ikke lenger har interesser i ett av prosjektområdene? Dersom tildeling av alternativt skytefelt ikke er avklart - kan OED si noe om når et alternativ til dagens skyte- og treningsbane vil bli tildelt til Forsvaret?
Svar:	Avklaringen som beskrives i kapittel 1 III innebærer at Forsvaret ikke vil ha interesser i den nordlige delen av Utsira Nord, og at det dermed kan gis konsesjon til vindkraftverk i dette området.
28C	Beskrivelsen av prosjektområdene i utlysning dokumentene skiller ikke lengre mellom buffersoner, sikkerhetssone og buffer mot skipstrafikk. Det er i seksjon 2.2 spesifisert at buffersonen mellom prosjektområdene kan brukes til forankring. Betyr det at forankring ikke kan plasseres øst for prosjektområdene, i området som tidligere ble definert som sikkerhetssone?
Svar:	Forankring av vindturbiner til havbunnen vil være mulig i buffersonene mellom prosjektområdene og øst for prosjektområdene så lenge ankrene ikke er til hinder for skipstrafikk i området. Endelig forankring vil vurderes i behandlingen av konsesjonssøknad eller detaljplan. Forankring må skje innenfor koordinatene som avgrenser arealet Utsira Nord.
29C	Er søkeren nødt til å bruke valutakursen gitt i Vedlegg 5, fra 2. januar 2023?
Svar:	Ja
30C	Til kriterie 1A: Kan dere oppgi en standard P10/P50/P90-kostnadsmetode som skal brukes?
Svar:	Nei, søker må selv velge metode for dette.
31C	Til kriterie 3G: Kan dere bekrefte at søkeren ikke vil bli negativt påvirket hvis landfallet (landtilkoblingen) for arraykablene ikke stemmer overens med Stattnets endelige valg av transformatorstasjon etter tilbudsfristen.
Svar:	Se svar på spørsmål 7C
32C	Til kriterie 3G: Kan dere bekrefte at dersom søkeren planlegger å utvikle synergier med en annen anbudsvinner, vil dette ikke bli sett på som urealistisk? På grunn av konkurranseprosessen vil det ikke foreligge noen intensjonsavtale eller MoU på tilbudstidspunktet.

Svar:	Siden ikke alle forhold knyttet til nettløsning er kjent, er søker kun bedt om å beskrive foretrukket nettløsning under prosjektkonsept. Det vil være opp til søker å beskrive realismen av denne. Departementet viser for øvrig til svar på spørsmål 7C.
33C	Til kriterie 4B: Kan dere bekrefte at dere foretrekker å redusere arealbruken for å muliggjøre bedre sameksistens og maksimere avstanden mellom anleggene for å maksimere energiproduksjonen? En bedre forståelse av det foretrukne alternativet vil bidra til å sikre at ingen søkere blir negativt påvirket i sin søknad.
Svar:	Det er opp til søker å balansere hensynet til sameksistens og energiproduksjon. Kapasitetstettheten for utbyggingen i prosjektområdet skal være minst 3,5 MW/km².
34C	Will a draft lease and/or option agreement be provided? And if so, when? Additionally, what rental provisions will be provided for in the lease agreement?
Svar:	Tildeling av prosjektområde vil skje ved forvaltningsvedtak.
35C	What is the objective of requiring guarantees for the CfD process? What type of guarantees will be permitted/required? (e.g. parent company guarantee, Letter of Credit, Bond, etc?) When exactly will said guarantees be required (e.g. after Site Control, upon award of CfD, in relation to grid concession, etc.)?
Svar:	For Sørlege Nordsjø er det i CfD blant annet stilt krav om garanti som sikkerhet for oppfyllelse av avtalen. Tilsvarende krav kan bli aktuelle for Utsira Nord.
36C	The earlier draft ITT documentation stated there will be incentives for the "loser" of the CfD competition to continue to develop the project. Moreover, there was mention that some of the spent DEVEX may be paid back to the "loser". Does the government still anticipate either of these options to be at play, and if so could you please elaborate how they are expected to look?
Svar:	Departementet kommer med informasjon om konkurransen for statsstøtte på et senere tidspunkt.
37C	Please clarify further the allowed attachments for different criteria, and limitation in terms of pages for such attachments (if any).
Svar:	Maks antall sider og vedlegg fremgår av beskrivelsen av hvert underkriterie
38C	Section 4.V - please clarify what is meant by the 'general instrument apparatus' ?
Svar:	Det generelle virkemiddelapparatet er de insentivordninger som staten til enhver tid tilbyr.
39C	Til punkt 2 i utlysningens dokumentet: Could you confirm our understanding that these additional +250 MW will be directly awarded to the developers who have been awarded the 500 MW 2023 areas?
Svar:	Det vil være selskapet som har fått tildelt prosjektområde som eventuelt vil få anledning til å utvide kapasitet til 750 MW.

40C	Til punkt 4 I utlysingsdokumentet: It is stated that the CfD contract will not be subject to negotiations. However, will a draft CfD be issued for comments by the selected developers?
Svar:	Ja, på samme måte som CfD'n for Sørlige Nordsjø II ble tilgjengeligjort den 2. juni.
41C	Could you please ellaborate on how the CfD process will articulate with the license process ? Could you provide a step by step approach including both licencing process and competition for state aid process ?
Svar:	Se svar på spørsmål 40C. Departementet vil komme tilbake til gjennomføringen av auksjonen for Utsira Nord, blant annet basert på erfaringen fra auksjonen på Sørlige Nordsjø II
42C	To appendix 3, Section 6: Will the level of details/scope of the details will be comparable for a Detailed Plan as used in the Norwegian onshore wind industry ?
Svar:	Departementet vil komme tilbake til hvilke krav som stilles til detaljplanen, utover det som følger av havenergilovforskrifta i dag.
43C	The announcement document Section 4 (v) clarifies that the project which does not receive state aid can apply for prolonged exclusivity right to the project area. In their answer to question 5c in their Q&A, regarding when a competition of support will be opened, MoPE states that this will happen as a part of part of the concession process. Our question is: Is there a legal route to a later CfD process or a merchant offtake for the third (unsupported) project?
Svar:	Se svar på spørsmål 36C
44C	Det legges til grunn at støtte vil gjelde 500 MW. Hvis prosjektet utvides til 750 MW (ref. punkt 2 III), vil da støtten utvides til 750 MW?
Svar:	Nei
45C	Please clarify what the government means when they require consortia to submit "cooperation agreement"? Which specific contracts does the government expect to see from the consortia?
Svar:	Der søker er et konsortium skal den eller de avtalene som regulerer samarbeidsforholdet mellom partene i tilknytning til søknad om, utvikling av, eierskap og drift av fornybar energiproduksjon til havs i Utsira Nord/Sørlige Nordsjø II fremlegges. Det er uten betydning om avtalen benevnes "samarbeidsavtale", "joint venture-avtale", "selskapsavtale", "deltakeravtale", "aksjonæravtale" eller på annen måte.
46C	To appendix 3, Section 13: What are the implications of "Norwegian contract tradition" ?
Svar:	Spørsmålet gjelder et mulig konsesjonsvilkår, og ikke utlysingsdokumentene, og er derfor ikke besvart.

<p>47C</p>	<p>Det vises til invitasjon til anbudskonkurranse for ett av de tre utlysingsområdene på Utsira Nord. Det vises videre til «Utlysning av konkurranse om prosjektområder i Utsira Nord til fornybar energiproduksjon til havs», 2. «Fastsetting av prosjektområder», IV. Der står det presisert at «Kapasitetstettheten for utbyggingen i prosjektområdet skal være minst 3,5 MW/km².»</p> <p>Spørsmålet dreier seg om hvordan arealet som skal brukes for beregning av denne kapasitetstettheten skal beregnes.</p> <p>Kapasitetstettheten kan enkelt beregnes ved å dele installert effekt på «planområdet» som for eksempel kan defineres ved hjelp av en linje rundt området med vindturbiner. Internasjonalt brukes også andre måter. Eksempelvis angir rapporten «Capacity densities of European offshore wind farms» utgitt av “Deutsche WindGuard GmbH” flere ulike metoder brukt for beregning av kapasitetstetthet på ulike prosjekter i europeiske farvann, som blant annet inkluderer bruk av hver enkelt turbins arealbruk, beregnet ut fra rotordiameter og avstand mellom turbinene.</p> <p>Spørsmålet er som følger: Hvilken utregningsmetode metode legger departementet til grunn for beregning av arealeffektivitet/effektiviteten? Om standard «installert effekt / planareal», kan departementet beskrive hvordan planområdet skal defineres?</p>
<p>Svar:</p>	<p>Kapasitetstetthet skal beregnes som «installert effekt/utnyttet areal» Utnyttet areal skal beregnes som arealet innenfor midtpunktet + D/2 av de ytterste turbinene i anlegget, hvor D angir rotordiameter.</p>
<p>48C</p>	<p>Vennligst spesifiser om skatte og MVA-attester skal gis for alle selskaper i søkerens selskapsstruktur, inkludert «intermediate holding companies», eller om det kun skal gis for selskaper som søkeren er avhengig av i forbindelse med besvarelsen av de kvalitative kriteriene?</p>
<p>Svar:</p>	<p>Skatte- og MVA-attester skal fremlegges for søker. Der søker er et konsortium, skal skatte- og MVA-attester fremlegges for samtlige av søkerselskapene som inngår i konsortiet. Se også svar på spørsmål 60B.</p>
<p>49C</p>	<p>Vil ett støttebrev fra morselskapet være nok for godkjenning av informasjon under de ulike kriteriene, eller må man ha ett støttebrev for hvert kriterium hvor dette kreves/kan brukes?</p>
<p>Svar:</p>	<p>Det er tilstrekkelig med ett bekreftelsesbrev per selskap som bidrar til søkers oppfyllelse av de kvalitative kriteriene. Bekreftelsesbrevet skal spesifisere hvilke underkriterier bidraget gjelder.</p> <p>Se for øvrig svar på spørsmål 38A.</p>

50C	Is there a specific point in time when the government will evaluate the pro-rata turnover requirement? E.g., if consortium members wish to shift their ownership stake among themselves during the course of development, at which point in time would the pro-rata evaluation take place (e.g. Site Control, FID, or could it be an average over time)? Likewise, at which point in time will the [initial pass/fail "financial strength" evaluation apply?
Svar:	Vurderingen av kravet til finansiell styrke (herunder omsetning) foretas som en del av vurderingen av søknadene for tildeling av prosjektområder. Adgangen til å gjøre etterfølgende endringer etter tildeling av prosjektområde er beskrevet i utlysning dokumentene, se særlig utlysning dokumentet pkt. 3 VI og VII.
51C	Do all consortium members need to demonstrate a 20%+ solidarity ratio and BBB- equivalent credit rating? Or will it be possible for members to "cover" for the others in these respects?
Svar:	Kravet til soliditet vil vurderes for alle selskaper i konsortiet, se vedlegg 4 kriterium 3A, og må være oppfylt for hvert av søker selskapene i konsortiet.
52C	How will the government hold bidders accountable for their LCOE figures? Will there be an audit process at any specific stages during development or after COD? And will there be any consequences for non-compliance?
Svar:	Departementet vil som en del av behandlingen av søknadene vurdere realismen i søkerne kostnadsestimater. Urealistiske anslag vil vektes negativt. Det understrekes imidlertid at det som skal fremlegges er anslag og estimater over fremtidige kostnader.
53C	Shareholder Agreement – the full and final SHA should attach to the application, but does it have to be a signed version?
Svar:	Avtaler som angitt i utlysning dokumentet punkt 5 III. C) skal legges frem i signert versjon. Se også svar på spørsmål 45C
54C	If the applicant is an unincorporated consortium, will such partnership, if successful, be allowed to establish a limited liability project company (Norw. "AS") for the execution of the Project, cf. the obligation to establish a "foretak" within 4 weeks of notification of an award? If the applicant indeed establishes a limited liability project company, will financial guarantees e.g. w.r.t any liabilities be required from the shareholders (as if the Project company was an incorporated partnership - Norw. "ANS" or "DA") ?
Svar:	Se svar på spørsmål 32A og 74A.

	<p>Søker står selv fritt til å vurdere om et selskap som opprettes skal være et aksjeselskap, ansvarlig selskap (ANS/DA) eller en annen selskapsform, såfremt selskapet oppfyller kravene i havenergilova § 3-5.</p> <p>Det stilles ikke krav om garantier for eller ved tildeling av prosjektområde på Utsira Nord. Departementet vil imidlertid kunne stille krav om garantier som del av en fremtidig differansekontrakt, se utlysningsskjemaet pkt. 4 IV. Se også havenergilova § 10-3.</p>
55C	Would an equity bridge loan be considered as equity ?
Svar:	<p>Departementet antar at spørsmålet knytter seg til kriterium 3B Finansieringsplan for prosjektet.</p> <p>Se svar på spørsmål 36A og 39A.</p>
56C	<p>It is also stated in the answers from the ministry that as part of the overall assessment the ministry will place emphasis on the joint venture agreement's regulation of the funding obligations, e.g. in the event one of the participants (with high turnover) is obliged to contribute with a proportion of the financing that exceeds its ownership stake. Could the ministry elaborate on this? In that scenario, would a back-to-back financing arrangement with the non-overfunding partners be permitted under the rules? By back-to-back financing, we mean an arrangement where the overfunding partner is compensated for any overfunding by the non-overfunding partners.</p>
Svar:	Se svar på spørsmål 86A
57C	<p>Til kriterie 1A:</p> <p>Kan du gi mer informasjon om hva som definerer realistisk/urealistisk LCoE? Avhengig av tilbydernes erfaring kan spennet mellom realistisk og urealistisk variere og føre til at selskaper med erfaring ikke er like "optimistiske" som selskaper med mindre erfaring med flytende havvind.</p>
Svar:	Realistisk/urealistisk LCOE vil evalueres opp i mot hvor moden valgt teknologi er per dags dato samt planen for å modne prosjektet og redusere risiko frem til investeringsbeslutning.
58C	<p>Hva er den planlagte varigheten av forlengelsen man kan søke om hvis prosjektet ikke mottar statsstøtte under CfD-ordningen? Når vil dette bli annonsert?</p>
Svar:	Det følger av havenergilovforskrifta § 11 første ledd, siste setning at «Fristene kan forlengast med inntil to år av gongen». Departementet vil komme tilbake til hvilke forutsetninger prosjektet som ikke mottar statsstøtte kan regne med.

59C	For which scope of the project do we need to provide LCA? Development and construction or also the full scope including operation, maintenance and decommissioning?
Svar:	Se svar på spørsmål 93A
60C	Krav til dokumentasjon under kriteriene 4B sameksistens og 4D Miljø og Natur henger til en viss grad sammen. Vil det være akseptabelt å levere maks 8 sider samlet totalt, i stedet for 4 sider for hver av kriteriene?
Svar:	Nei
61C	Vennligst spesifiser vekten mellom de ulike underkriteriene 5A, 5B og 5C, og hvordan skiller de seg fra hverandre?
Svar:	Se svar på spørsmål 67A
62C	It is understood that the CfD mechanism is intended to cover up to 500MW installed capacity per project. However, there may be a situation where only two projects receive the CfD, and the third may be unable to proceed due to lack of funding. In this type of scenario, would the government consider extending the CfD support to cover up to 750MW installed capacity?
Svar:	Prosjekt som blir tildelt statsstøtte vil få støtte til 500 MW
63C	Could the government clarify further how they will evaluate whether a party has a complete offshore reference project? e.g. how should a party demonstrate that it has been involved in all lifecycle phases of a single project?
Svar:	Departementet viser til dokumentasjonskravene for kriterium 3E. Det vil være opp til søker å vurdere hvordan de vil dokumentere at de har relevant erfaring gjennom referanseprosjektene.
64C	The winners of the competition will be awarded a project area with a time-limited exclusive right to carry out a project-specific impact assessment and to apply for a license in accordance with Section 3-1 of the Offshore Energy Act for production facilities, cf. Offshore Energy Act Section 2-3 (4). How long will the time-limited right exist? Will there be opportunities to apply for extensions if needed and how will that process be handled? Are there specific deadlines for other milestones that must be reached throughout the development and construction phases?
Svar:	Det følger av havenergilovforskrifta § 2d tredje ledd at melding med forslag til prosjektspesifikk utredningsprogram skal sendes 6 uker etter tildelingen, og søknad om konsesjon må sendes innen 2 år etter at departementet har fastsatt utredningsprogram. Det følger av § 2d fjerde ledd at dersom melding eller søknad om konsesjon ikke er sendt innen disse fristene, faller retten til det tildelte prosjektområdene bort. Fristene kan forelenges jf. havenergilovforskrifta § 11.
65C	Will Mareano be funding the seabed mapping studies (geological, biological, core studies etc) and is it included in the NOK 51.7m funding pot for studies? When will the "winners" be required to payback the government for the aforementioned studies?

Svar:	Mareano planlegger geo-,bio- og kjemiundersøkelser i både Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II. Det er ikke lagt opp til at utbygger skal betale for disse undersøkelsene. Aktørene som får tildelt et prosjektområde skal betale tilbake kostnadene for de grunnundersøkelsene som Oljedirektoratet har anskaffet, som beskrevet i vedlegg 3 til utlysningensdokumentene. Betalingen vil bli krevd inn i forbindelse med vedtak om tildeling av prosjektområde
66C	Are there specific expectations on the agreements with suppliers in terms of which contract areas should be covered? Are the project milestones expected to refer to early agreements, or placing of final contracts after financial investment decision?
Svar:	Departementet har ingen spesifikke forventninger til innholdet i leverandøravtaler utover dokumentasjonskravene som er skissert i kriterie 3B/5B.
67C	What is the assumed power delivery point in the P50 production calculation?
Svar:	Leveringspunktet er innmatningspunktet for nettstasjonen til havs.
68C	Til vedlegg 5. Does the LCOE include port/harbour works, or only rental costs?
Svar:	LCOE skal inkludere alle kapitalutgifter (CAPEX) og driftsutgifter (OPEX) knyttet til havner som pådras av utbygger. Disse kostnadene kan inkludere leiekostnader samt direkte investeringer i havner, enten enten separat eller i kombinasjon.
69C	Will the MPE share more information regarding the weather radar located at Bømlo for developers to include it in their Project-specific impact assessment program?
Svar:	Det vil ikke publiseres mer informasjon fra departementet i forbindelse med denne utlysningen. Departementet viser for øvrig til at værradaren på Bømlo inngår i utredningspunktene i forslag til utredningsprogram for Sørvest F og Vestavind F.
70C	Which LCOE assessment method will be used ? Will the MPE publish the assumptions and methodology to be used before the bid submission ?
Svar:	Kostnadsestimatet og estimert energiproduksjon vil bli vurdert ved hjelp av en standardisert teoretisk LCOE-beregning.
71C	In criteria 1A: What is meant by net energy production in this context exactly? How is different from gross as per the MPE definition ?
Svar:	Netto inkluderer potensielle tap, f.eks. vaketap, teknisk tilgjengelighet etc. Dette tilsvarer kraften som mates inn i transformatoren i nettstasjon.
72C	In criteria 1A: Please elaborate on the differentiation between "main documentation" and appendices.

Svar:	Hoveddokument på maksimalt 10 sider skal oppsummere prosjektet, mens vedlegg som kan sendes i tillegg til hoveddokumentasjonen kan presentere enkeltaktiviteter eller teknologier.
73C	In criteria 2A: Should the estimate be based on a new 500 MW production plant built in the same area as the one built in 2030 or should we assume a theoretical project with no pre-existing wind farms in the area ? If it's the first one, should wake effects between the 2 farms be estimated ?
Svar:	Kostnadsanslaget skal ta utgangspunkt i et teoretisk prosjekt plassert i prosjektområde 2, uten andre allerede eksisterende vindparker i området, jf. bokstav i) kriterium 3G.
74C	In criteria 2A: "(..) demonstrate how the technological innovation applied on a large scale will lead to lower costs." What is meant by "large scale" in this context? Is it meant as 1000 MW operating wind farms ?
Svar:	Søknadene vurderes basert på et 500 MW flytende havvindprosjekt etablert på Utsira Nord i full drift i 2035, gitt erfaring og verdi/leverandørkjede etablert gjennom å realisere et 500 MW flytende havvindprosjekt på Utsira Nord i 2030.
75C	In criteria 2A: Which parts of the Project concept underlying 2030 estimations have to be kept regarding 2035 estimations ?
Svar:	Det vil være opp til søker å avgjøre hvor mye av prosjektkonseptet for 2030 som skal beholdes for 2035, men en total konseptendring vil oppfattes som at det valgte konseptet for 2030 har lavt potensial for kostnadsreduksjoner.
76C	To criteria 4A: "Climate footprint must be stated in both CO ₂ e/kW, CO ₂ e/kWh, absolute emissions of tonnes of CO ₂ e for each phase of the project as defined by the ISO standard." In the 1A Cost level 2030, the energy production must be stated as expected production (P50 and P90). Should we take into account P50 or P90 for the calculation of the CO ₂ e/kWh production?
Svar:	Estimatene skal baseres på prosjektkonseptet beskrevet i 3G for Utsira Nord og 1G for Sørliche Nordsjø II. I kriterium 3G og 1G er det spesifisert at netto årlig energiproduksjon skal oppgis i P50.
77C	The announcement document Section 3.1 describes cost level 2030. For Criteria 1A Cost Level 2030, what formula will MoPE use to combine complete cost estimate template? For example, a number of alternative levelised cost of electricity (LCOE) formulas exist, as well as how these could be used, that would result in different LCOEs using the same inputs and assumptions.
Svar:	Kostnadsestimatet og estimert energiproduksjon vil bli vurdert ved hjelp av en standardisert teoretisk LCOE-beregning.

78C	The announcement document Section 3.1 describes cost level 2030. For Criteria 1A Cost Level 2030 in the cost estimate template, what cost should be considered under "Project development" in CAPEX? Should these include costs from now till financial investment decision (FID) as well as post-FID costs, or just post-FID phase development costs?
Svar:	Estimatene skal inkludere kostnader fra 2024 og fremover.
79C	<p>1. Er intensjonen at P10 og P90 estimatene også skal summeres slik det er lagt opp til i Vedlegg 5 - Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord?</p> <p>2. Skal P50 estimatene i Vedlegg 5 - Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord forstås som «Basis estimat» eller P50 estimat etter statistisk simulering?</p> <p>3. Skal risikopåslaget kun inkludere påslag for CAPEX?</p> <p>4. Er intensjonen at søker skal lage et eget estimat for risikopåslag for P10 og P90? Metodisk vil dette da innebærer at P10 vil få et stort risikopåslag, mens P90 vil få svært lavt eller negativt risikopåslag.</p>
Svar:	<p>1: Ja.</p> <p>2: P50 estimat etter statistisk simulering</p> <p>3: Ja.</p> <p>4: Posten risikopåslag, (rad 20 i excelarket), er uforutsette kostnader og har ingen direkte kobling til estimatene for hver kostnadskategori ovenfor i excelarket. P10 og P90 for risikopåslag (rad 20 i excelarket) viser usikkerhetsspennet for risikopåslaget.</p>
80C	<p>I vedlegg 5 'Mal for kostnadsestimat for Utsira Nord' skal det defineres P10, P50 og P90 estimater for hver kategori, samt en separat linje for risikopåslag (linje 20).</p> <p>Er det riktig tolkning at tallene i linjer 6-17 skal inkludere risikopåslag, og linje 20 spesifiserer hvor mye risikopåslag som er inkludert i de forventede CapEx-tallene?</p> <p>Hva med risikopåslag i OpEX og DecEx?</p>
Svar:	Søker skal estimere kostnader for hver kostnadskategori på rad 6-17 i excelarket for P10/50/90. Et generelt risikopåslag for uforutsette kostnader skal legges inn på rad 20. Risikopåslaget på rad 20 har ikke noen direkte sammenheng med estimatene for hver kostnadskategori ovenfor. Risikopåslag på OPEX og DecEx er ikke etterspurt.
81C	Regarding «vedlegg-5-mal-for-kostnadsestimat-for-utsira-nord»: For Criteria 1A Cost Level 2030 in the cost estimate template, there appears to be no space provided for consideration of financing costs and/or cost of capital. How will MoPE assess the impact of cost of capital on the LCOE for floating wind, and will any credit be given in the scoring for consortia that propose initiatives that lower the cost of capital, for example via the financing plan section?

Svar:	For kriterium 1A vil alle prosjekter bli evaluert med like finansieringskostnader. Finansieringsplan for prosjektet vil bli vurdert under kriterium 3B.
82C	I svar på spørsmål 7C, i OED sin oversikt over spørsmål og svar fra 26.mai, skriver dere at "Departementet har i brev av 8. mai 2023 bedt Statnett om å starte planleggingen for tilknytning av havvind fra Utsira Nord. Statnett skal tilgjengeliggjøre relevant informasjon fortløpende på egen nettside eller på annet egnet vis. Søkers nettanlegg skal være i tråd med Statnetts anbefalinger i den grad disse foreligger ved søknadsfristen." Statnett har ikke tilgjengeliggjort noe informasjon ennå, og nå begynner det å bli for sent å gjøre substansielle endringer i beskrivelsen av tekniske løsninger i søknaden. Legger departementet opp til at søkerne skal gjøre substansielle endringer i søknaden dersom Statnett publiserer ny informasjon de siste ukene før søknadsfristen?
Svar:	Statnett som systemansvarlig stiller i dag funksjonskrav til nettanlegg på land gjennom Nasjonal Veileder for Funksjonskrav i kraftsystemet (NVF). Krav og vurderinger som vil ligge til grunn for utforming av en konsesjonærs nettanlegg vil følge samme prinsipp uavhengig av om nettanlegget er onshore eller offshore. Det foreligger ingen planer om publisering av oppdaterte føringer her. Både NVF, samt egen veileder til denne rettet spesifikt mot havvindaktører, er tilgjengelige på Statnetts hjemmesider. Statnett påpeker også at et nettanleggs utforming vil påvirkes av flere forhold, som den aktuelle klassifiseringen og tilhørende krav iht. kraftberedskapsforskriften. Det gjelder også en rekke krav i forskriftsverket etter energiloven og annet regelverk.
83C	We have noted from Appendix 5, that the Ministry is asking for P10 and P90 figures for the substructure cost, steel weight and steel price per ton. Can the Ministry confirm that uncertainty around steel prices and weight should not be included in the cost estimate for the substructure? The reason for this specific clarification is to avoid including uncertainty twice, which would result in a double effect of the uncertainty
Svar:	Bakgrunnen for å be om tilleggstill er av hensyn til transparens for hvilke priser estimatene er basert på. Data fra rad 37-40 vil ikke dobbeltberegnes sammen med estimater fra rad 6-17.
84C	Med hensyn til tetthet som er definert i anbudet, kan du vennligst presisere om de valgfrie 250 MW skal installeres i det eksisterende området, og om hensynet til slike 250 MW skal inkluderes i prosjektkonseptet? Når vil dette bli bekreftet?
Svar:	Kapasitetstetthet for utbyggingen i prosjektområdet skal være minst 3,5 MW/km², og skal beregnes på grunnlag av et prosjekt på minimum 460 MW og maksimalt 500 MW.

85C	Hva vil departementet legge til grunn for å beregne den installerte effektgrensen som er satt til 460-500 MW? (Referanse - Utlysningssdokument for Utsira Nord, side 5 seksjon III.)
Svar:	Se svar på spørsmål 89A
86C	I kriterium for finansiell styrke, vennligst spesifiser 1. hvorvidt det er ønskelig om søker oppgir finansielle nøkkeltall utover omsetning, soliditet og kreditt-rating 2. hvordan finansielle nøkkeltall skal beregnes for søkere som har flere eiere? Skal tall legges sammen (relevant for omsetning), beregnes som et vektet snitt basert på eierandel (relevant for omsetning og soliditet) eller rapporteres separat?
Svar:	Det er ikke nødvendig å oppgi finansielle nøkkeltall utover de angitte nøkkeltallene. Dersom søker ikke selv oppfyller kriteriene til finansiell styrke skal tall også tall for støtteselskaper legges frem. Se også svar på spørsmål 109A og 80A.
87C	I kriterium om finansiell styrke står det at: «For konsortier vil samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar inngå i vurderingen av konsortiets samlede finansielle styrke.» Hvordan vil samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar inngå i vurderingen? Vil det simpelthen telle positivt at det foreligger en reell forpliktelse i avtalen, eller vil vektingen av den finansielle forpliktelsen mellom partene speiles i den samlede beregningen av soliditet for de aktuelle selskapene?
Svar:	Se svar på spørsmål 1A, 3A, 71A, 122A og 86A.
88C	Vennligst forklar hvordan begrepene "søkers direkte eller indirekte eierselskap" og "søkerens ultimate underliggende eier(e)" skal tolkes. Herunder om det betyr et indirekte eierskap i søkeren uavhengig av deres eierandel eller om eventuelle terskler vil gjelde, for eksempel: (i) om begrepet "indirekte eierselskap(er)" bare gjelder tilknyttede selskaper med mer enn 50% indirekte eierandel i søkeren eller som har indirekte kontroll over søker; og (ii) om begrepet «søkerens ultimate underliggende eier(e)» skal forstås som reell rettighetshaver der en terskel på 25 % indirekte eierandel hos søkeren skal gjelde?
Svar:	Se svar på spørsmål 111A og 112A
89C	I utlysningsteksten punkt 5. Søknad om tildeling av prosjektområder, bokstav IX står det følgende: «Søknaden skal leveres elektronisk via en teknisk løsning», og i fotnoten informeres det om «teknisk løsning vil bli offentliggjort før søknadsfrist». Vil denne tekniske løsningen også omfatte forhold som bredde på marger, skrifttype og fontstørrelse (og andre grafiske forhold), da dette vil ha klar innvirkning på hvor mye tekst som kan skrives innen gitte rammer
Svar:	Ja
90C	Gjelder Utsira Nord. Ang. Vedlegg 4, Gjennomføringsevne: I kriteriet 1A heter det at «Kostnadsanslaget skal ta utgangspunkt i søkers prosjektkonsept, jf. kriterium 3G, plassert i prosjektområde 2.». Er dette også gjeldende for plasseringen av

	prosjektkonseptet eller kan utviklerne selv velge området de ønsker å plassere havvindparken? Dette er særlig relevant når det gjelder antagelser for vindressursen.
Svar:	Søkers skal ta som utgangspunkt at prosjektkonseptet, jf. kriterium 3G, plasseres i prosjektområde 2.
91C	I utlysningsteksten Kapittel 2 III refereres det til NVEs arbeid med å identifisere nye områder og kapasitetsutvidelser. Det angis at «dersom dette arbeidet viser at det er mulig å utvide kapasiteten, vil det bli vurdert å øke kapasiteten inntil 750MW pr prosjektområde, og eventuelt også justere prosjektområdet jfr punkt V». NVE informerte på informasjonsmøte den 10. mai om at 250 MW kapasitetsutvidelse kan inngå i tildelingen i 2025, at kapasitetsutvidelsen vil tildeles de tre aktørene som allerede har fått tildelt områder på Utsira Nord og at denne kapasitetsutvidelsen vil være innenfor grensene til de eksisterende prosjektområdene for Utsira Nord. Men at det i tillegg kan bli aktuelt å utlyse ytterligere områder innenfor tilleggsarealene i Vestavind F. Kan OED bekrefte vår forståelse av prosess og tidspunkt for tildeling av 250 MW kapasitetsutvidelse?
Svar:	Det må gjennomføres en strategisk konsekvensutredning for virkningene av kapasitetsutvidelsen, jf. NVEs forslag til utredningsprogram. Dersom vurderingen av samlet belastning tilsier at kapasitetsutvidelse gir akseptable virkninger, vil det bli vurdert å øke kapasiteten til inntil 750 MW pr. prosjektområde, og eventuelt også justere prosjektområdene. NVEs forslag til tilleggsarealet i nord vil ikke inngå i den pågående utlysningen for Utsira Nord. Det må gjennomføres en konsekvensutredning for dette arealet før det eventuelt kan åpnes. Regjeringen vil komme tilbake til hvilke områder som skal inngå i tildelingsrunden for 2025.
92C	Med hensyn til kriterium 3A (finansiell styrke) vises det i vedlegg 4 til at «kravet til omsetning vil vurderes samlet for konsortiet». Vedlegg 4 stadfester imidlertid også at «Ved vurdering av om minimumskravet til omsetning er oppfylt vil det likevel gjøres en vurdering av hver enkelt søkerselskaps bidrag i konsortier. Det vil i vurderingen særlig ses hen til om hvert enkelt søkerselskap tilfredsstillende minimumskravet til omsetning beregnet prorata til det enkelte søkerselskaps andel i konsortiet." I et tidligere svar på spørsmål knyttet til kriterium 3A har OED utdypet at «Hvorvidt omsetningskravet anses oppfylt vil bero på en helhetsvurdering. Utgangspunktet for vurderingen er at det er rimelig samsvar mellom deltakerens andel i konsortiet og andelen av deltakerens omsetning som kan bidra til å oppfylle omsetningskravet». Spørsmål til OED: Vil ett enkelt søkerselskap som ikke tilfredsstillende minimumskravet til omsetning beregnet pro- rata til det enkelte søkerselskaps andel i konsortiet, men som tilfredsstillende krav til soliditet og har finansiell kapasitet til å dekke sine finansielle forpliktelser KNYTTET TIL ET MULIG PROSJEKT PÅ UTSIRA NORD, kunne diskvalifisere et konsortium med flere søkerselskap når konsortiet samlet sett oppfyller krav til omsetning?

Svar:	Se svar på spørsmål 1A, 2A, 3A, 71A, 86A og 122A. Departementet viser for øvrig til beskrivelsen av tildelingskriteriene i utlysning dokumentet pkt. 3. II og Vedlegg 4 pkt. 2.
93C	Til kriterie 3G: Hvordan vil departementet vurdere hvor modent et konsept er? Hvilke TRL?
Svar:	Det vil være opp til søker å dokumentere prosjektets modenhet
94C	Til kriterie 5C: Hvordan vil dette "økonomisk bærekraftig"-kriteriet bli vektlagt? Vil det bli målt på arbeidsplasser som skapes i Norge? På forventet omsetning i (norsk) leverandørindustri? Ny leverandørindustri/eksport?
Svar:	Prosjektet skal bidra til at Europa og Norge når ambisjonene sine for vindkraft til havs gjennom å utvikle leverandørindustrien på en økonomisk bærekraftig måte. Søker vil bli vurdert på den leverte planens kvalitet og dokumentert erfaring og kompetanse fra tilsvarende arbeid. Søker må selv vurdere hvilken erfaring og kompetanse det skal vises til.
95C	Til kriterie 1A: Kan du bekrefte skrifttype og -størrelse som skal brukes i dokumentasjonen?
Svar:	OED vil legge ut informasjon om dette samtidig som det legges ut informasjon om teknisk løsning.
96C	When does the government expect to provide further details about the CfD competition process and respective timings? How much time should we expect between award of site control and award of CfD?
Svar:	Se svar på spørsmål 5C og 9C
97C	Between the period from Area Exclusivity and award of CfD, how much engagement will be available between consortia and government? e.g. will there be workshops and/or bilateral discussions between government and consortia.
Svar:	Etter tildeling av prosjektområde skal utbygger utarbeide utkast til utredningsprogram, og gjennomføre en konsekvensutredning i tråd med fastsatt utredningsprogram. Det vil på vanlig vis være mulig å be om møter med kontakt med departementet.
98C	Will there be specific eligibility requirements in the CfD competition?: e.g. must certain consents be obtained, studies conducted, specific types of project progress demonstrated?
Svar:	Etter tildeling av prosjektområde skal utbygger utarbeide utkast til utredningsprogram, og gjennomføre en konsekvensutredning i tråd med fastsatt utredningsprogram.

	Se svar på spørsmål 5C og 9C
99C	The government has stated that the "loser" of the CfD competition will be able to apply for alternative support and participate in future CfD competitions. When will the government be able to describe both of these alternatives?
Svar:	Se svar på spørsmål 38C. Departementet vil foreslå for Stortinget at prosjektet kan delta i eventuelle fremtidige konkurranser om statsstøtte forutsatt at dette kan innrettes på en måte som sikrer reell konkurranse om støtte.
100C	Can the government elaborate further on the anticipated restrictions on transfer of ownership? How will the government evaluate if a proposed transfer of ownership would be deemed to degrade the ability to execute the project? Will this evaluation take into account the specific phase of the project at time of transfer (e.g., if at FID then development strengths would presumably be less important than at earlier phases, whereas financial strength would become more important)?
Svar:	Departementet viser til beskrivelsen i utlysningens dokumentet og havenergiforskrifta § 2d. Departementet har ingen ytterligere kommentarer til vurderingen av en eventuell fremtidig overdragelse.
101C	When does the government expect to provide further details on the geotechnical and environmental studies that it is planning to conduct? e.g. timing of studies, scope of works, expected timing of results?
Svar:	Grunnundersøkelsene som er foretatt vil bli tilgjengeliggjort for søkerne så snart som mulig.
102C	Some of the criteria could be considered at odds with each other in terms of grading; for instance, it may be possible to achieve a lower LCOE if utilizing Far-East supply chains more aggressively, but this would not necessarily contribute to local ripple effects in the same way. Will the government take such issues into consideration in their grading? Will consortia who rely more heavily on Norwegian/European supply chains be penalized if their LCOE or cost reduction results are slightly higher, particularly considering the weighting of the LCOE (2030 & 2035) criteria?
Svar:	Disse vurderingene må foretas av søker.
103C	Is there guidance on page size, font size etc. E.g. if guidance is for 15 pages could 1-2 of these be landscape A3 risk register?
Svar:	OED vil legge ut informasjon om dette samtidig som det legges ut informasjon om teknisk løsning.
104C	Could Gov. elaborate as to how they will evaluate the local ripple effects? For instance, will they evaluate the amount of money spent locally throughout life cycle of the project? or the number of FTE to be produced by project? Or other? Moreover, how will these assumptions be checked in the future and will there be specific consequences for non-compliance with the stated ripple effects?
Svar:	Søker vil bli vurdert på de leverte planenes kvalitet og dokumentert erfaring og kompetanse fra tilsvarende arbeid. Søker må selv vurdere hvilken erfaring og kompetanse det skal vises til.

105C	Can references be made to other merit criteria responses within the bid so that repetition can be reduced? or will each criteria be reviewed in isolation, meaning we should remake our relevant case in each section?
Svar:	Nei
106C	Til kriterie 3G: Should the annual energy production provided be for project area 2 in order to be consistent with 1A?
Svar:	Se svar på 39C.
107C	Reference to Appendix 4. Criteria 3B: Will there be sub-criteria underlying the financing plan assessment? If so, please specify.
Svar:	Nei, det planlegges ingen underkriterier til 3B
108C	Reference to Appendix 4. Criteria 3H: In addition, the applicant is asked to state the number of months it is expected to take from the time the license is granted until the energy plant has been installed and all the turbines have produced power which is delivered at the connection point on land. If it is important whether the detailed plan is approved at the same time as the license or only later, it is requested that the timing of the two alternatives be specified separately. In the mentioned alternative; which duration for the approval of the combined license application and detailed plan should developers take into account? 12 months?
Svar:	Se svar på spørsmål 54A
109C	The evaluation of the applications appear to be a two-step process: First an evaluation as to whether the applicant fulfils the requirements with regard to technical competence, financial strength and compliance with relevant HSE requirements, then a ranking based on the qualitative criteria of the applicants fulfilling such Ocean Energy Act requirements. On which basis / data will the the first step evaluation be made?
Svar:	Hele søknaden vil ligge til grunn for evalueringsprosessen. Se vedlegg 4 for konkrete dokumentasjonskrav under enkelte kriterier og underkriterier.
110C	To criteria 3.4 - Sustainability: "Description of the applicant's experience with [...] in previous projects." Is it correct to assume that previous projects can be non-OFW projects as well?
Svar:	Når det vises til søkers erfaring fra tidligere prosjekter, vil relevant erfaring fra havvindprosjekter vektas særlig positivt. Dersom søker velger å vise til andre prosjekter må søker dokumentere relevansen.
111C	To criteria 4A: "Applicants will be assessed on the quality of the plan, including proposed measures, as well as documented experience and competence from similar work." Will the assessment also be based on the actual numbers (e.g. a lower CO ₂ e/kW, CO ₂ e/kWh would score more points), or will it be based solely on the quality of the plan?

Svar:	Søker vil bli vurdert på planens kvalitet, inkludert foreslåtte tiltak, samt dokument erfaring og kompetanse fra tilsvarende arbeid.
112C	In the announcement document, Section 2, the project area is shown at sea, but there are no areas onshore for the substation or sea area for the cable route. Will MoPE provide EIA investigation for these areas, or should we assume that the applicant must carry out biological and geological investigations of the cable route and transformer area themselves?
Svar:	Departementet legger til grunn at havvindaktørene skal planlegge, bygge, eie og drifte radialer fra produksjonsanlegget og til land, enten via en distribuert løsning eller til en samordnet løsning. Jf. svar på spørsmål 10C har departementet i brev av 8. mai 2023 bedt Statnett om å starte planleggingen for tilknytning av havvind fra Utsira Nord. Det følger av brevet at «Dersom Statnett konkluderer med at en samordnet løsning er rasjonelt, kan Statnett på vanlig måte gå videre med å melde og konsesjonssøke de relevante nettanleggene, og senere bygge, eie og drive anleggene. Dersom Statnett konkluderer med at det ikke er rasjonelt med en samordnet løsning, vil det være opp til den enkelte havvindaktør å utrede egen tilknytningsløsning videre, herunder å melde og konsesjonssøke nettanlegg fram til transmisjonsnettet».
113C	Regarding «vedlegg 4 - beskrivelse av kvalitative kriterier Utsira Nord»: Is it acceptable to cross-reference answers rather than repeating content across multiple sections (for example, where an initiative is described under the response to criterion 3E that is also relevant to criteria 4B or 5A)?
Svar:	Nei
114C	Reference is made to the requirements set out in 3A in the announcement and in particular the requirements regarding turnover and to the answers from the Ministry to previously asked questions regarding these requirements. It follows from the announcement that the turnover requirement is to be based on the turnover of the consortium, however so that each participant also will be assessed. In the answer from the ministry to question 1A it is stated that the turnover requirement in respect to each participant will be subject to an overall evaluation, but that the point of departure is that there should be a "reasonable" correlation between the participant's ownership stake and its contribution with respect to fulfillment of the NOK 30 billion joint turnover requirement for the consortium. Could the ministry quantify what is meant by reasonable? Will a larger discrepancy for one or more of the participants be tolerated if the turnover of the consortium as a whole significantly exceeds NOK 30 billion?
Svar:	Se svar på spørsmål 122A.
115C	Reference to Appendix 4. Criteria 3A: Would these specified financial key figures be additional to the ones already mentioned (turnover and solidity)?
Svar:	Se svar på spørsmål 109A

116C	Kan departementet gi en beskrivelse av hva som skal inngå i arealet som skal legges til grunn når kapasitetstettheten regnes ut?
Svar:	Se svar på spørsmål 47C
117C	I pkt 2.IV i utlysningen står det at Kapasitetstettheten for utbyggingen i prosjektområdet skal være minst 3,5 MW/km ² . Hvilken formel eller metode ønsker OED at dette tallet beregnes ut fra?
Svar:	Se svar på spørsmål 47C
118C	Kan du bekrefte at all informasjon som oppgis i søknaden ikke vil bli brukt eller gjort offentlig tilgjengelig? Mye informasjon er knyttet til strategi for kostnadsberegning samt kostnadsestimater som anses som sensitiv informasjon og bør ikke deles.
Svar:	Se svar på spørsmål 127A
119C	Generelt forstås internkontroll /egenkontroll som systemer den enkelte virksomhet benytter for å sikre og dokumentere etterlevelse av krav fastsatt i lover og forskrifter, og begrepet er derfor ofte knyttet opp mot virksomhetens kvalitetssystem. Som en del av de endelige konkurransekriteriene ble det i seksjon 3F Helse, miljø og sikkerhet tatt inn nytt krav: "Dokumentasjon av planlagte systemer for internkontroll". I norsk regelverkssammenheng er internkontroll ofte knyttet til den såkalte internkontrollforskriften for HMS. Siden det nye kravet til dokumentasjon av internkontroll kommer frem i kapitlet som omhandler HMS, ville det vært fint med en nærmere avklaring på hvilken forståelse av internkontroll departementet her legger til grunn.
Svar:	Departementet legger til grunn at internkontroll omfatter mer enn internkontroll av HMS.
120C	Hvordan vil departementet beregne energitettheten som er satt til minimum 3,5MW/Km ² ? (Referanse - Utlysningsdokument for Utsira Nord, side 5 seksjon III.)
Svar:	Se svar på spørsmål 47C
121C	I Utsira Nord konkurransedokumentenes vedlegg 4 som beskriver kvalitative kriterier, er koordinatene for utviklingssonen og prosjektområdene gitt som WGS84 uprojisererte (krumlinjede) bredde- og lengdegrader. For planleggingen av prosjektets layout vil det være hensiktsmessig å benytte et rettlinjert koordinatsystem. Vår forståelse er at det relevante projiserte (rettlinjede) systemet vil være ETR UTM Zone 32, forutsatt at: <p>a) prosjektene er lokalisert innenfor den utvidede UTM 32V sonen (som strekker seg fra 3° to 12°E), og</p> <p>b) en kan legge til grunn at ETRS89 UTM32 er projeksjonen som benyttes av myndighetsorganer som har ansvaret for landingspunktet for eksportkabelen.</p>

	Vennligst bekreft om det kan aksepteres at overstående legges til grunn, og at områdeberegningene som benyttes til å beregne energitettheten også kan ta utgangspunkt i bruk av ETRS89 UTM32 projisert koordinatsystem.
Svar:	Koordinater i søknaden skal oppgis med geodetisk datum WGS 84.
122C	Kan departementet bekrefte hvordan søkerne skal beregne «power density»? Er det turbinens posisjon eller eventuelt ankerposisjoner som definerer området som utnyttes? For installert effekt, er det turbines sertifiserte effekt som er gjeldende eller skal også eventuelle «power boost» effekter innkluderes?
	Det som skal benyttes i «Power Density» beregningen er utnyttet areal, jf. svar på spørsmål 47C og total installert effekt, jf. svar på spørsmål 89A.
123C	Det spesifiseres at prosjektkonseptet skal skissere planlagt arealbehov på land og til havs. Er det riktig å anta at det kun er arealbehovet knyttet til selve vindparken som skal skisseres (installasjonshavn, fabrikkshavn etc.), men at arealbehov knyttet til nettløsning ikke skal inkluderes (onshore substasjon, kabeltrase etc.) ?
Svar:	I og med at forhold knyttet til nettløsningen ikke vil være kjent ved søknadsfristen, har departementet bedt søker om å beskrive foretrukket nettløsning til tilknytningspunkt på land jf. bokstav j kriterium 3G. Søker trenger derfor heller ikke å beskrive arealbehov på land i bokstav b kriterium 3G. Departementet vil i denne forbindelse legge til at Statnett i brev av 8. mai 2023 bedt om å starte planlegging for tilknytning av havvindproduksjon fra Utsira Nord.
124C	Til kriterie 4A: Systemgrensen er definert i henhold til ISO-standard. Vennligst avklar om vårt estimat er nødvendig for alle livssyklusfasene og i hvilken grad i hver av syklusene. Siden det er et prospektivt prosjekt, og det vil være begrenset med primærdata tilgjengelig, antar vi at proxy-data anses som gode estimater.
Svar:	Viser til svar på spørsmål 93A.
125C	We should exclude export cable and any transformer from cost estimates. Should we still include any collector substation we may need?
Svar:	I utarbeidelsen av kriterium 1A er det tatt utgangspunkt i en klassisk planløsning der <i>internnettet</i> samles i en nettstasjon med transformator og eksport til land. Hvis <i>koblingsstasjonen(e)</i> er separert fra nettstasjonen med transformator og eksportkabel, har samme spenningsnivå som internnettet og de(n) ligger innenfor prosjektområdet vil dette regnes som internkabler i kostnadsestimatet. I et slikt tilfelle bes søker spesifisere hva som er den estimerte kostnaden for koblingsstasjon(ene) og hva som er estimatet for internkabler.

126C	Milestone "c) Application for licence and approval of detailed plan" - we understand that application for licence and detailed plan could be done separately, and even if done jointly the submission date will be different to the approval date. What is expected to be shown for this milestone?
Svar:	Se svar på spørsmål 25A og 26A.
127C	Til vedlegg 4, kriterie bærekraft, klimafotavtrykk: Should the system limit be the same as for 1A (e.g. stop at the project area boundary and exclude export cables and grid connection)? If activities /components outside the project area are to be considered, should project area 2 be assumed in order to be consistent with 1A?
Svar:	Se svar på spørsmål 93A
128C	Reference to Appendix 3 - 7 - Various conditions regarding grid connection: What is the "need for safety and preparedness requirements for offshore renewable energy production facilities" in relation to the work on offshore wind HSE regulations that the PSA is mandated with? Ref App. 3 – 10.
Svar:	Se svar på spørsmål 124A
129C	Det er påkrevd i kriteria 3B å beskrive en robust og realistisk finansieringsplan for prosjektet, både for budsjett til FID og hele investeringskostnaden. I 1A Kostnadsnivå 2030 Appendix 5 så er ikke nettanlegg for eksport nevnt, vil dette si at dette skal ekskluderes fra finansieringsplanen, både før og etter FID? Dette spørsmålet er også relevant for 3H og 4A.
Svar:	I og med at forhold knyttet til nettløsningen ikke vil være kjent ved søknadsfristen, så skal ikke kostnader til nettløsning, utover spesifisert i vedlegg 5, inngå i kostnadsanslaget under 1A. Departementet forventer derfor heller ikke at kostnadene for nettløsning, utover det som er spesifisert i vedlegg 5, skal inngå i beskrivelsene av kriterium 3B, 3H eller 4A.
130C	Please elaborate on the situation of the project not receiving support but receiving exclusive right extension: will for instance license period/detailed plan period, etc be linked to expected timing of a potential future competition for support even if this means that the project plan developed in the application will not be respected? Will the project not receiving state aid not be able to apply for a licence?
Svar:	Det er ingen begrensning i adgangen til å søke om konsesjon selv om man ikke får statsstøtte.
131C	To appendix 3, Section 7: Regarding the choice between A) A Coordinated solution or B) Distributed solution. The choice of either A or B is of high importance in terms of setting the CAPEX,OPEX, Footprint, choice of landfall, grid types (cable vs OHL's) and sustainability. Will there be a final imposed choice of solution and by whom and when ? Regarding a potential cost contribution (anleggsbidrag) to Statnett for the grid connection. When will this budgetary cost overview be provided, and will this be aligned with the choice of either A) Coordinated solution or B) Distributed solution ?

Svar:	<p>Departementet har i brev av 8. mai 2023 bedt Statnett om å starte planleggingen for tilknytning av havvind fra Utsira Nord. Det fremgår av brevet at <i>«Dersom Statnett konkluderer med at en samordnet løsning er rasjonelt, kan Statnett på vanlig måte gå videre med å melde og konsesjonssøke de relevante nettanleggene, og senere bygge, eie og drive anleggene»</i>. Statnett opplyser om at nettløsning ikke vil være avklart innen søknadsfristen. Generelt skal aktørene dekke alle kostnader ved nettanlegg. Statnett har publisert informasjon om anleggsbidrag på sine nettsider.</p> <p>I og med at forhold knyttet til nettløsningen ikke vil være kjent ved søknadsfristen, så skal ikke kostnader til nettløsning, utover spesifisert i vedlegg 5, inngå i kostnadsanslaget under 1A.</p> <p>Det vises før øvrig til svar på spørsmål 24C og 129C.</p>
132C	In attachment 3, section 7, processes related to clarification of grid solution are described. Will a grid connection location be provided by MoPE (or Statnett) sufficiently in advance of application submission for bidders to be able to analyze the impact of such location in their bid economics/planning?
Svar:	<p>Departementet har i brev av 8. mai 2023 bedt Statnett om å starte planleggingen for tilknytning av havvind fra Utsira Nord. Plassering av trafostasjon vil kreve konsesjonsutredninger og avklares som del av konsesjonsprosess. Statnett opplyser om at nettløsning ikke vil være avklart innen søknadsfristen.</p> <p>Departementet viser for øvrig til svar på spørsmål 131C.</p>
133C	In attachment 3, section 7, processes related to clarification of grid solution are described. Will Statnett's cost estimate for required grid reinforcement be available ahead of bid submission.
Svar:	<p>Statnett har publisert informasjon om anleggsbidrag på sine nettsider.</p> <p>Departementet viser for øvrig til svar på spørsmål 131C.</p>
134C	The announcement document Section 3.1 describes cost level 2030. For Criteria 1A Cost Level 2030, cost estimates are requested to be provided as P10, P50 and P90. Could you clarify how the extreme values (P10 and P90) will be used in the assessment.
Svar:	P10 og P90 inngår i den samlede vurderingen av kriterium 1A.
135C	Vil en eventuell utvidelse til 750 MW skje innenfor eksisterende prosjektområder (ved å øke tettheten) eller anser man at utvidelser innenfor Vestavind F-området som den aktuelle løsningen?

Svar:	Se svar på spørsmål 91C
136C	Når vil det kunngjøres om kapasiteten for Utsira Nord prosjektene vil utvides til 750MW?
Svar:	Se svar på spørsmål 91C
137C	Kostnadsnivået utgjør 30% av rangeringen. Etter tildeling av eksklusivitet, vil det være noen konsekvenser av å ikke levere i tråd med disse estimatene? Utfordringen er at noen kan levere for aggressive estimat for å vinne konkurransen uten at estimatene er "klart urealistiske". En seriøs aktør som legger inn mer nøkterne tall og buffere for kostnadsoverskridelser kan komme dårligere ut, enn en aggressiv budgiver.
Svar:	Søker må ha et realistisk kostnadsanslag. Realismen i anslagene vil bli vurdert. Urealistiske anslag vil vektes negativt. Departementet har gitt Enova, i samråd med NVE, et særskilt oppdrag om bistand til evaluering av kriteriene Kostnadsnivå 2030 og Innovasjon og teknologiutvikling. Prosjektet skal videreutvikles og modnes innenfor rammene av og i samsvar med den beskrivelsen som er gitt i søknaden og som ligger til grunn for tildelingen av prosjektområdet. Endringer i forhold til den beskrivelsen som er gitt i søknaden skal være saklig begrunnet, for eksempel for å oppnå kostnadsreduksjoner eller forbedringer, mer effektiv prosjektgjennomføring eller ivaretagelse av samfunns- eller miljøhensyn. Alle endringer skal være kvalitativt like gode eller bedre enn den beskrivelsen som er gitt i søknaden og som ligger til grunn for tildelingen av prosjektområdet. Det skal i konsesjonssøknaden dokumenteres at eventuelle endringer er kvalitativt like eller bedre.
138C	Under Bærekraft og Positive lokale ringvirkninger står det at det skal leveres en sluttrapport og en GAP-analyse: Vil en slik rapport og analyse ha noen direkte innvirkning på prosjektet og CFD-kontrakten?
Svar:	Departementet vil komme tilbake på et senere tidspunkt med informasjon differansekontrakt for Utsira Nord. Det vises for øvrig til differansekontrakten for Sørlige Nordsjø II.
139C	Kan søker legge ved en liste med forkortelse som er brukt igjennom søknaden, i tillegg til de gitte antall sidene per kriterium?
Svar:	En liste med forkortelser må inngå i det totale sideantallet.
140C	Kan man skrive en felles introduksjonstekst til et hovedkriterium, som for eksempel nr. 4 om bærekraft eller nr. 5 om lokale ringvirkninger. Dersom det er åpning for dette, hvordan skal dette telles inn i de tillatte sideantallene?
Svar:	Introduksjonstekst må eventuelt dekkles innenfor det totale sideantallet.. Det vil være opp til søker hvordan det totale sideantallet benyttes.
141C	I kriterium 4A er det ikke spesifisert hvilke definisjoner av globalt oppvarmingspotensial som skal brukes ved beregning av karbonavtrykket i den foreskrevne metoden. Dette kan føre til store variasjoner i resultatene. For å sikre sammenlignbare

	resultater, kan departementet bekrefte om de forventer at søkere skal bruke: IPCC AR5 eller IPCC AR4, og at 100 års tidshorisont uten karbontilbakekobling skal brukes?
Svar:	Søkere skal bruke IPCC AR5 og 100 års tidshorisont (GWP100). Det skal ikke tas hensyn til tilbakekoblingsmekanismer i beregningen.
142C	RME skriver i brev til Statnett av 23.3.2023 at havvindutvikleren i henhold til 10-årsregelen vil måtte betale anleggsbidrag ved tilknytning i anleggsbidragsfinansiert område, eller søke om unntak fra anleggsbidraget. Videre fremkommer det at det skal bygges en anleggsbidragsfinansiert kabel fra Blåfalli til Gismarvik. Statnetts forståelse av regelverket er at alle tilknytningspunkter vest for SKL-snittet vil utløse anleggsbidrag. Dette inkluderer så vidt vi kan se alle de tre foreslåtte tilknytningspunktene (Gismarvik, Nye Karmøy, og Spanne). Er det kun tilknytning til Gismarvik stasjon som vil utløse anleggsbidrag/behov for å søke om unntak, eller fører investeringen i Blåfalli-Gismarvik også til at en tilknytning til Nye Karmøy og/eller Spanne stasjon vil utløse anleggsbidrag?
Svar:	Departementet viser til at Statnett i brev av 25.mai 2023 har søkt RME om dispensasjon fra anleggsbidrag etter 10-årsregelen for havvindtilknytninger fra Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II.
143C	Havvindutviklerne trenger tilgang til all relevant informasjon om kostnader relatert til tilknytning til nettet på land så fort som overhodet mulig. Kan Statnett søke og få vedtak fra RME om unntak fra anleggsbidragsreguleringen, som beskrevet i RMEs brev til Statnett av 27.3.2023, allerede før den enkelte utvikleren har formelt søkt om nettilknytning?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 142C.
144C	Brukes estimat for kostnadsreduksjoner i 2A kun i forbindelse med tildeling av eksklusivitet eller forventes det noen konsekvenser hvis slike kostnadsreduksjoner ikke realiseres (uavhengig av om dette skyldes forhold innenfor eller utenfor søkers kontroll)? F.eks. vil dette inngå i "prosjektet" slik at endringer krever samtykke?
Svar:	Prosjektet skal videreutvikles og modnes innenfor rammene av og i samsvar med den beskrivelsen som er gitt i søknaden og som ligger til grunn for tildelingen av prosjektområdet. Endringer i forhold til den beskrivelsen som er gitt i søknaden skal være saklig begrunnet, for eksempel for å oppnå kostnadsreduksjoner eller forbedringer, mer effektiv prosjektgjennomføring eller ivaretagelse av samfunns- eller miljøhensyn. Alle endringer skal være kvalitativt like gode eller bedre enn den beskrivelsen som er gitt i søknaden og som ligger til grunn for tildelingen av prosjektområdet. Det skal i konsesjonssøknaden dokumenteres at eventuelle endringer er kvalitativt like eller bedre.
145C	Det er stor usikkerhet knyttet til nettilknytningsløsning for Utsira Nord, og dette vil ikke være avklart innen søknadsfristen. I kriterium 1A er det derfor spesifisert at eksportkabel og eventuell transformator ikke skal inkluderes. I kriterium 3G skal

	foretrukket nettilknytningsløsning, eller aktuelle løsninger dersom konseptvalg ikke er tatt, beskrives. Skal nettilknytningsløsning (eksportkabel og evt. trafo) holdes utenfor eller tas med i de øvrige kriteriene? Mer spesifikt i kriterium 2A-B, 4A-D og 5A-C.
Svar:	Viser til svar på spørsmål 131C.
146C	Ved fremlegging av finansieringsplan skal nett til land inkluderes i kostnadsbasen?
Svar:	Viser til svar på spørsmål 131C.
147C	With reference to the requirement "Proven track record of cost reduction from previous projects through innovation, scaling and project execution relevant for future floating offshore wind projects." Could you explain the expectation for the 'relevant for future floating offshore wind projects' part of the question?
Svar:	Se svar på spørsmål 22C
148C	For Criteria 3G (Project Concept), we noted that the Ministry, under point b, has asked for: "Project location, area requirements (onshore and offshore) and offshore wind park layout". Can the Ministry kindly clarify the expected difference in information for the "Project location" as opposed to the "offshore wind park layout". Our understanding based on the RFP is applicant projects should be based on the Project Area 2 in Utsira Nord, and "project location" does not refer to turbine layout (which is referenced as the "offshore wind park layout"). Therefore, is the main information requested here with regards to the project's onshore location (e.g., O&M base, installation ports, others), or are there other pieces of information the Ministry will expect here as well?
Svar:	Søkers prosjektkonsept skal beskrive planlagt prosjektlokalisering, arealbehov (til havs, jf. svar på spørsmål 46 C) og havvindpart-layout jf. bokstav b) i kriterium 3G. Søkers prosjekt skal plasseres i prosjektområde 2, jf. kriterium 1A. Beskrivelse av prosjektlokalisering innebærer å indikere hvor i prosjektområdet parken vil anlegges, mens havvindpark-layout kan innebære å beskrive turbinplassering etc. I og med at forhold knyttet til nettløsningen ikke vil være kjent ved søknadsfristen, har departementet bedt søker om å beskrive foretrukket nettløsning til tilknytningspunkt på land under prosjektkonsept.
149C	For Criteria 3G (Project Concept), we noted that the Ministry, under point b, has asked for: "area requirements (onshore and offshore)". Can the Ministry kindly clarify the expected information to be provided specifically for the onshore area requirements - does the Ministry have any guiding principles on which onshore activities should be included in terms of the calculation of area requirements, so that the applicants could be as comprehensive as is required for the Ministry's objectives, or would the Ministry prefer to let applicants propose their own activities to be included as part of this assessment?
Svar:	Se svar på spørsmål 123C

150C	To make comparisons between the applications fair and accurate for the assessors, applicants should use the same baseline assumptions for the utilization of the areas. Therefore, for the purpose of standardizing this assessment for the Ministry, can you provide further guidance on the baseline assumption for Utsira Nord's project build out, which is key for numerous outputs – most notably the wake effects modelling. In particular, please confirm: a) Should the applicants assume 500 or 750 MW buildout for the other tendered UN sites? b) Should the applicants assume 2 out of 3 sites are likely to succeed in the CfD auction for project modelling and therefore proceed to commissioning? c) What should be assumed in terms of unused area of Utsira Nord? d) What will be the minimum distance to other potential future wind farms within the Utsira Nord area?
Svar:	I kriterium 3G bes søker om å angi foreløpige beregninger av vakeeffekter (kun hensyntatt eget produksjonsanlegg).